

**BÜKKSZENTKERESZT
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV**

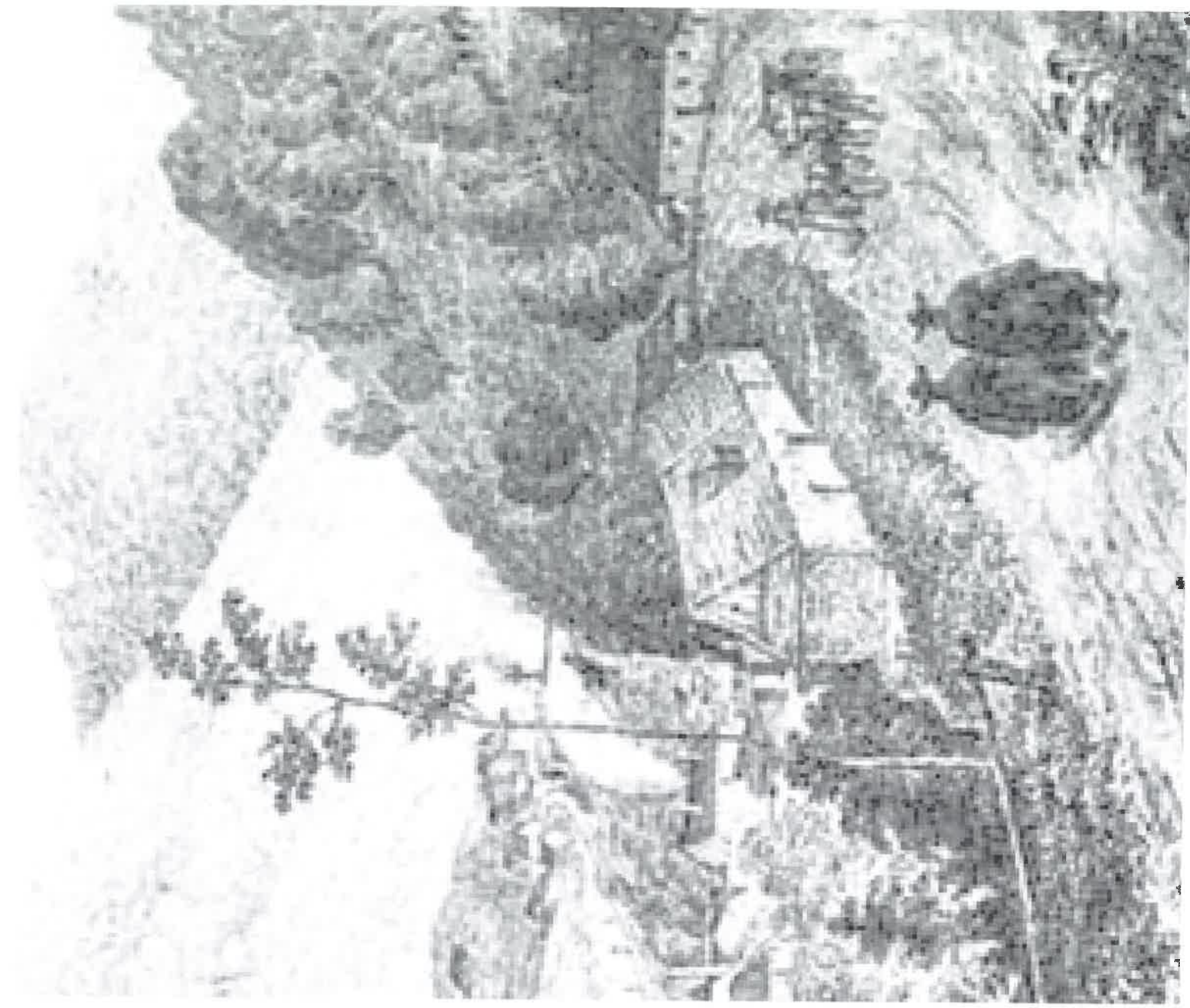
67/2019 (V.21)

Önkormányzati Hatalmát
mellélete

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	4
2. BÜKKSZENTKERESZT BEMUTATÁSA	6
Természei adottságok	
Településtörténet	
3. ÖRÖKSÉGÜNK	22
Római katolikus templom, temető	
Bükki üvegutak ipartörténeti múzeuma	
Szabadtéri néprajzi gyűjtemény	
Népi építészeti emlékek	
Feszületek	
Emlékművek	
Iskola	
Boldogasszony köve	
Mészegető boksák	
Kilátó	
Gyógynövénykert, gyógynövényház	
4. Eltérő karakterű településrészek	46
Vegyes településközpont	
Új sorok ('50-'60)	
Új sorok ('80-'90)	
Szántó, rét, legelő	
Erdő	
5. Rendezvények, szolgáltatás	80
6. Építészeti útmutató	90
7. Jó példák bemutatása	108
Jó példák Bükkzentkereszten	
Jó példák máshonnan	
8. Mellékletek	116
9. Irodalomjegyzék	
10. Impresszum	

BEVEZETÉS

A KÉZIKÖNYV CÉLJA:

- Megismertetni a település építészeti karakterét – szépségeit, értékeit, egyedi jellegzetességeit
- Inspirálni az építtetőket, helyi döntéshozókat, tervezőket
- A település karakteréhez illeszkedő példák felkutatásával, ajánlásokkal segíteni döntéseiket
- Védeni és erősíteni az egységes faluképet

A kézikönyv nem tartalmazza a vonatkozó építésügyi jogszabályi előírásokat, a tervezés során minden esetben figyelembe kell venni a helyi építési szabályokat, a hatályos településrendezési tervben foglaltakat, a főépítész és a területileg illetékes építésügyi hatóság állásfoglalását. Az építésügyi eljárásokról a **[www.e-epites.hu/akossagi tajekoztatok](http://www.e-epites.hu/akossagi_tajekoztatok)** oldalon, vagy az illetékes járási építésügyi irodán kaphat tájékoztatást.

Amennyiben segítségre, vagy további információra van szüksége, keresse fel a Bükkszentkereszt Pogármesteri Hivatal Jegyzői Irodáját:

Dr. Gergelyné dr. Bodnár Márta

3557 Bükkszentkereszt Kossuth Lajos u. 24. sz.

Telefon: +36 46/390-120

Email: bukkszentkereszt.hivatal@gmail.com

„Fontos hangsúlyozni: nem arról van szó, hogy az új épületek a korábbi sílusok puszta utánzatai legyenek. Eppen ellenkezőleg, sokkal nagyobb kihívásról van szó. Arról, hogy ma olyan házat kell építeni, amely megfelel a saját korának, teljes mértékben válaszolni tud a mai energia- és éghajlati elvárásokra, falálkózik a modern élet- és munkakörülmények igényeivel, de mégis azonnal felismerhető, hogy hol van és kié. Nem könnyű elvárás, de elengedhetetlen.”

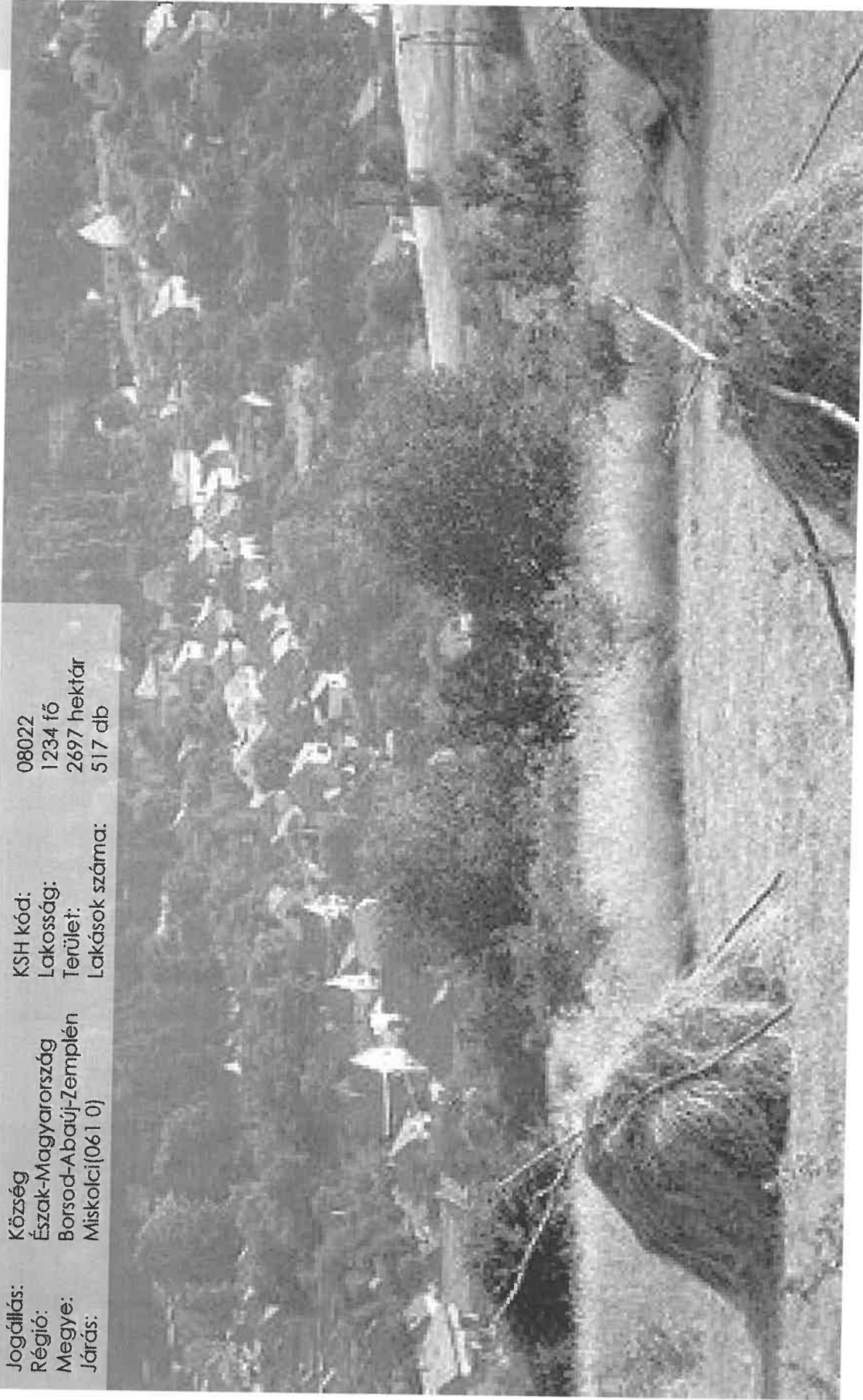
Mike Shanahan építész

Jogállás:
Régió:
Megye:
Járás:

Község
Észak-Magyarország
Borsod-Abaúj-Zemplén
Miskolci(061 0)

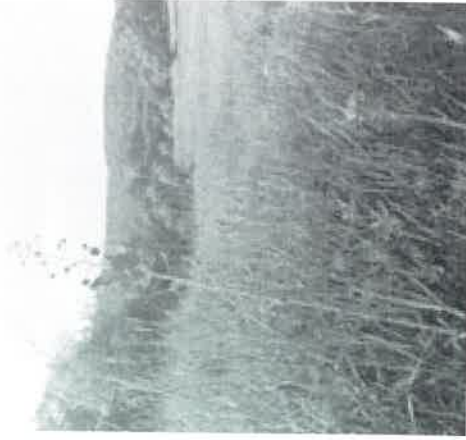
KSH kód: 08022
Lakosság: 1234 fő
Terület: 2697 hektár
Lakások száma: 517 db

BÜKKSZENTKERESZT BEMUTATÁSA

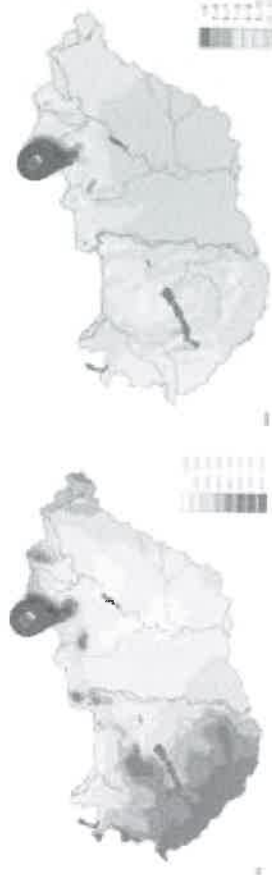
FÖLDRAJZI FEKVÉSE

A Bükk hegység keleti részén az Eger-Miskolc közötti főútvonal mentén található Bükkszentkereszt. Magyarország egyik legmagasabban fekvő települése, melynek átlagmagassága 600 méter. Gyógyhatású levegőjéről ismert, mely a pajzsmirigy megbetegedésében és az asthma légzési zavarral szenvedőknek nyújt elsősorban segítséget.

ADOTTSÁGOK

A település helyének kiválasztásában a történelmi és természetföldrajzi tényezők egyaránt meghatározóak voltak. A határvonalat elsősorban alakók foglalkozása határozta meg. A lakók idelelített lengyel, német és cseh-morvamesteremberekből tevődtek össze. Természetföldrajzi szempontból a környező településekhez hasonlóan a kőzettelépítési és a felszíni vízforrásoké a legnagyobb befolyásoló tényező. A völgymedence puhább, gyorsan pusztuló, erősen gyűrt triász időszaki sötétszürke palarétegen alakult ki. A jellemző kőzetek színe szürkésfehér és fehér, hófehér kalciterek, melyek a híres bükkszentkereszti mészegetés alapanyagát biztosították. A község keleti és északi részén a palászetekbe települt kova- és tűzkőtélérekhez tiszta kvarcerek társultak, melyek szintén megfelelő nyersanyagot szolgáltattak az üveghuta számára.

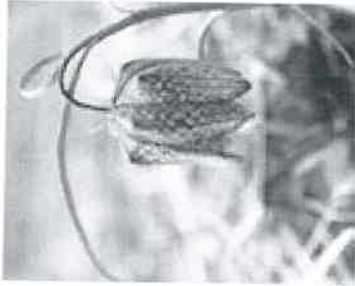

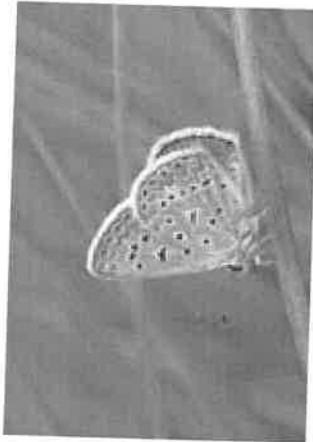
ÉGHAJLAT

A falu közelében három víznyelő található, a Hósök forrása, az Orosz kút és a Hollósfetői forrás. A település keletkezekekor a falut a Som patak szelte ketté, amely a mai Tancsics utcán folyt végig, majd a Petőfi utcán, a Dolinkán, a Bika-réten, a Galuzsnya és a Nagy Som között. A XIX. század közepére a patak teljesen kiszáradt és megszűnt. A környéken gyakran előfordulnak karsztos jelenségek, víznyelők, töbrök és kisebb barlangok. A karsztos jelenségek közül kiemelkedő a település fölé emelkedő Kis-Ivác kipreparádázott mészkőcsúcsa. Bükkszentkereszt éghajlati adottságait hegyvidéki fekvése, tengerszint feletti magassága és a domborzati formák határozták meg. A hűvös területek hideg felü nedves és mérsékeltlen nedves körzetbe tartoznak. A tél hosszú és hideg. Az átlaghőmérséklet nem alacsonyabb mint 7 C°. A havas napok száma évente 25-30 közötti. A hóréteg vastagsága elérheti a 40-50 centimétert, melynek köszönhetően Bükkszentkereszt a hazai téli sportok egyik központja lett. A nyár hűvös, az átlaghőmérséklet nem lépi túl a 18 C°-ot. Az évi csapadékmennyiség 820 mm.

NÖVÉNYVILÁG

Az éghajlat és a domborzati adottságok miatt a település határán a természetes növénytakaró mindenütt erdő volt. Tölgyesek, gyertyános-tölgyesek és bükkösök találhatók a környéken. 600-700 méter magasságban megjelennek a kőrisek, juharok, szilék, s kisebb részeken erdei-, luc- és vörösfenyők. Hóolvadás után virít a farkasborostyán, hóvirág, kék tavaszi csillagvirág. Tavasszal megjelenik a pirosló hunyor, leánykőkörcsin, kankalin, keitikék, fehér galambvirág, boglárás szellőrózsa, aranysárga marfilapu. A környék ritkaságai is megjelennek, mint például a fekete áfonya, kockás kotuliliom, turbánliliom, szártalan bábakalács, tarka nőszirm. A település körül továbbá számos gyógynövény megtalálható: szagos müge, székfű, ezerjófű, beléndek, tüdőfű, gyömbérgyökér, zsálya stb. A Bükkösök jellemző növényei a szagos müge, olocsán csillaghúr, kontyvirág. A réteken, legelőn nyáron és ősszel nyílik a kosbor, tárnics, őszi kikerics stb.

ÁLLATVILÁG

A településen a táj jellemző nagyvadjai ének: szarvas, őz, vaddisznó, muflon, róka. Kistestű állatokközül fellelhetők amókusok, pelék, denevérek, sünök, menyétek, cickányok. A községhez tartozik egy Rókafarm, ahol a két világháború között ezüstrókákat tenyésztettek. A madárvilág képviselői a cinegék, csuszkák, pintyek, rigók, sármányok, harkályok és ragadozó madarak. Megfigyelhetők a csonttollúak, fenyőrigók, süvöltők, pacsirták, billegetők. A rovarvilág képviselői a szép színezetű boglárkalepkék, cincérek, virágdiszbogarak, a kétféltűek képviselője pedig a szalamandra.

HOLDVIOLA TANÖSVÉNY

Az ösvény a Vadás-bércen húzódik az erdőben haladva. A 3 kilométeres útvonal az ifjúsági táborról indul ki, és az oda visszatérő útvonalon fára festett római számok jelzik az állomásokat. A tanösvény leírását tartalmazó füzetet a Bükk Nemzeti park irodáiban lehet megvásárolni.

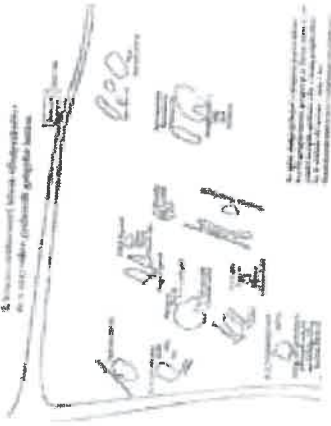
Állomások: Mészégető, Hét katona sírja, Bika rét, Holdviola, Az erdő hangja, Terepformák, Az erdő fája, Útcsomópont, Vadászház

„GYÓGYÍTÓ BÜKKSZENTKERESZT”

„Bükkzentkereszt magaslatti, tiszta levegője gyógyítóan hat a légzőszervi problémákra, míg a hegység fái – mint a gyulladáscsökkentő dió, a hajerősítő tölgy, vagy a hangulatjavító bükk – mind más és más kedvező hatással rendelkeznek.” A természet erejének tulajdonított gyógyító hatása (leiki és testi) megannyi látogatót vonz évente (világjárók, turisták, természetgyógyász stb.)

A gyógyítóhatás titka a levegőben, a hegység közeleiben és az értékes növényzetben rejlik. Megtalálható itt a nyugtató hatású citromfű, galagonya, gyulladáscsökkentő orvosi zsálya, lándzsás útifű stb. A növényvilágon kívül a kövek is gyógyító hatással rendelkeznek. Az energiaháromszög csúcsát a legendás Boldogasszony köve alkotja.

Bükkszentkereszt /11

BÜKKSZENTKERESZT TELEPÜLÉS TÖRTÉNETE

A Bükk hegység egészéhez hasonlóan a Kárpát-medence régóta lakott vidékeihez tartozik. A településtől 5 kilométerre található a Szeleta-barlang, és 10 km-re a Balla-barlang. 1907-ben a Szeleta-barlangban folytatott ásások során a felszínre kerültek a Szeleta-kultúra pattintott babérlevél alakú lánzsahegyei, jellegzetes jégkori állatok maradványainak kíséretében. Az itt talált leletek igazolták először az ősember létét Magyarországon. A Balla-barlang az utolsó jégkorszakban otthonként szolgált a szeletai kultúrkörbe tartozó ősember számára. A jégkorszak utáni hőmérsékletváltozás magasabb átlagos középhőmérsékletet eredményezett. A Kr. e. 5. évezredben egy sajátos földművelő csoport, az alföldi vonaldiszes kerámia népe élt itt, melyből kialakult a bükki kultúra. A kultúra népének egy része fazekasságból élt, mely Európában is egyedülálló volt. A bükki kultúrának félgömbös és bomba formájú, vékonyfalú, festett és karcolt-díszes, simított felületű edényei voltak. Az éghajlati adottságok javulásával a lakóhelyek lassan a hegyek peremei felé kezdtek vándorolni. A sziklafalak egészen a középkorig jól védhető, erődíszes menedéket biztosítottak az itt élő népeknek. A Kytjace-kultúra népe a késő bronzkorban földvárakkal vette körül a Bükköt. A Bükkszentkereszthez legközelebb eső földvár Kisgyőr és Bükkszentlászló területén voltak.

MEGÉLHETÉS

Az üvegyártás befejezése után az erdőgazdálkodás biztosította a lakosság számára a megélhetést. A településen kezdetben fakitermelésből éltek, de a XIX. századtól kezdve inkább a fuvarozás került előtérbe. Ebben a században meghatározó a faszén- és mészgéztés is. Az ismert bükkszentkereszti meszet a helyi fuvarosok szállították Miskolcra és az Alföld településeire a helyi gyógynövényekkel együtt.

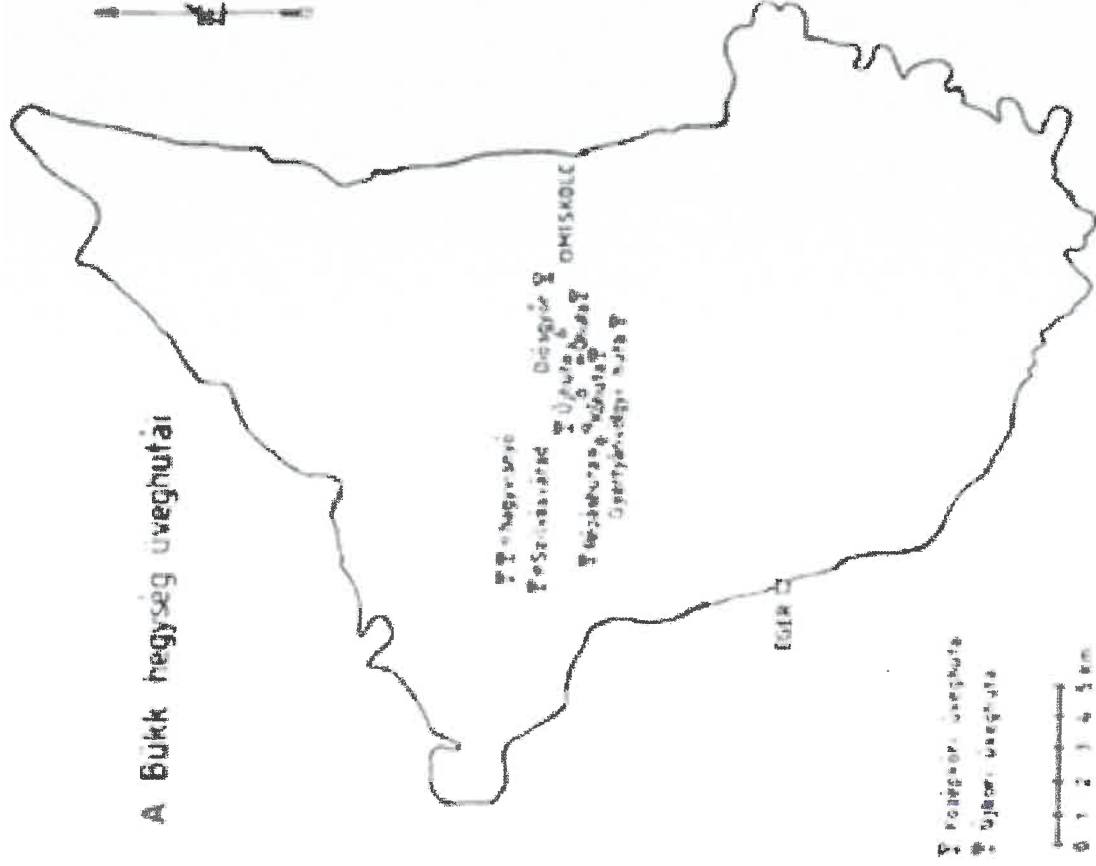

A TELEPÜLÉS VÁLTOZÁSAI

Fontos szerepet játszottak a település változásában a környező területeken lezajlott iparosítások. A XVIII. század második felében elkezdődött a vasgyártás. Az 1770-es évek elején kijelölték a gyárterület helyét Ómassán. A folyamatos termelés évente 7300 öl fát igényelt, melynek kitermeléséhez a bükkszentkeresztiak is jelentősen hozzájárultak. A jobb megélhetési körülmények a falu lakosságát Alsó- és Felső-Hámarba csábították, melynek következtében a falu kiürült. 1870-ben kiépült az új nagyolvasztó és hengermű, melynek következtében a diósgyőri kincstár már alig igényelt fát, s ez kiharott a bükkszentkeresztiak életére. A kincstári erdészet most már a lakossági tűzifa és épületfa kitermelését várta a lakosságtól. A XIX. század utolsó harmadában a munkaképes lakosság a diósgyőri vasgyárban keresett megélhetést. A II. világháború után ez az eiszívó hatás még jobban érvényesült. Az első világháború után a nehéz gazdasági helyzet arra kényszerítette a települést, hogy új lehetőséget keresen a település életben tartására. A megoldás a község üdülőfaluvá fejlesztése volt. Az erdőhöz kapcsolódó hagyományos ipari tevékenység fekorlatozódásában az 1977-ben megalakult Bükki Nemzeti Park óvó- és védőtevékenysége is közrejátszott. A település történelme nagyrészt telepítvényes községként élte, majd 1873-ban emelkedett falu rangra. 1940-ben megszerezte a kisközségi rangot, majd 1950-ben önálló tanácsú községgé vált.

CÍMER

A község egykori címere nem ismert. Új címerét az elmúlt években kapták, melyben a bükkszentkereszti falu alkotott koszorú a földrajzi helyzetre utal, a korona pedig az egykori diósgyőri koronauradalomra. A szimbólumok közül a mészégető kemence a mészégető mesterségre, az üvegkehely az első telepések foglalkozására utal.

ÜVEGYÁRTÁS

A Bükk hegység első üveghutája 1712-1717 között épült Diósgyórtól nyugatra. Az évek múlásával a fát egyre távolabbi helyekről kellett beszerezni, így célszerűbb volt új üzemet létesíteni. Az új üzem felépítése az 1750-es években vált indokolttá. 1755-ben új huta létesült a Bükkben, a régi hutától mintegy 8 kilométer távolságra. A levéltári dokumentumok már Újhuta néven nevezik a létesült új hutát, a régit pedig Óhutának. A mai Bükkszentkereszt település első említése tehát 1755-be történik Újhuta néven. Egy 1759-ben készült leírás csupán 3 épületet említi a sűrű erdőségben. A bérlő és családja kivételével a munkások Óhután laktak.

/A közeli patak nem biztosított kellő mennyiségű vizellátást, amely a település bővülésével később nagyon komoly gondokat jelentett, amelyet csak az ivóvezeték 1950-es évekbeli kiépítése oldott meg. /

A koronauradalom elnöke gróf Grassalkovich Antal hamar felismerte a fában rejlő lehetőségeket, és támogatta az új huta építését. Az új huta bérlője Sztraka Ferenc nevű hutásmeister volt. Előrelépést a táblaüvegyártó kemenceüzembehelyezése jelentette. 1755-előtt csupán ún. karika üvegeket gyártottak, ölomkeretbe foglalva (parasztkarika, kristálykarika), melyeket fúvással állítottak elő. A táblaüvegek szintén fúvással készültek. Az így kapott 15x20, maximum 20x30 cm-es üveglapokat fakeretbe foglalták. Ebben az időben csupán 9 munkás dolgozott a hutában, akik idegen származásúak voltak: Srajnner Venzel, Matiscsák Joseph, Fridlik Benedek, Bartos Gáspár és Ondró, Prácsik Antal, Billr Jakab, Flekács Mártony, Sir János. A szakmunkások főként cseh, szlovák, lengyel, rutén és német származásúak voltak, így a településen keverék szláv nyelven beszéltek.

/A községben még ma is sokan használják az élő szlovák nyelvet./

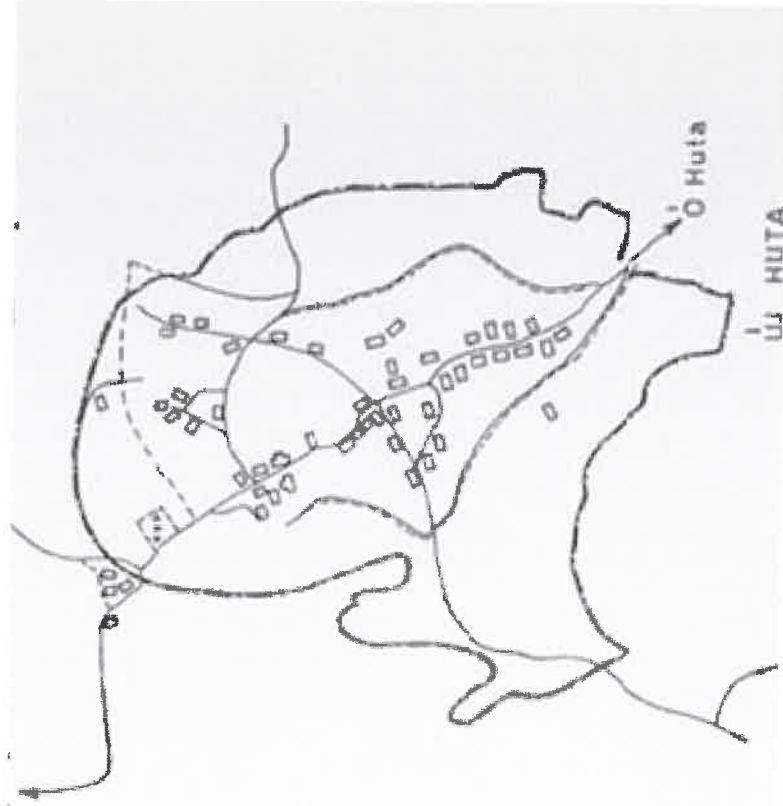
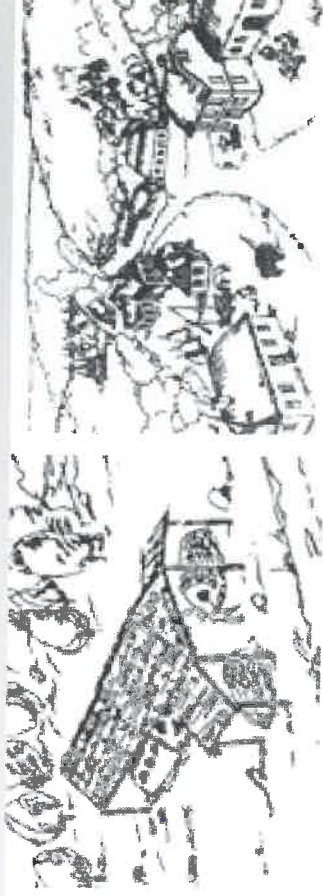
Az alapított üveghuta a mai Széchenyi, Kossuth, Erdészkeri, Petőfi és Táncsics utcák által határolt területet foglalta el.

Az 1760-as évek végén nagy változások következtek be a díósgyőri koronauradalomban. A vasolvasztás folyamatosan nagy mennyiségű faszennel igényelt. Újhuta közelében, a mai Répáshután intenzív fakitermelésbe kezdtek, ami veszélyt jelentett az üveghuta számára. Kneidiger András kamarai mérnök erdőgazdálkodási tervet készített, amely alapján az üveghuta működéséhez is 8000 hold erdőt jelöltek ki, amely legalább 20 évre biztosította az üvegekészítés fennmaradását. 1774-ben Simonides János lett a huta bérlóje. Ebben az időben a huta „véletlen tűztámadás” miatti leégett. A tűzvész után a munkások nagy része elávozott. A Borsod vármegye uradalom vezetőitől kapott segítséggel a huta újjáépült 1755-ben. 1776-ban 20 évre sikerült bérleti szerződést kötnie a mesternek. Simonides János sikeres vállalkozónak bizonyult. Új szakmunkásokat csábított Nógrádból a Hrínyova hutából, Hollóház és Vágáshutából. 1777-ben feleségével Sályi Katalinnal fakápolnát építtetett a település számára. A bővüléssel a település gyors növekedésnek indult. Emellett bérbe vette az uradalom kocsmáját és a hutával szemben lévő domb aljában kuglipályát is építtetett. Sorra épültek a faházak, melyek főbbnyire szoba-konyhások voltak.

A II. József korabeli katonai felmérések alapján a huta a mai község központjában helyezkedett el, az erdőszház kertjében állott. A mai Tánácsics utca jobb oldalán helyezkedtek el a lakóépületek. 1769-ben már 63-an éltek a településen. Borsod vármegye egyik legnagyobb ipari üzemévé nőtte ki magát. Az üvegekészítés a település teljes lakosságának megélhetést biztosított.

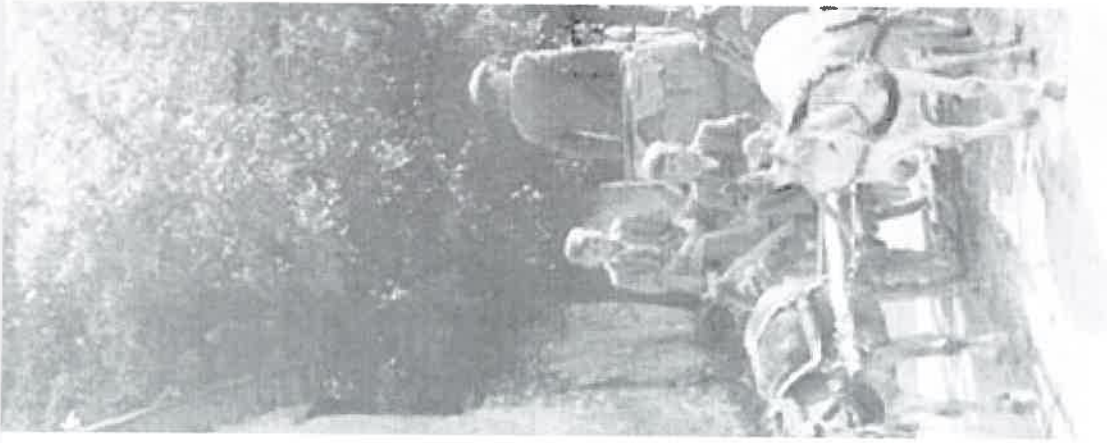
A mesterség megismeréséhez a Bükki Üveghuták Ipariöréneti Múzeuma ajánlott, amely Bükkszentkereszten található.

ÉLET AZ ÜVEGGYÁRTÁS UTÁN

1797 nyarán említik utoljára üvegkészítő helyként Újhutát. Az év végén már Répáshután működött az új huta, az ittenitől függetlenül. Az itteni munkások egy része máshol keresett megélhetést, míg másik része megpróbálkozott a földműveléssel és erdőgazdálkodással. Az újhutaik favágók, szén- és mészégetők lettek, s az erdei irtásokban állatokat legeltettek. A fiatalok azonban folyamatosan beköltöztek a vasverő három melletti kifejlődő településekre. Az élvándorlás következtében az 1807-ben meglévő 383 telek 1824-re 109-re csökkent. 1831-ben a település megszűnni látszott, hiszen a kolerajárvány a lakosságot 55 főre csökkentette. A falu azonban rendkívül gyorsan élére kelt. 1848-ban már 390-en éltek a településen.

/ Ebben az időben a falu kiemelkedő szülöttje Stuller Ferenc, Kossuth Lajos titkára volt./

A gyors fejlődést a település a diósgyőri kincstári uradalom intenzív erdőgazdálkodásának köszönhette. 1810 után az uradalmi erdősségeket 5 kerületre osztották, melyek közül az egyik Újnutáé lett. Az új feladat rendkívüli munkaerőt igényelt, amelyet csak betelepítéssel lehetett megoldani. 1851-ben a bükki hutatelepülések központjaként emlegetik, amely valójában a vallási élet központja volt. 390 lakosból csupán 3-mán voltak más vallásúak.

A lakosságból 39-en voltak favágók, míg a többiek fuvaroztak. 1853-ban a házhelyek és kertek a lakosság tulajdonába kerültek. A falunak 1880-ban volt saját kovácsműhelye, mészárszéke. A településnek több alkalmazottja is volt: kisbíró, szülésznő, körorvos, halottkém, postás, tanító, csordás, bikatartó, kútbíró és éjjeliőr. A házak szélszóró telepítése miatt tűzvészirtkán volt. 1884-ben egyetlen komolyabb tüzeset volt, a közszégház leégése. A lakosság egyre inkább a fa Miskolcra való szállításával kezdett foglalkozni. A változó körülmények az úthálózat korszerűsítését követelték. A fő közlekedési útvonal három irányba vezetett. 1878-ban kényszerűségből kiépítették a Miskolc felé vezető utat. 1869-1900 között a népesség szinte megduplázódott. (858 fő)

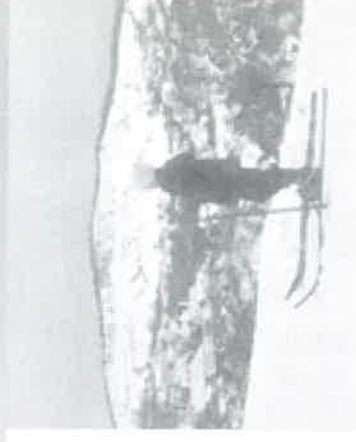
A fakitermelés Újnutától egyre távolabbra került, amely változtatásra kényszerítette a lakosságot.

A TELEPÜLÉS ÜDÜLŐFALUVÁ FEJLESZTÉSE

Az első világháború után megszűnt a kincstári erdőhivatal, a népesség így állandósult. Az idegen ajkú utánpótlás hiánya miatt felgyorsult a szlovák lakosság asszimilálódása. A beolvadást gyorsította az iskola fejlesztése, és 1932-ben a magyar óvoda létesítése, amelybe 120-140 gyermek járt. A lakosság helyzetének javítása a település üdülőfaluvá fejlesztésében rejlett. Az új országhatáron belül gazdasági üdülőhelyek létesítését tűzték ki célul. A nagypolgári jellegű hegyjáróturizmus mind szélesebb körben terjedt, sorra alakultak a természetjáró egyesületek. Trianon után Újnuta az ország legmagasabban fekvő települése lett. A Stiller Bertalan és dr. Mandel Dezső vezetésével végzett kutatások kimutatták a levegő jótékony hatását. Az 1920-as évek elején elkezdődtek az üdülőtelkek értékesítése és villák építése. A legelső üdülő a Gyegyzinszki Versek nevezetű dombtetőn épült. Különösen népszerű volt a Princz Lajos által építtetett Joli panzió, amely 1991 óta Béke turisztaház néven vált ismertté. A Rónaszéki Trux Lajos miniszteri főtanácsos villája a jelenlegi rendőrség hivatali épülete. A jelles nyaralók közül megemlíthető Kosáryné Réz Lola íróháza.

1921-ben a posta távirátát és telefonállomást létesített. Az üdülőfaluvá fejlesztést csupán a vízhiány gátolta, melyre 1925-ben végleges megoldást kerestek. Az üdültetés fellendítésére a meglévő kocsmá mellett még kettőt létesítettek, hatósági húskimérést és zöldségesbolt nyitást indítványozták, Mozgó fényképüzemet, mozi-t nyitottak. 1930-ban létrehozták a helyi Olvasó Kör-t. 1935-ben elkészült a település utcaszabályozási terve. 1942-ben Hősi emlékművet állítottak, Kucs József miskolci kőszobrász kivitelezésében.

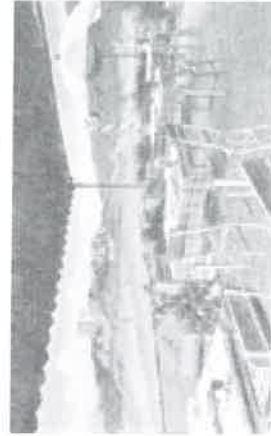
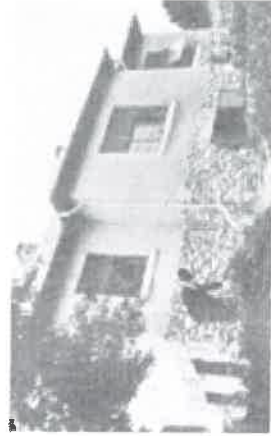
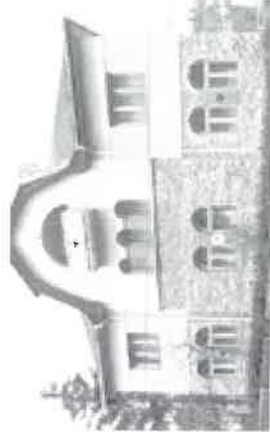

A panziók, villák megjelenésével jelentősen megváltozott a falukép. 1921-ben és 1935-ben falufelkeket osztottak, ezáltal növekedett a lakott terület, és az új, jellegzetes téglaszlopos tornáccal építelt lakóházak száma is. 1940-ben fogadták el az Újhutalak névváltoztatásról szóló kérelmét. A második világháború tragikus következményeként a bukkszentkeresztiiek számára. A háború után megkezdődtek a kitelepülések. A faluban 78 ház maradt üresen. 1949-ben 1159 lakosa maradt csupán a községnek. A diósgyőri vasgyártás megkezdésével újra fogásnak indult a település lakossága.

1950-től újabb utcák épültek (Hunyadi, Árpád, Dózsa, Erdészkeriben, Kishollóson, Szabadság telepen). 1959-ben létesült állandó orvosi rendelő. 1960-ra épült fel az emeletes iskola. 1969-re kiépült a vízhálózat, új művelődési ház és könyvtár, kiépült a közvilágítás is. Az 1970-es években a falu határában több mint 330 vikeneteket értékesítettek (a mai Dorongósi út határában), s fokozatosan benépesültek a hétvégi házak. 1978-ban felépült az úttörőárok, s további tanácsi üdülők. 1987-ben tornaterem létesült és kiépült a telefonhálózat.

Bükkszentkereszt sokféle sportolási lehetőséget kínál: labdarúgás, kosárlabda, tenisz, sípálya, lovas szánkózás, lovas kocsisz, lovaglás. 1989-ben megnyílt a falu táj és történelmi örökségét bemutató múzeum.

1953-ban 57 új lakóház épült. 1960-68 között Nefelejcs, Széchenyi, Dózsa, Árpád, Bem és Kőlcsey utcák mentén folyt jelentős építkezés.

BÜKKSZENTKERESZT TELEPÜLÉSSZERKEZETE

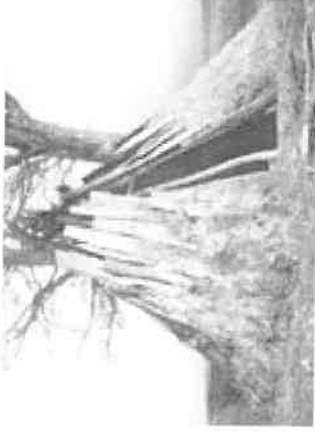
ÉPÜLETÍPUSOK

A XVIII. század végéig a lakosság fából építkezett. Borsod vármegye a XVIII. század utolsó évtizedében rendeletben megtiltotta a megye területén a fából való építkezést, s ettől az időszaktól a lakosság áttért a kőre. A talaj azonban ennek az építkezési módnak nem felelt meg. A felszín alatt 80-100 cm-re nagyrészt termőföld található, a 90 cm alatti mészkövek kitermelése pedig elég nehéz. A lakosság nagy része arra kényszerült, hogy a későbbi közműrendszereket az előírtnál magasabbra helyezték. A XIX-XX. század fordulóján az épületek alapozása javarészt sárba rakott mészkővel történt. A falazatok anyaga szintén mészkő, amelyet ún. első mészből készült kötőanyaggal fogtak össze. A faluban 10-15 fő foglalkozott az építkezési kövek faragásával. A két világháború között a faluban csupán egy kőműves ácsmester volt, Munkácsy Mihály.

A település legidősebbjei kőfalú házak mellett fonottfaluakra is emlékeznek. Ennek a váza gerenda volt, s a közeit kitöltő sövényfalat bevakolták. Ismert az a változat is ahol a kettő építkezési módot kombinálták. Kis mennyiségben téglát is alkalmaztak, főként a tornácok oszlopainál. Kezdetben a téglát a faluban készítették, és csak 1930-tól vásárolták Miskolcon. A téglaverő (tyhelyja) a falu szélén volt. Az agyagot 30x15x7 cm-es formákban készítették, majd kiszárították és bálákban kiégették.

A házak tetőszerkezete szarufás-kakasúlos volt. A tetőzet fedése minden esetben zsindeley, amelyet a falusiak készíthettek bükkfából.

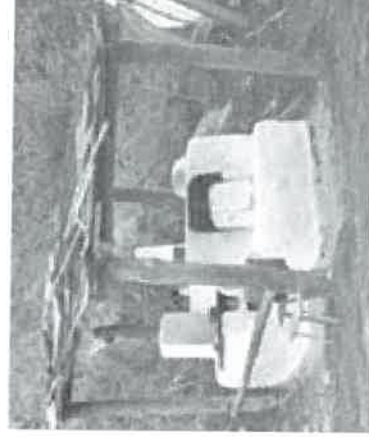
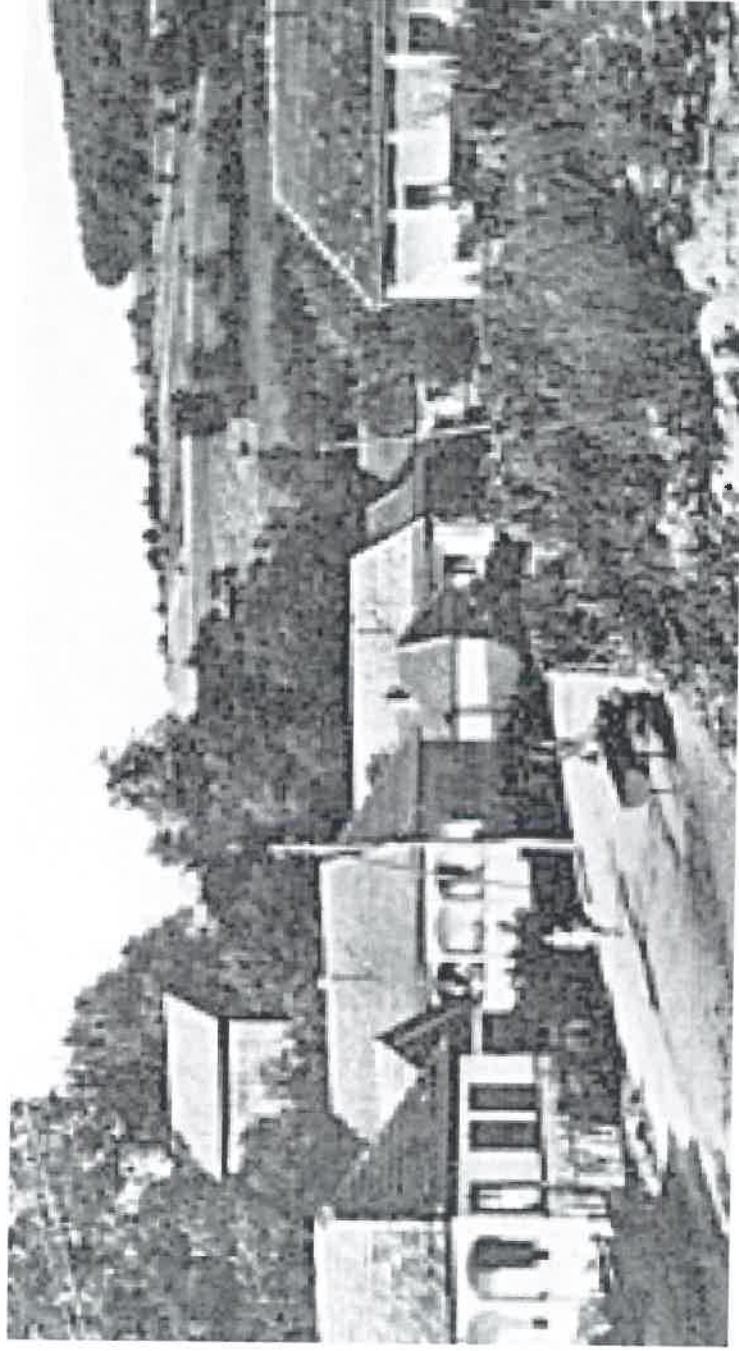
A lakóház alaprajzi elrendezése a századfordulón még igen egyszerű. Elterjedt volt a kétszejtű ház (konyha-pitvar, szoba). A jómódúak körében hamar megjelent a harmadik helyiség, a kamra is. Ez a típus főként a második világháború után terjedt el. Az épületekhez általában istálló is csatlakozott. A tűzfelberendezés a búboskemence volt. Gyakorlati voltak a zsindeleytetős udvari kemencék.

A lakóépületek mennyezetei deszkából készültek. Minden háznál volt krumplicspince rendszerint a ház végében, a földbe ásva.

Az egykori hagyományos egytraktusos épületeket a 60-as évektől felváltotta az országosan elterjedt négyzet alaprajzú épületek és annak többszintes változatai. Az 1970-es évektől szokatlan sűrűségű ún. alpesi jellegű beépítés következett. A beépítés útvonalai a domborzat rétegvonalaiival párhuzamosan haladtak. Az üdülők a meredek lejtőkre épülnek.

*A legrégebbi épület a Bem u. 11. sz. alatt lévő lakóház, a volt községháza.

ÖRÖKSÉGÜNK

VÉDETT ÉPÜLETEK, ÉPÍTMÉNYEK, FACSORPOTOK:

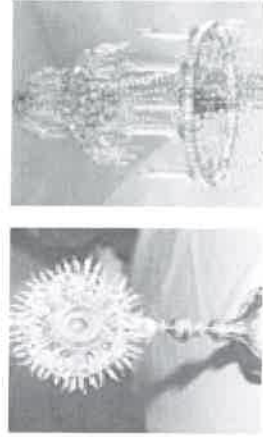
Feszület:	Napsugár út eleje
Régi lakóház:	Jókai út 10.
Régi lakóház:	Rákóczi út 19.
Katolikus templom, kertjében feszület és világháborús emlékmű:	Kossuth út 21.
Mészégető boksák:	Somos-bérc út végén, a földút szélén
Öreg fák:	A községhatárnál, a feszület körül (keleti rész)
Kőfeszület:	A Napsugár utca végén lévő földútnál.
Feszület:	A község keleti határánál, az erdőben.
Régi lakóház:	Kossuth u 1.

RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM, ÉS TEMETŐ

Bükszentkereszt lakossága a település kialakulásától kezdve 1945-ig szinte teljesen római katolikus vallású volt. 1755 előtt a lakosság a diósgyőri plébániához tartozott. A távolság miatt szükségesség vált 1760-ban helyben gondoskodni a vallási élet gyakorlásáról. 1777-ben Simonides János és felesége Schályi Katalin támogatásával felépült a falu első temploma, amely egy gerendafalú zsindeletelős kápolna volt. Ennek szomszédságában alakították ki a temetőt. A Biblia cseh nyelvű volt. Általában maga a hűtásmester olvasta fel az evangéliumokat, a diósgyőri pap nagyon ritkán látogatót el a faluba. A kápolna felszentelésével állandó káplánt kapott a falu. (Hazucha Mátyás). Négyévi szolgálat után Pozseharaszky Maximilián vette át a helyét, s ebben az időszakban épült fel a kápolna szomszédságában a paplak is. A kántor szobája volt egyben az iskola is. 1787-ben Nepomemus Sztankovics lett az új káplán. Ő kezdte el az újhutai anyakönyvek vezetését.

1799-ben a templom összeomlott. A kincstár anyagi támogatásával 1800 márciusában megkezdődött az új templom építése. 1801 húsvétnapján szentelték fel a 19 méter hosszú és 9 méter széles, egyhajós templomot. A templom falait freskók díszítették. A templom ablakai is színes üveggel készültek, melyek a világháború alatt megsemmisültek. Az új kőtemplom a régi kápolna helyén épült későbarokk stílusban. A dűsan faragott Mária oltárt és a barokk kivitelű szószéket a sajlóádi pálos szerzetesek faragták. A szószék különlegességnek számít, melynek oldalán lévő négy evangélistát eredeti ruhájuktól eltérően a pálosok fehér öltözetében ábrázolták. A sekrestye bejárata feletti kovácsoltvas csengőállvány háromi vasműves munka. A templom hitelesített ereklyéje Krisztus keresztjének szilánkjai. A templom felszentelése óta a helyiek ismert búcsúját húsvét helyett Szent Kereszt Felmagasztalása napján tartják szeptember 14-én.

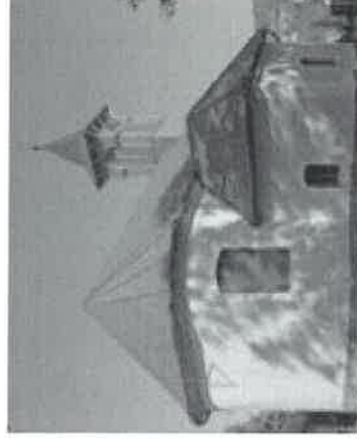
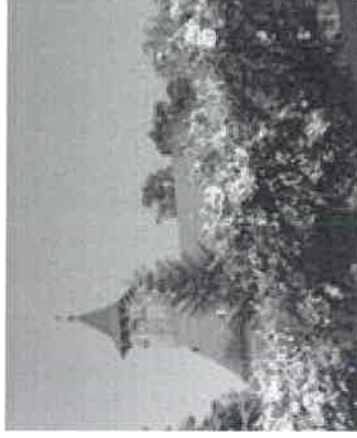

Ipartörténetikülönlegességát templomnagyméretű, csiszolt üveglapokból álló csillárja, amely a Gyertyánvölgyi üveggyárban készült, 1887-ben, melyet az utolsó üveggyáros adományozott lánya férjhezmenetele alkalmából. A templom jelenlegi harangtornya 1906-ban épült téglából. Az 1801-ben épült torony faszerkezetű volt, jóval magasabb és karcsúbb a jelenleginél. (villámcsapás következtében megsemmisült). A toronyban lévő rézharangokat a háborúk alatt beolvasztották. Az új toronyban már statikai okok miatt nem lehetett az új harangokat elhelyezni, így e célra a templom mellett különálló fa harangtornyot emeltek.

Az 1993-mas felújítás során a padlózat alól egy kis üvegcsé került elő, amely a milleniumi felújítást dokumentálja:

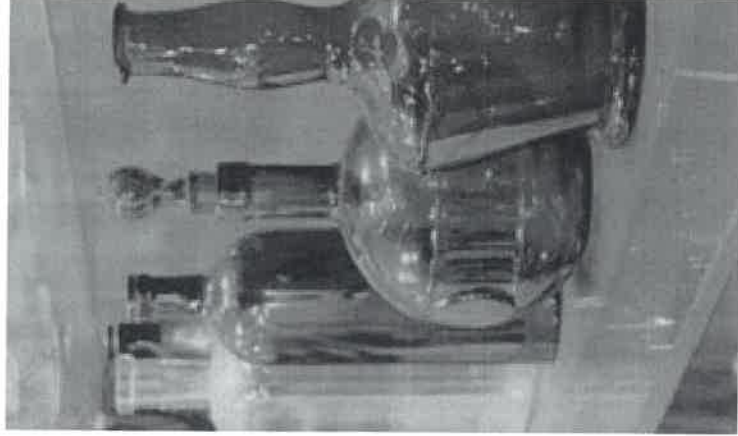
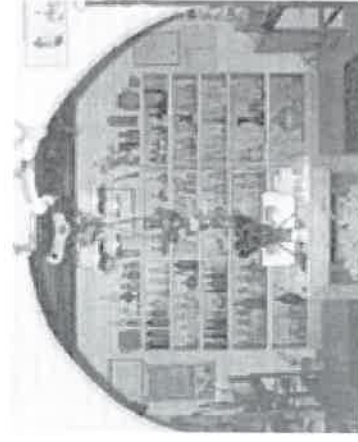
„Bizonyára megőrültél, mikor a kék üveget a deszka alatt megleled, azt hitted úgy-e, hogy valami finom tokaji vagy egri vörös lesz benne, de fájdalom csatlakoznod kellett, mert hát nekünk régieknek is volt annyi eszünk, hogy a tokajit magunk is megtittuk volna, ha lett volna. Az üveget csak e sorok megőrzése végett rejtettük a deszka alá, hogy megtudhassátok miszerint e padlimentum az Úr 1896-ik a Drága Magyar Hazának dicsőséges fennállásának Ezredik évében újítottam meg a magyar Királyi Koronauradalom költségein. Pálfi János és Daróczi Lajos újhuttai vállalkozó iparosok által, Pogonyi Bernát lelkeszsége idejében. Hogy mégis legyen valami hasznod a találmányból, ez üveg alatt egy bádogba burkolva találsz egy mostani divatban levő 20 fillérest és egy 10 fillérest és egy két fillérest, igyál meg rajta egy pár porció gyomorerősítőt, ha ugyan kapsz érte.”

Újhutát rövidesen plébániává nyilvánították, 1945-ig a bükki hutatelepülések anyaegyháza volt. 1888-ban új plébániaépületet építettek és a templomkeretet teljesen körbekerítették. Az 1831-es kolerajárvány után új temetőt kellett létesíteni a meglévő szomszédságában.

BÜKKI ÜVEGHUTÁK IPARTÖRTÉNETI MÚZEUMA

A múzeumban az üvegolvasztó kemencével, olvasztóüstökkel, üvegfúvópípával, segédeszközökkel, fúvóformákkal találkozhatunk. Kiemelten foglalkozik a Schlussekka családdal, melynek tagjai alapították a Telkibányai és a Hollóházi porcelángyárat.

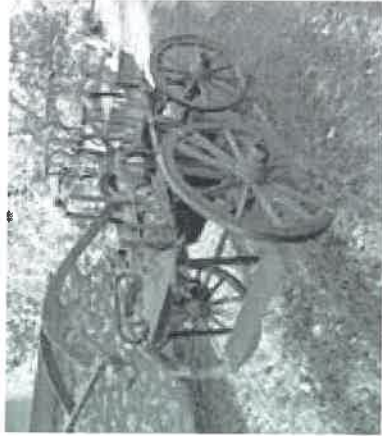
Bükkszentkereszt Őz u 2. 3557.

SZABADTÉRI NÉPRAJZI GYŰJTEMÉNY

A kiállítós Bükkszentkereszten szabadon megtekinthető. Bemutatja a bükki mesterségek (favágás, szállítás, mész- és szénégetés, üvegfűvés, kovácsmesterség) munkaeszközeit, használati tárgyait, termékeit.

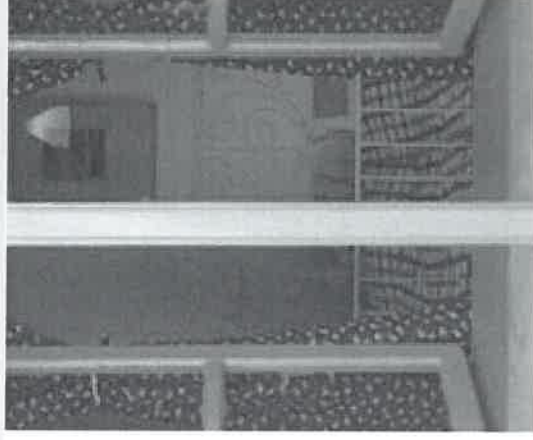

Egykori kocsi gyár

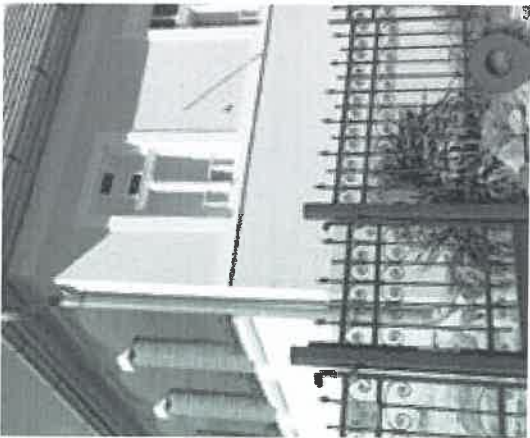
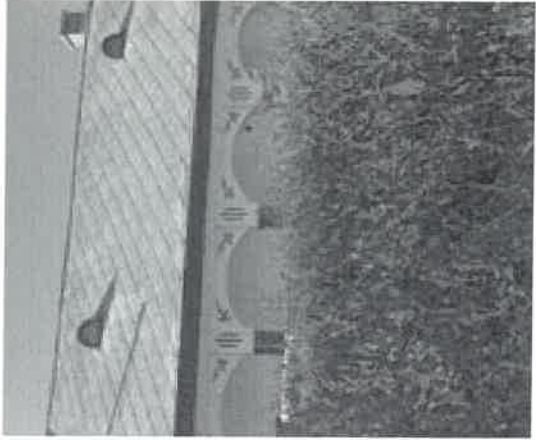

Bükkszentkereszt Kossuth u 2.
3557.

NÉPI ÉPÍTÉSZETI EMLÉKEK (1920-30)

Bükkszentkereszt Jókai u. 10
<http://kekfestovendeghaz.hu/>

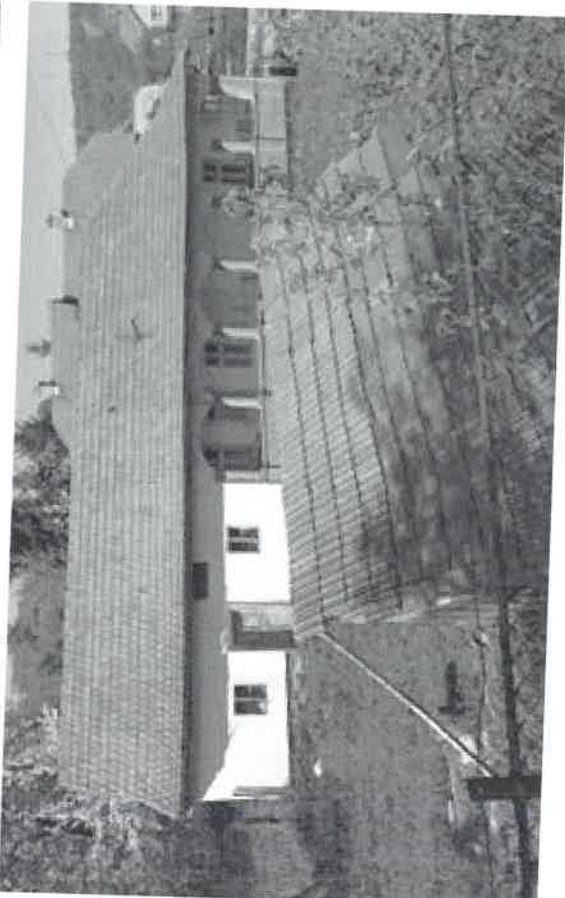
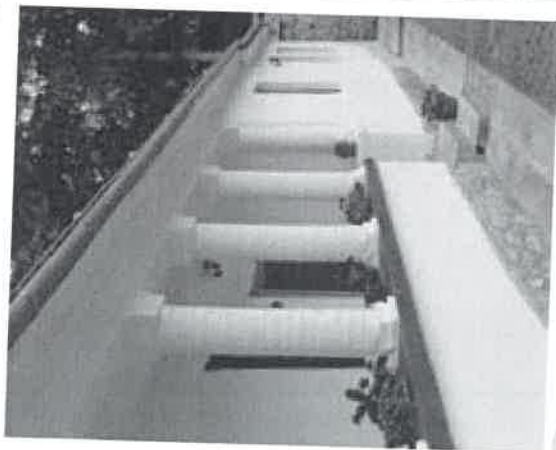
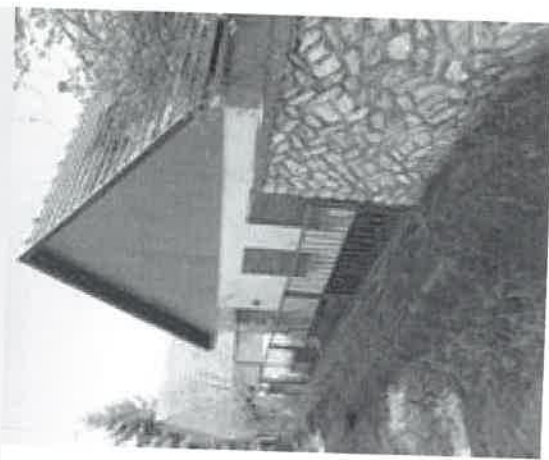
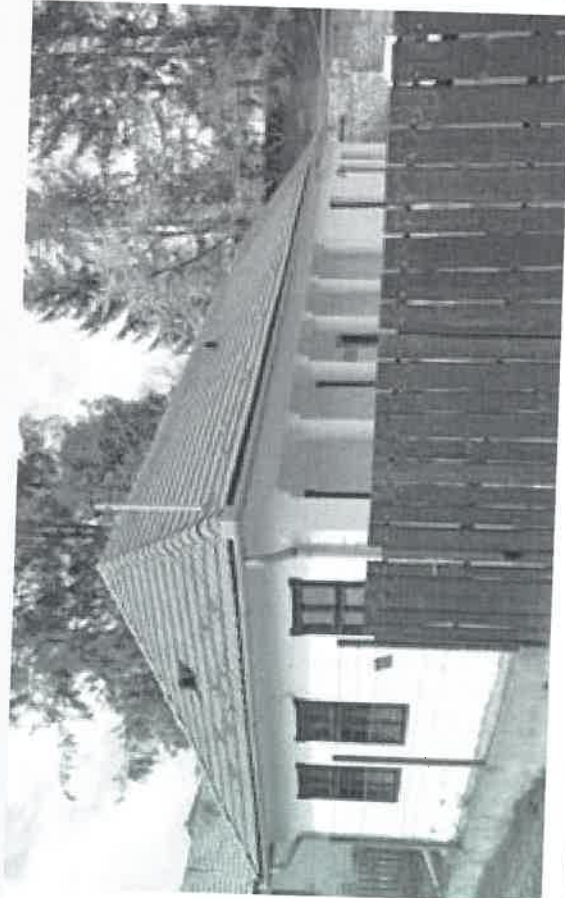
Bükkszentkereszt /31

Bükkszentkereszt Kossuth u.1

Bükkszentkereszt Rákóczi u. 19

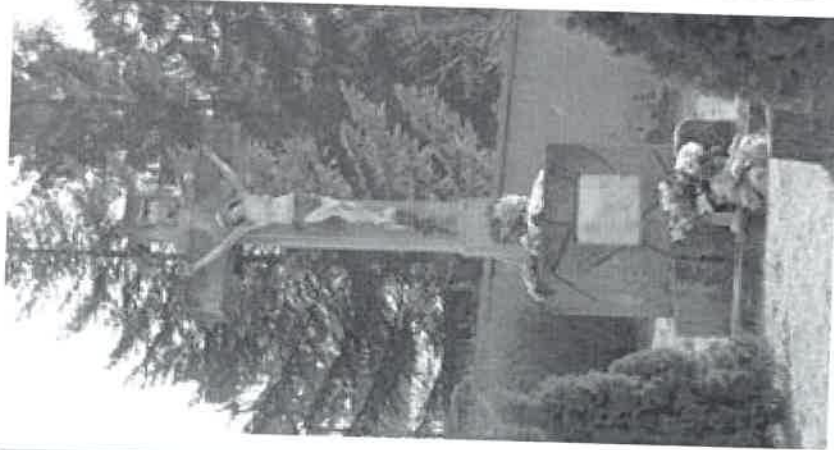
NÉPI ÉPÍTÉSZETI EMLÉKEK (1920-30)

Bükkszentkereszt Hunyadi u. 10
<https://www.kakukkfvendeghaz.hu>

FESZÜLETEK

EMLÉKMŰVEK

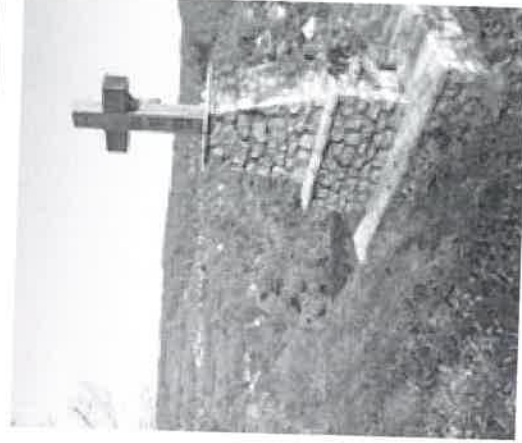
IV. Béla emlékmű

1994-ben emelték az emlékművet az egykori Muhi csata emlékére. A legenda szerint IV. Béla király vízései itt a Lófőtisztaison ütköztek meg utóljára a tatár hordákkal. Az alkotás kőtömbjén a király bronzból készült domborműve is megtalálható.

Március 15. emlékmű

Stuller Ferenc emlékére és a szabadságharcra emlékeztető állított a település fejfás emlékművet. Stuller Ferencet a szabadságharc leverése után halálra ítélték, majd később kegyelmet kapott. A kopjafát Császári Domonkos és Papp Csaba készítette.

Milleniumi Emlékmű

Az emlékművet 2000-ben avatták fel. Császári Domonkos és Halász Rezső alkotása. A mű a település múltját és hagyományait szimbolizálja.

A szobor alapja a települést jelképező mészégető kemence, ebből bontakozik ki a kereszt. Az alkotás az egykori üvegművészre utaló kelyhet is magába foglalja.

ISKOLA

Kezdetben az oktatás a paplakban folyt. 1803-ban Matiscsák András házáat bérelték ki iskola céljára. 1803 végére megkezdődött az iskolaépítés, amely 1811-re készült el. Az iskola rossz minősége miatt 1878-ban új iskola építését rendelték el. Megvásárolták Kohulák Dávid 232 négyszögöl telkét, melynek közepén egy almafa állt. Az új iskola azonban nem sokkal volt nagyobb az előzőnél, így a 150 iskolaköteles gyereket párhuzamos oktatásban részesítették. 1913-ban a községnek felkellett építenie egy kéttantermes iskolát és a meglévő tanító mellett még egyet alkalmaztak. Az iskola továbbra is egyházi oktatási intézmény maradt. A második világháború után az iskolát négy tantermesre bővítették. Az 1960-as évekre következett be jelentős módosulás a nyolcosztályos oktatási rendszer bevezetésével. Ekkor épült fel a jelenlegi emeletes iskolaépület is (1962). A körzetesítés miatt Répáshuta tanulói is ide jártak. 1989-ben új tornatermet adtak át és új szárnyal bővítették az iskolát.

Az intézmény jelenleg 8 osztályos, szaktantermekkel. A tanítás magyar nyelvű, de szlovák nemzetiségi nyelvet is oktatnak. A nemzetiségi nyelv elsajátítása érdekében szlovákiai testvériskolákkal szoros kapcsolatban állnak.

Bükkszentkereszt Széchenyi u. 2
<http://www.bukkisuli.sulinet.hu>

BOLDOGASSZONY KÖVE

A legendák szerint szűz Mária Bükkszentkereszten járt. A falu mellett elhaladva egy kőre ült le pihenni, melyet a helyiek azóta csak Boldogasszony kővének neveznek. Szent és egyben gyógyító helynek tekintették. A helyiek szerint, aki ott megpihen, hamarosan felgyógyul betegségéből. Természetgyógyászok is visszaigazolják a kőek gyógyító energiáját. A kőek mellett az egészséges erdei levegő jótékony hatása is elismert.

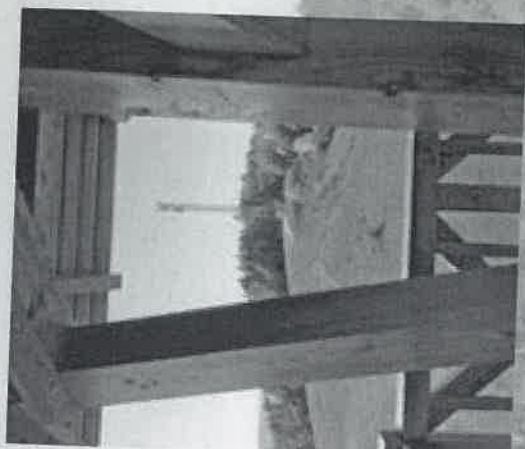
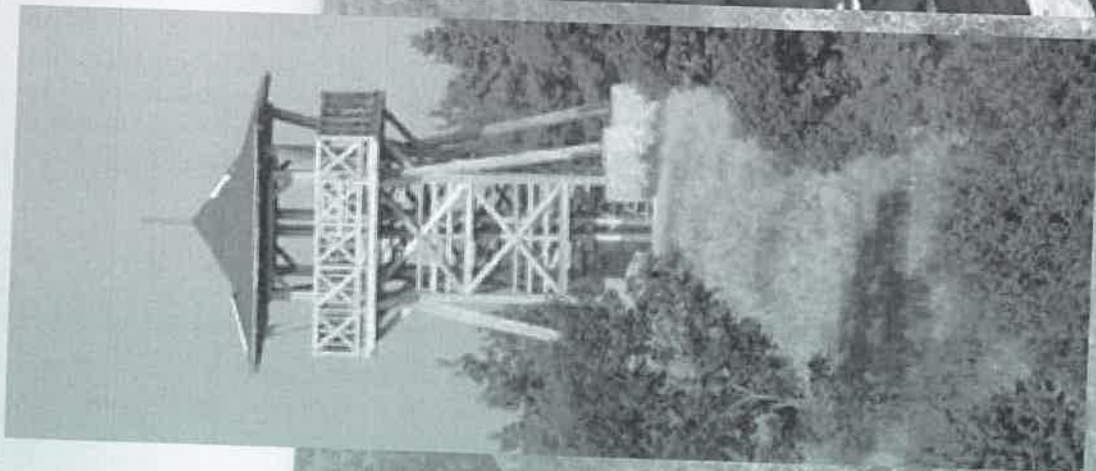
MÉSZÉGETŐ BOKSÁK

A Kishollós és Lapka közötti úton mészégető kemencék helyezkednek el. Esténként az izzó kemencék látványa minden ide érkező számára nagy élmény. (1990-2000)

A település néhány családja a mai napig hagyományos módszerrel állít elő égetett meszet. A kemencék kézzel rakottak. Folyamatos tüzeléssel melegítik őket 72 órán keresztül, amíg a mészkő ki nem ég.

KILÁTÓ

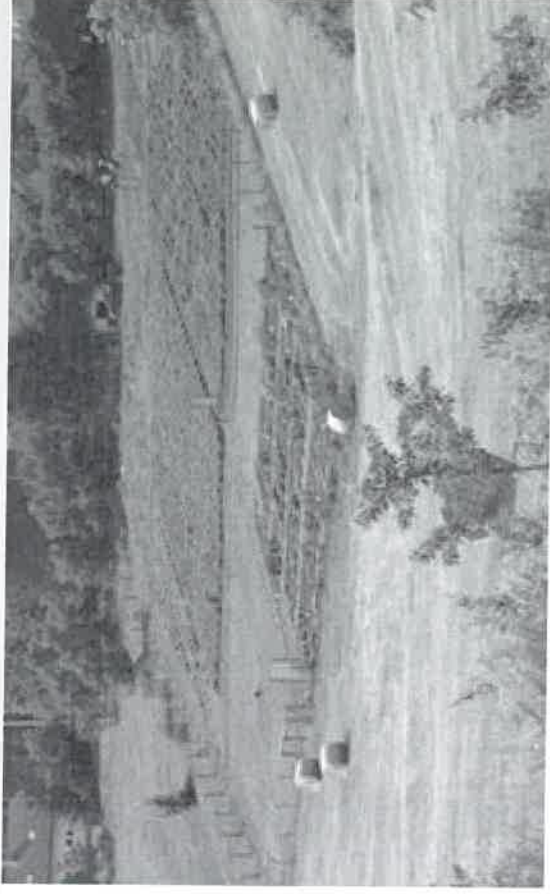

GYÓGYNÖVÉNYKERT, GYÓGYNÖVÉNYHÁZ

Több mint 6 évtizede járja Szabó György a Bükkszentkereszti erdőt gyógynövények után kutatva. Teái számtalan betegséget gyógyítanak. A javasasszony unokája ma is gyűjti a növényeket, figyeli hatásukat, újabb fajták után kutat.

Tevékenysége hatására megalakult a Bükki Fűvészter és Népgyógyászati Egyesület, melynek működtetésében egy gyógynövénykert és gyógynövényesház várja vendégeit. A bükki fűvesember 2018-ban megkapta a Magyar Érdemrend lovagkeresztjét.

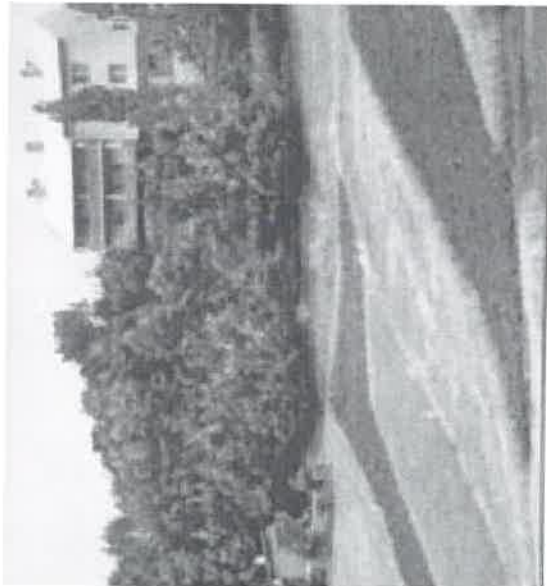
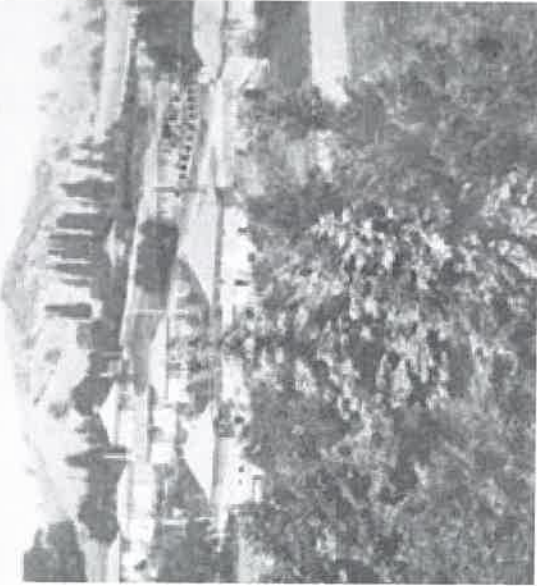
Bükkszentkereszt Kossuth u. 33
<https://gyogytea.hu>

NYARALÓK, RÓKAFARM

A legelső üdülők a Gyegynszki Versek nevezetű dombtetőn épültek. Különösen népszerű volt a Princz Lajos által építtetett Joli panzió, amely 1991 óta Béke turistaház néven vált ismertté. A Rónaszéki Trux Lajos miniszteri főtanácsos villája a jelenlegi rendőrség hivatali épülete. A jeles nyaralók közül megemlíthendő Kosáryné Réz Lola íróknő háza.

A Rókafarm nevét onnan kapta, hogy a két világháború között ezüstrókkát tenyészítették.

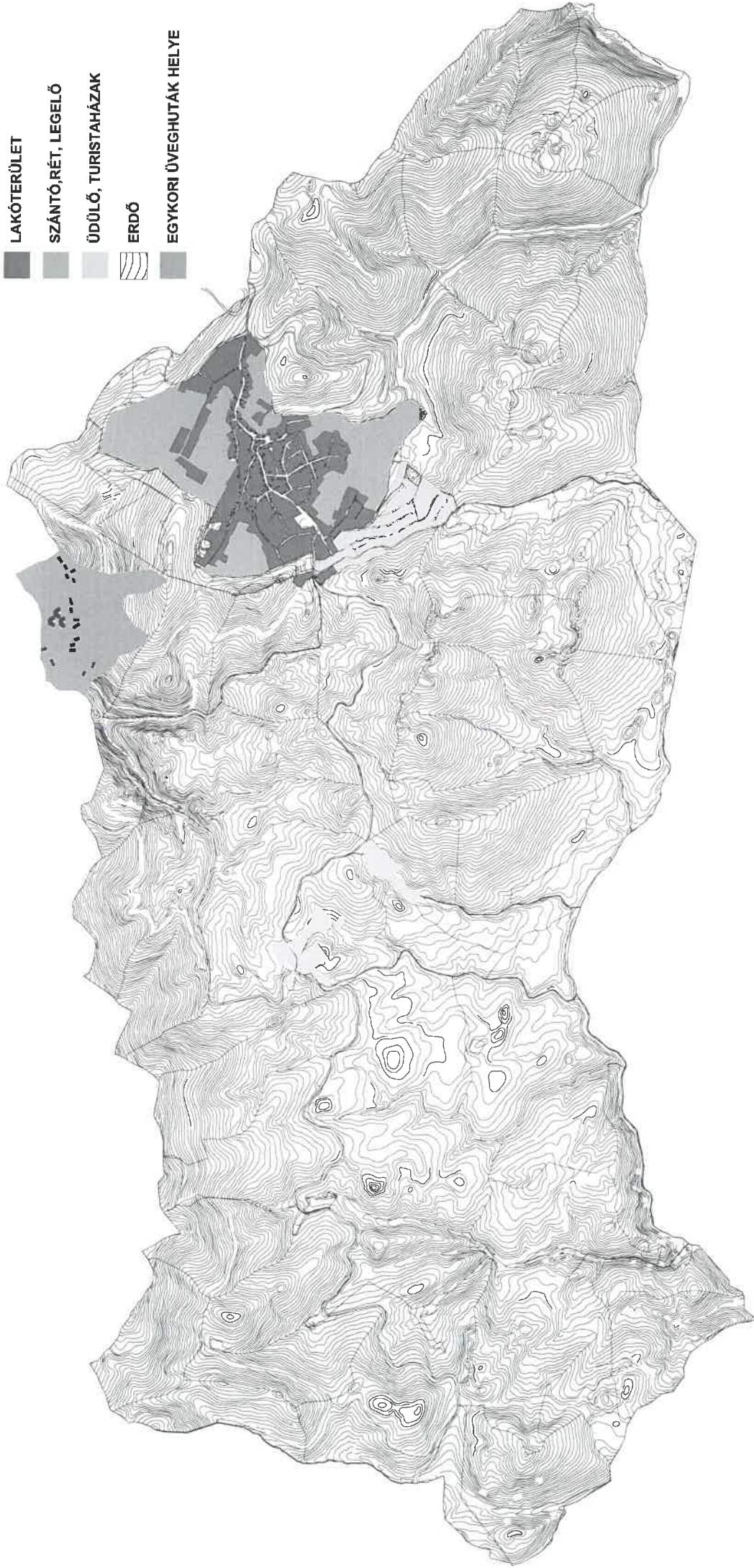

Bükkszentkereszt /45

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

- LAKÓTERÜLET
- SZÁNTÓ, RÉT, LEGELŐ
- ÜDÜLŐ, TURISTAHÁZAK
- ERDŐ
- EGYKORI ÜVEGHUTÁK HELYE

VEGYES TELEPÜLÉSKÖZPONT

ÚJ SOROK ('50-'60)

ÚJ SOROK ('80-'90)

KIALAKULÓ LAKÓTERÜLET

ÜDÜLŐ

TEMETŐ

VEGYES TELEPÜLÉSKÖZPONT

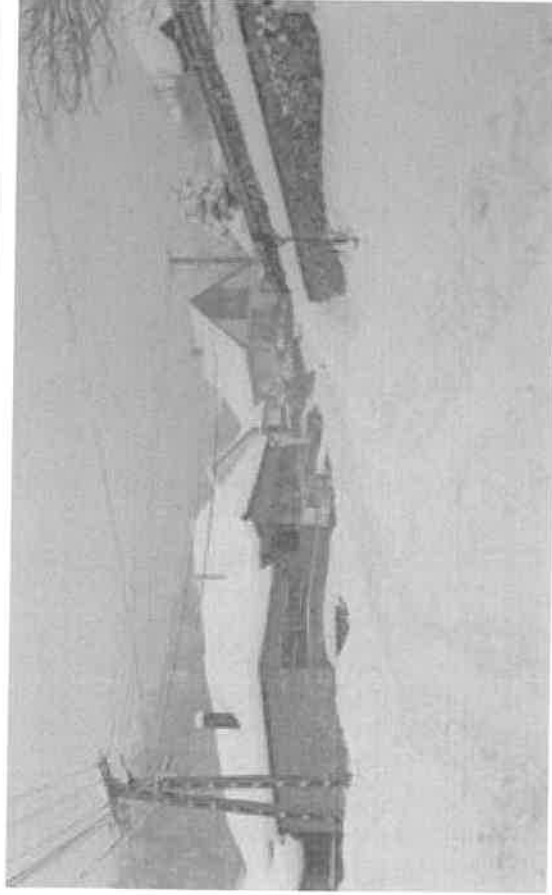
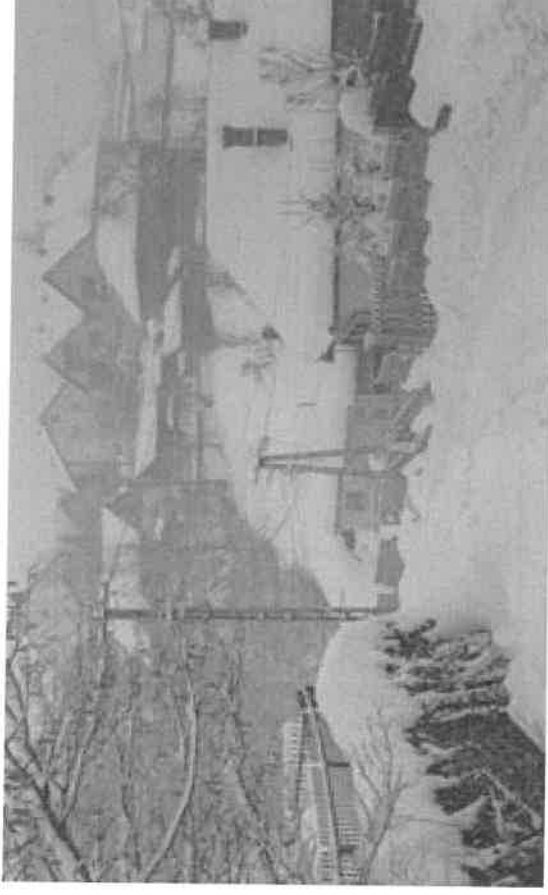
UTCAKÉPEK

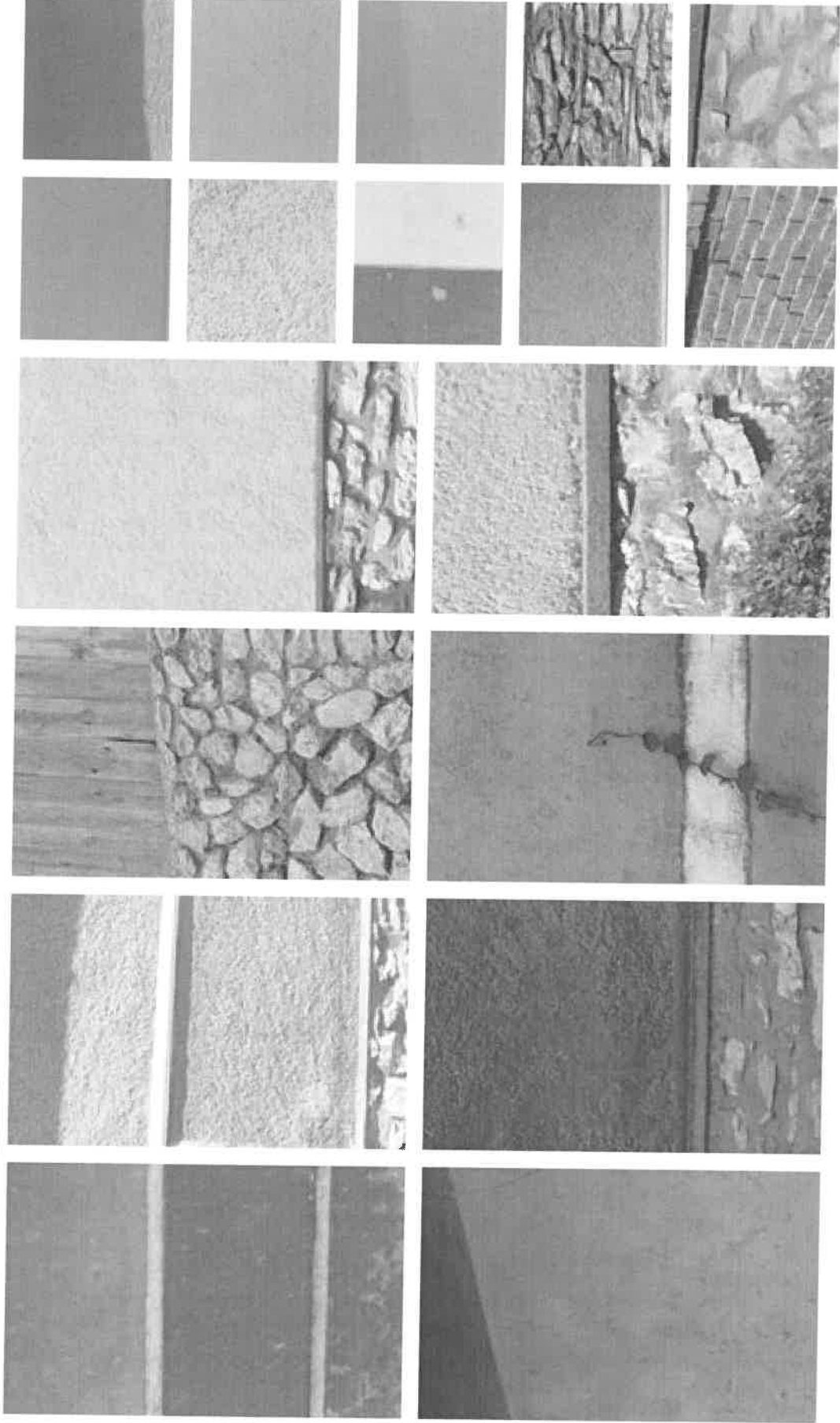
A történeti településrészt valamelyest szabadabban értelmezzük, azaz nem csak a 19–20. század fordulójára kialakult területet értjük alatta, melyre a hagyományos paraszti létformával együtt fejlődött szoboros lakóépületek („hosszú parasztházak”) jellemzők, hanem ide számítjuk az 1920 és 1945 között, illetve a II. világháború után a korábbi építkezést folytató utcákat is. A történeti település átalakulása miatt a korábban említett épületek, az átalakítások, bontások miatt kevésbé jellemzőek. A kialakult utcaképek vegyesek, az 1960-as, 1990-es években épület lakóházak egyaránt jellemzők. A házak előkertekkel, a történetileg kialakult oldalhatáron állnak .

A történeti részekben eredetileg viszonylag sok sárba rakott kőfalat találunk. A kő használata a későbbi korok épületeire is nagy mértékben jellemző.

Sok helyütt barokk utánérzetű vakolatmezős kerítések voltak, rígelre szerelt léckerfíttessel (így oladtak meg a kilátást a házból). Mόdosabb helyen szép kovacsoltvas kerítések, dróthálóval borított mezős kerítések is előfordultak, ezek színezése lehet sötétzöld vagy barna, esetleg szürke.

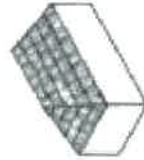
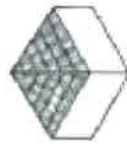
FALAZAT, LÁBAZAT

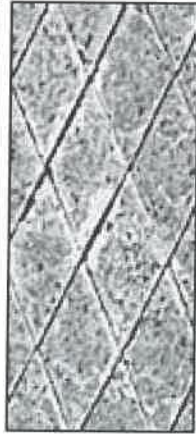
TETŐ

A településrészen lévő családi házak tetőformája egyszerű nyeregtető, (amely az utca felől végződik vakolt-meszelt, vakolatdíszes oromfalban, kontyban), vagy sátortető. A tetők héjalására már szinte mindenütt cserépfedést találunk. A településen csatornadísz használata jellemző.

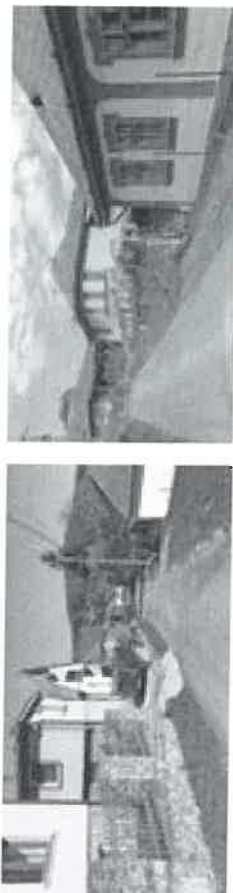
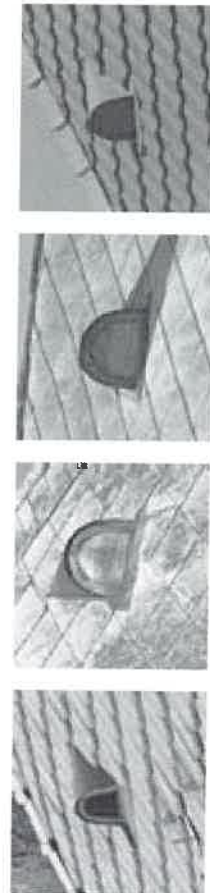
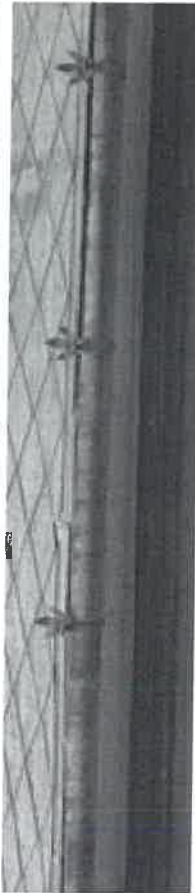
TETŐFORMA

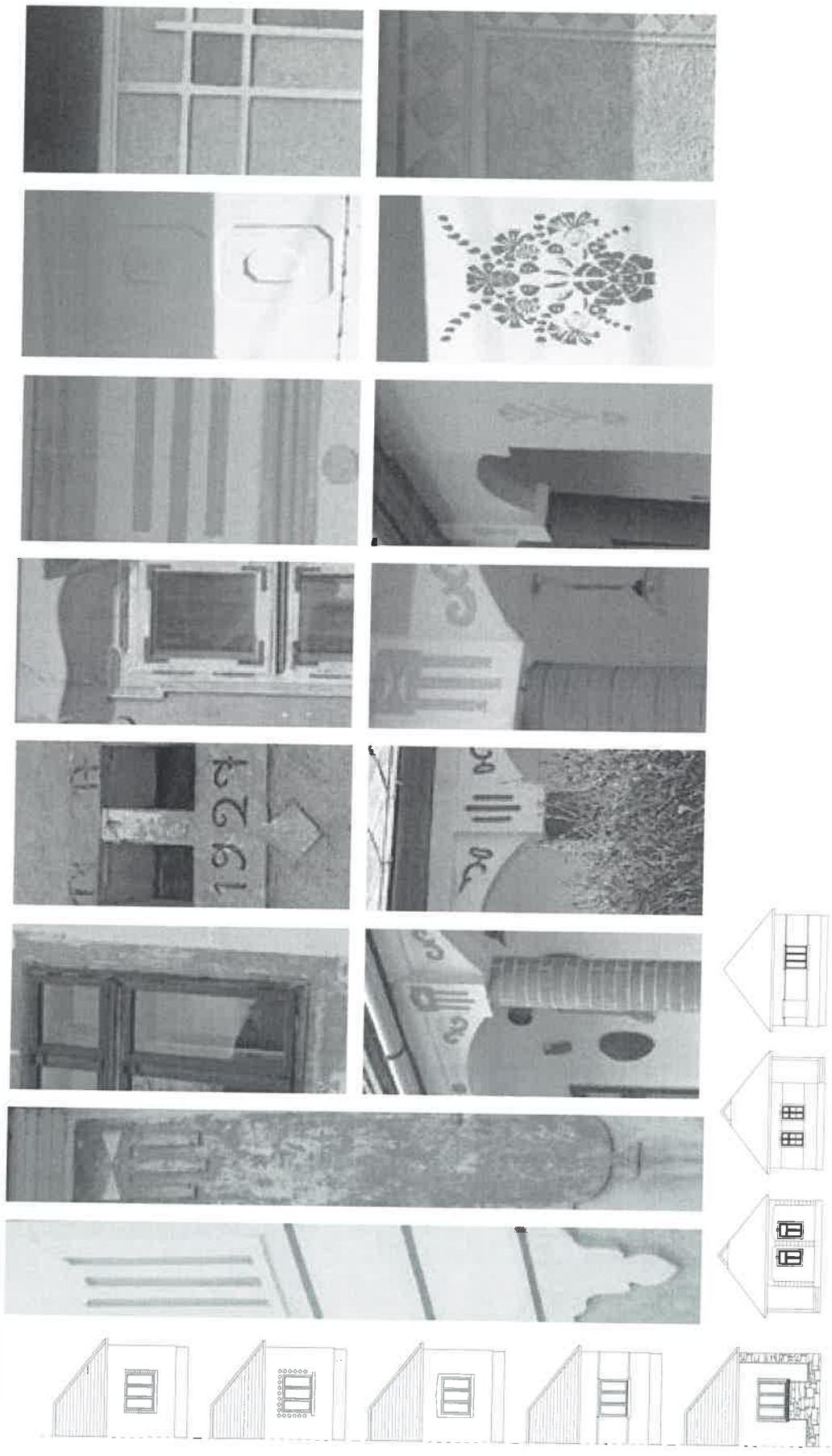
ANYAGHASZNÁLAT

EGYEB

VAKOLATDÍSZEK

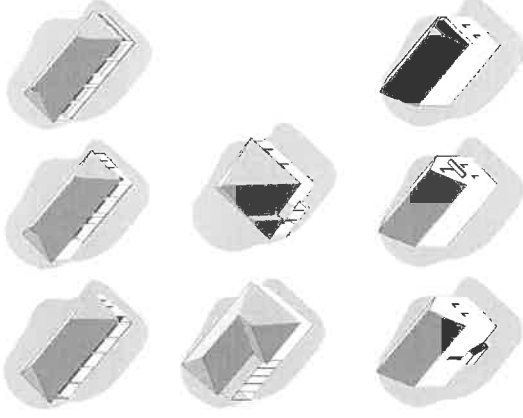

NYÍLÁSZÁRÓK

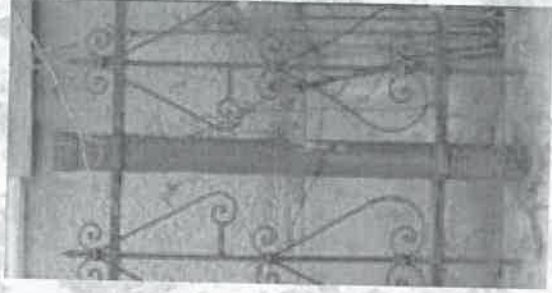
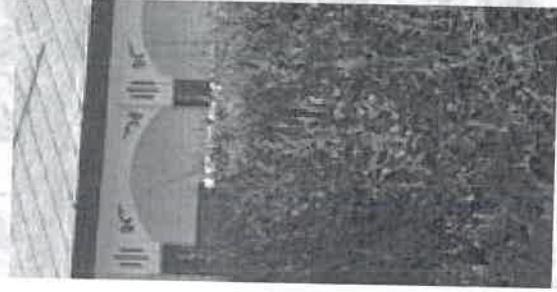
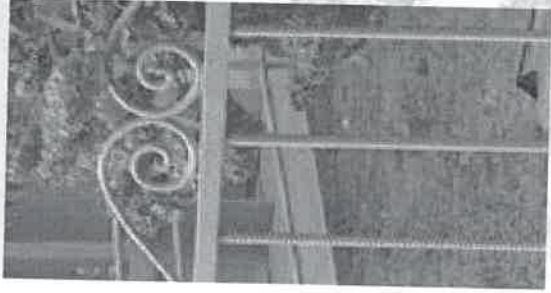
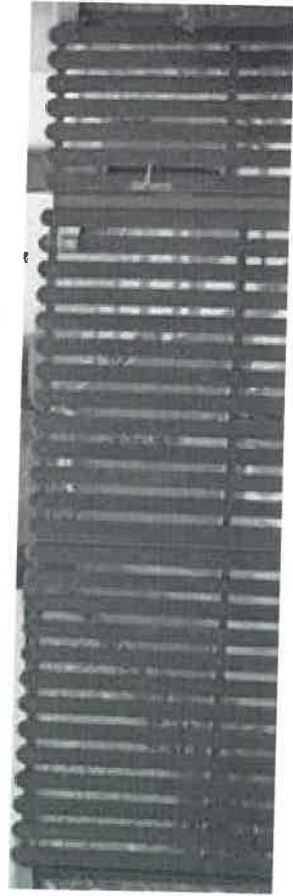
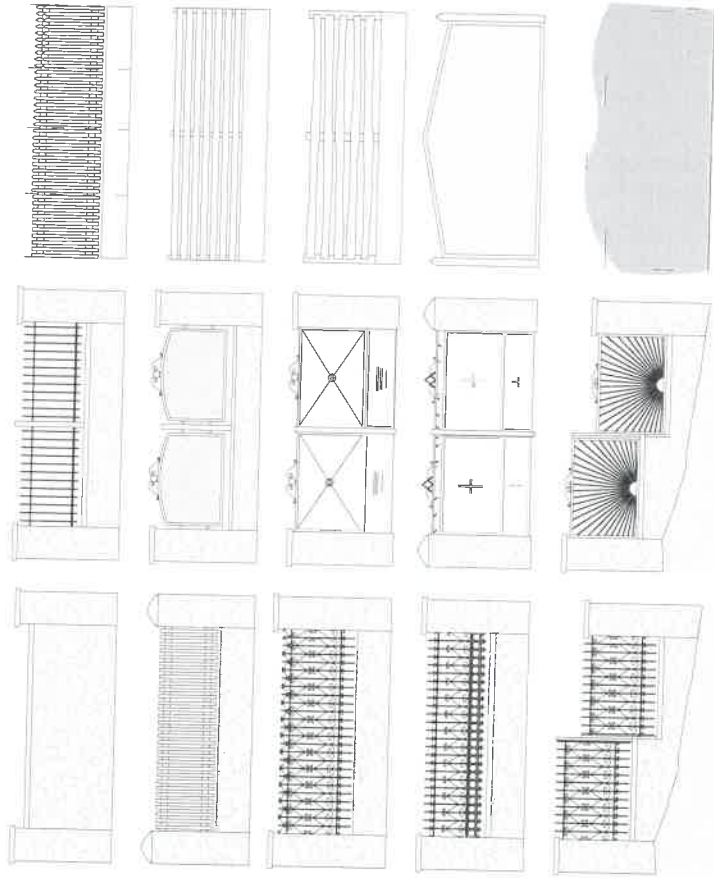

TORNÁC

A népi építézet egyik könnyen felismerhető, jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Valójában csak az 1900-as évek elején jelent meg az oszlopokkal alátámasztott tornác, korábban a kiszélesített, peremén alátámasztás nélküli, kiemelt (lapos kövekkel borított, tapasztott) fal alja a jellemző. Bükkszentkereszten legjellemzőbb a téglakörszlopos, boltíves falazott tornác, de fellelhető a faragott díszes fa oszlopos kialakítás is.

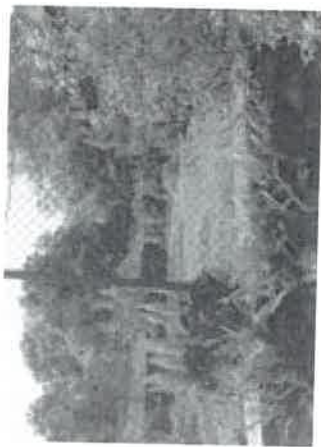
KERÍTÉSEK, KAPUK

EGYÉB ÉPÍTMÉNYEK, MELLÉKÉPÜLETEK

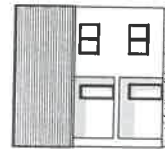
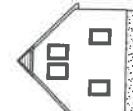
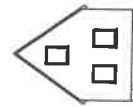
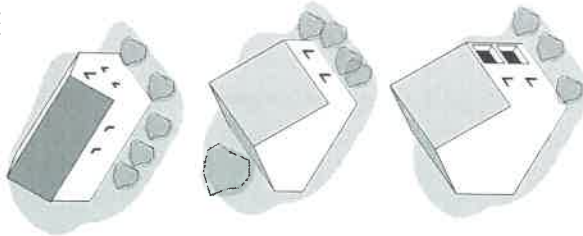

KERTEK

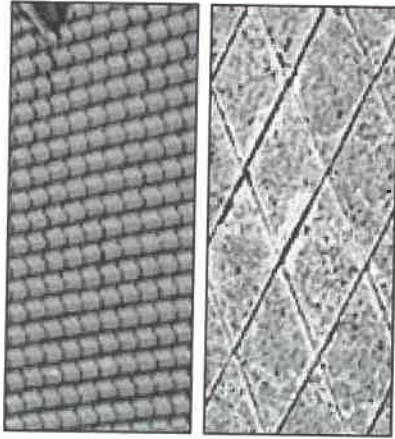

TÖMEGALKÍTÁS

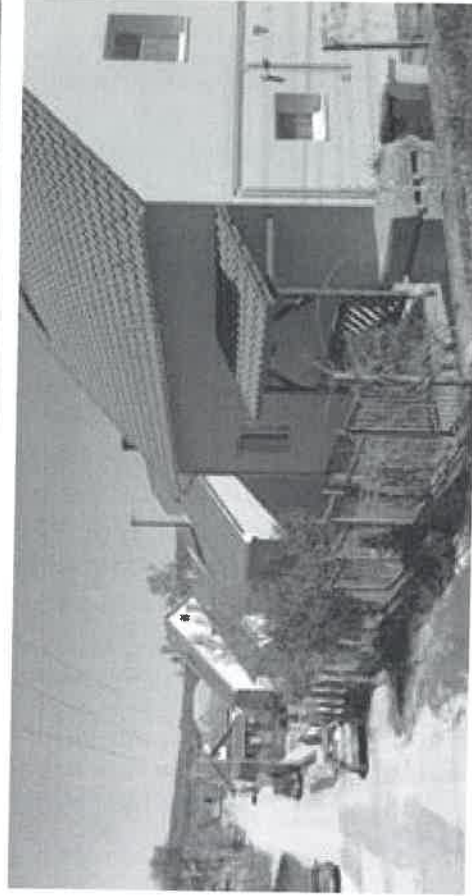
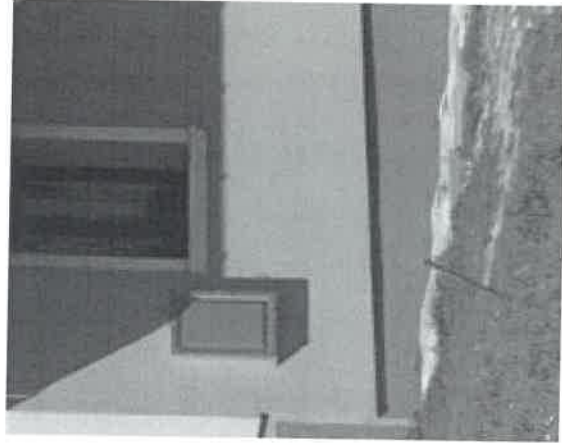
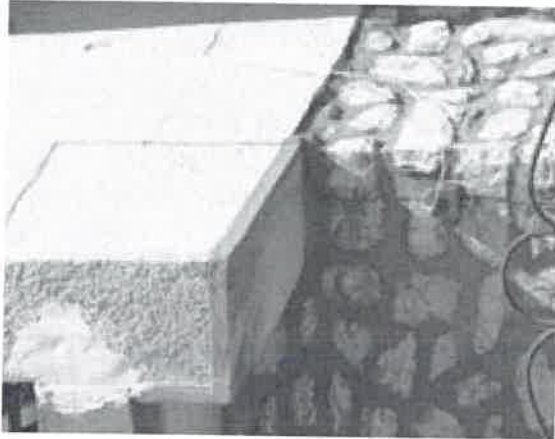
A településrészen lévő családi házak tetőformája egységesen nyeregtető, homlokzata oromfalas, vagy utcával párhuzamos gerincvonalú. A tetők héjalására cserép- és palafevés jellemző. Az épületek emeletesek, oldalhatáron állóak.

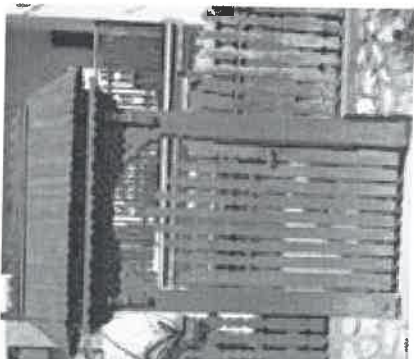
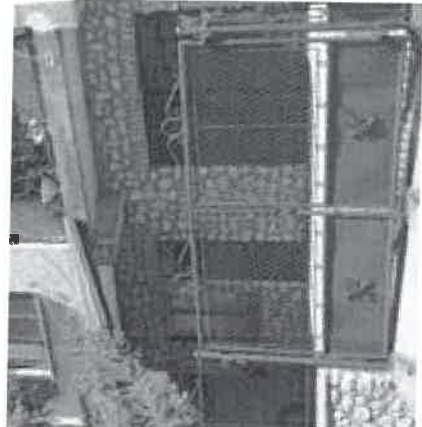
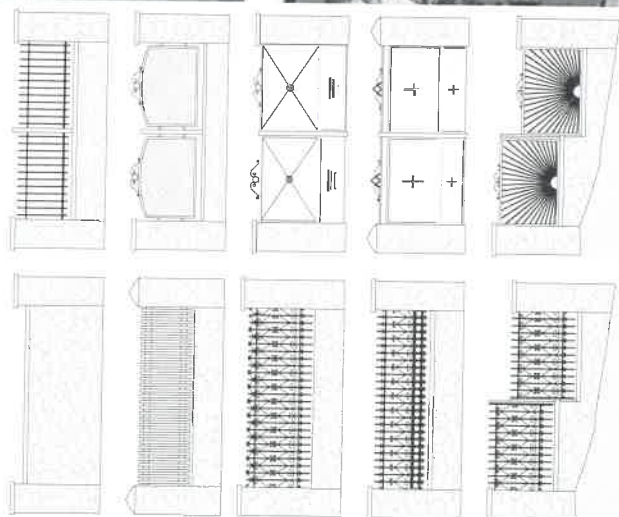
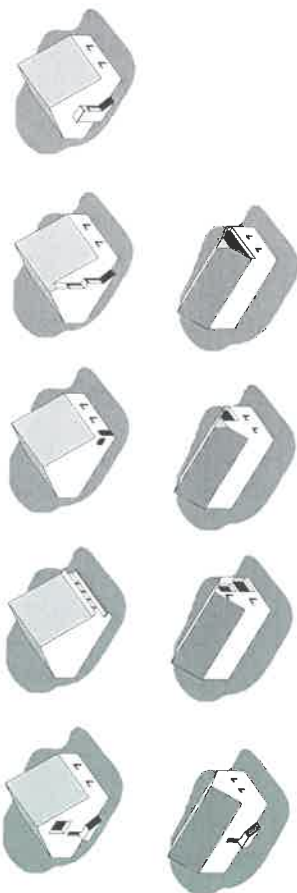
TETŐ

FALAZAT, LÁBAZAT

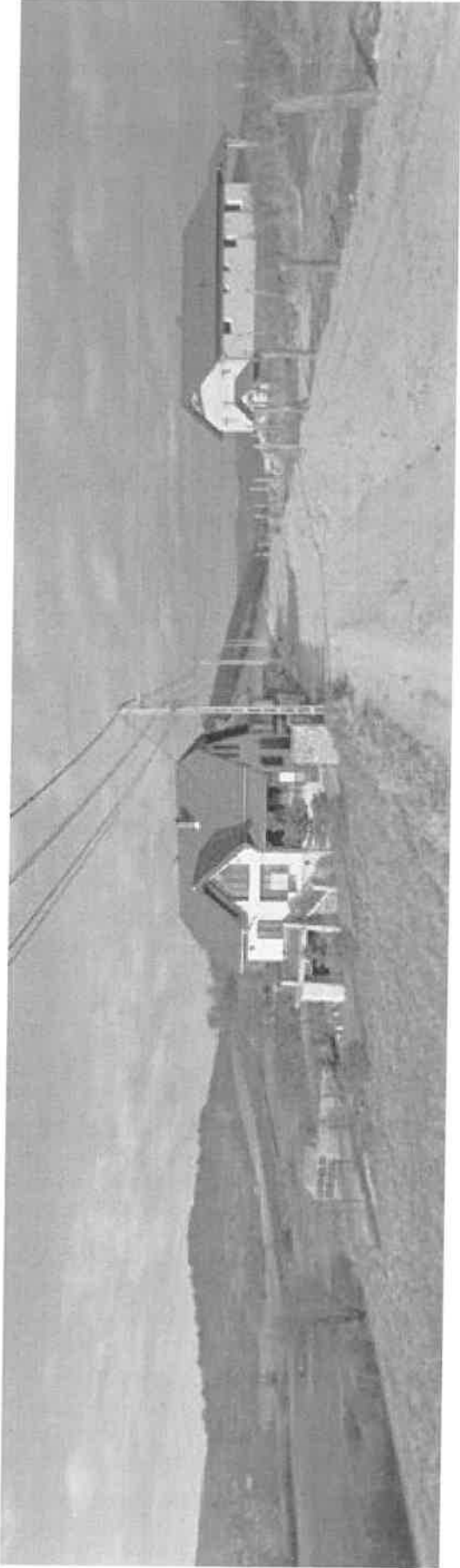
EGYÉB RÉSZLETEK, KERÍTÉSEK

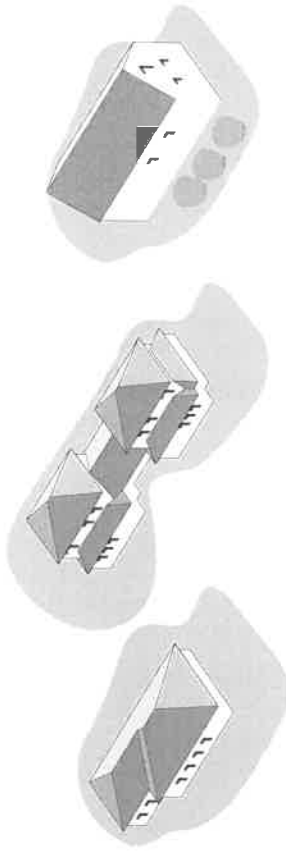

KIALAKULÓ LAKÓTERÜLET

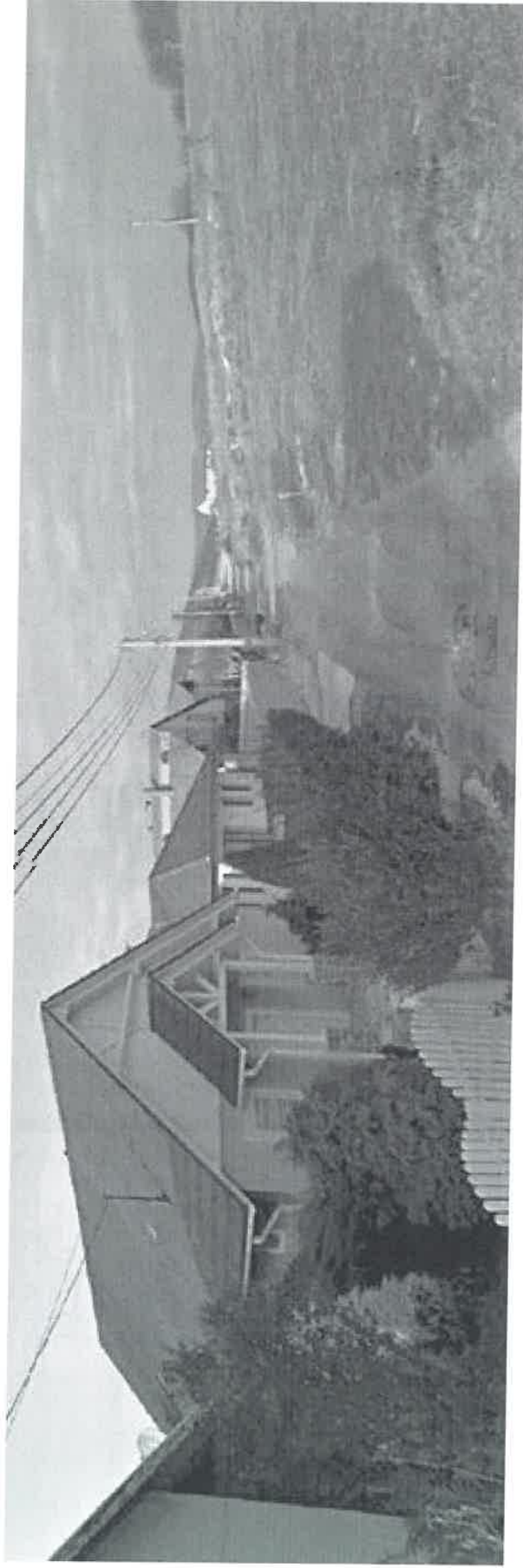
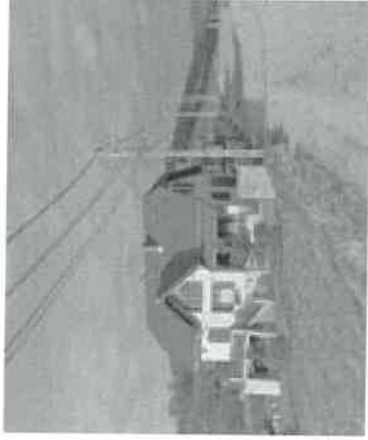
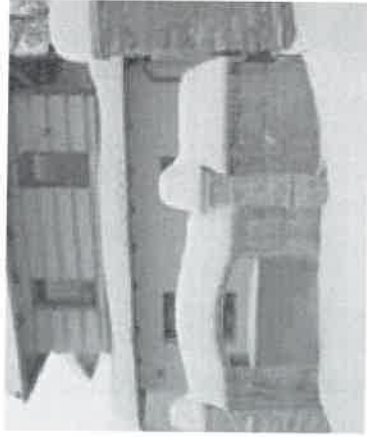

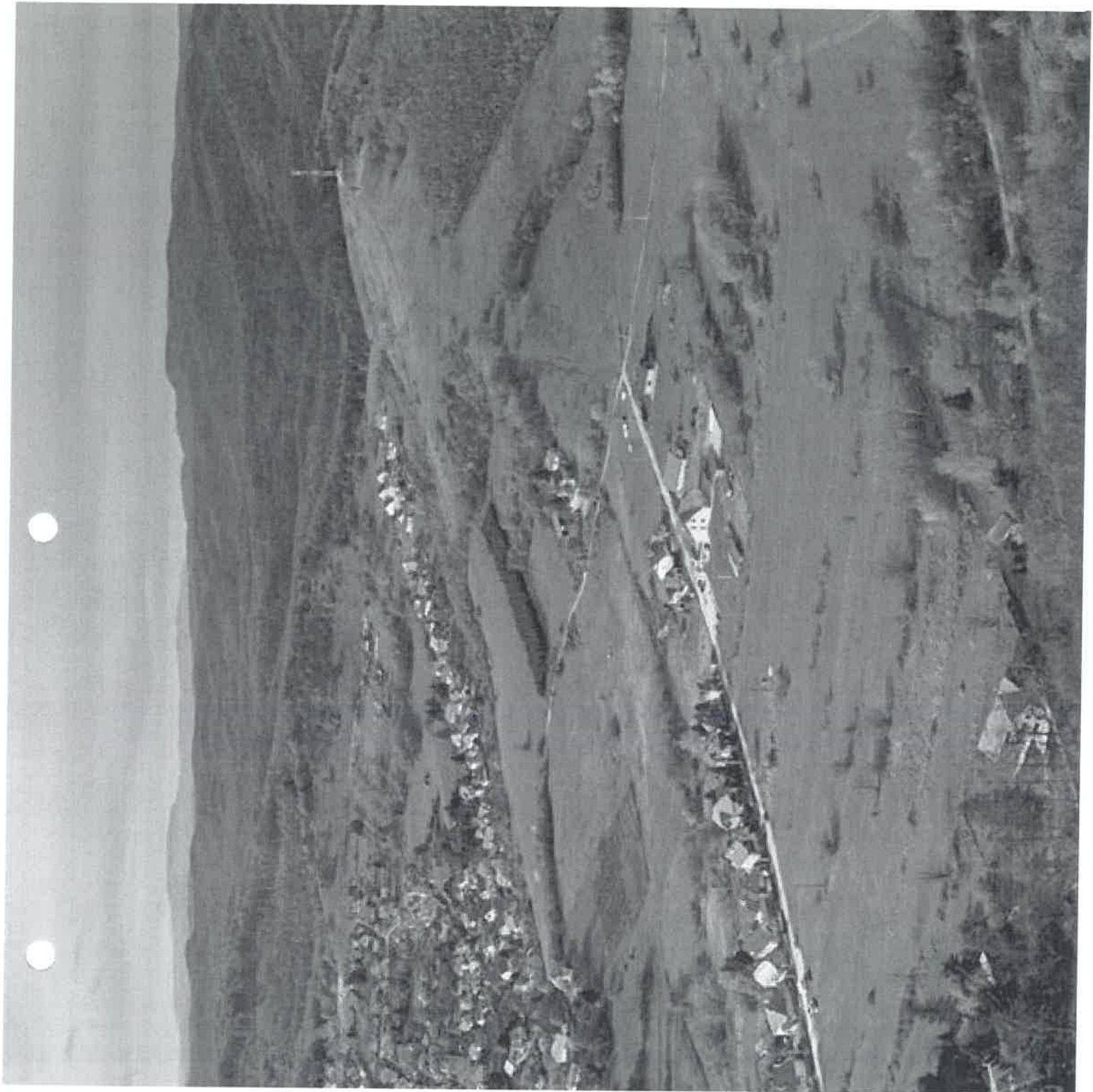
Napjaink divatja a mediterrán háztípus. A külföldi utazások emlékének vagy a média hatásának köszönhetően egyre nagyobb számban jelennek meg alacsony, hajlászögű, tört épülettömegű, családi házak településeink periferiáin, eddig beépítetlen lakóövezetben.

Ha ilyen környezetben építkezünk, hasonló stílusú házat szeretnénk mi is, törekedjünk a minőségi anyaghasználatra, átgondolt növénytelepítésre, visszafogott homlokzati színek választására.

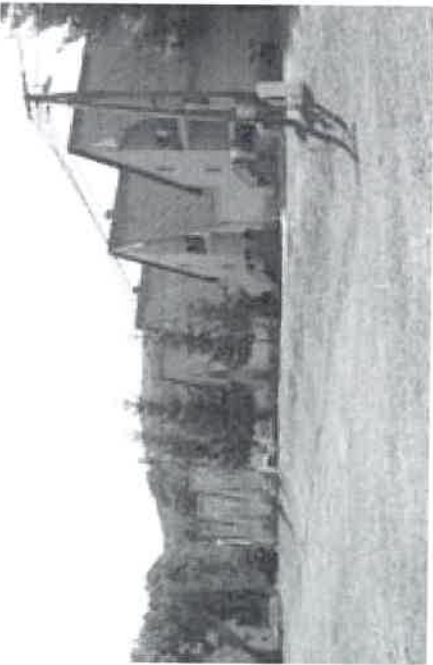
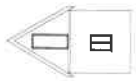
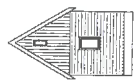
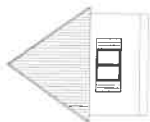
TÖMEGALKÍTÁS

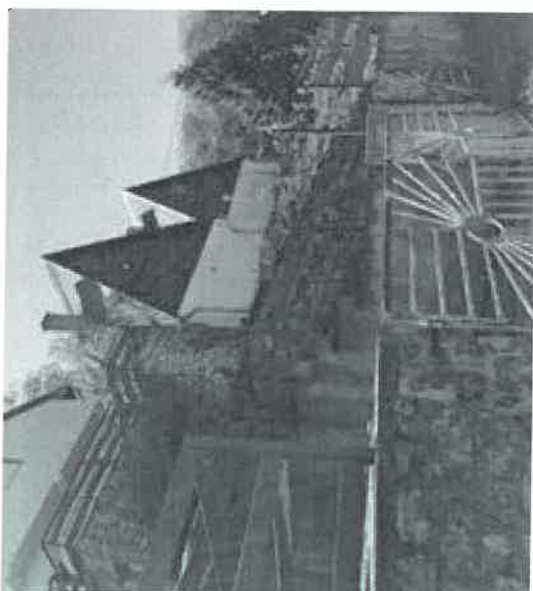

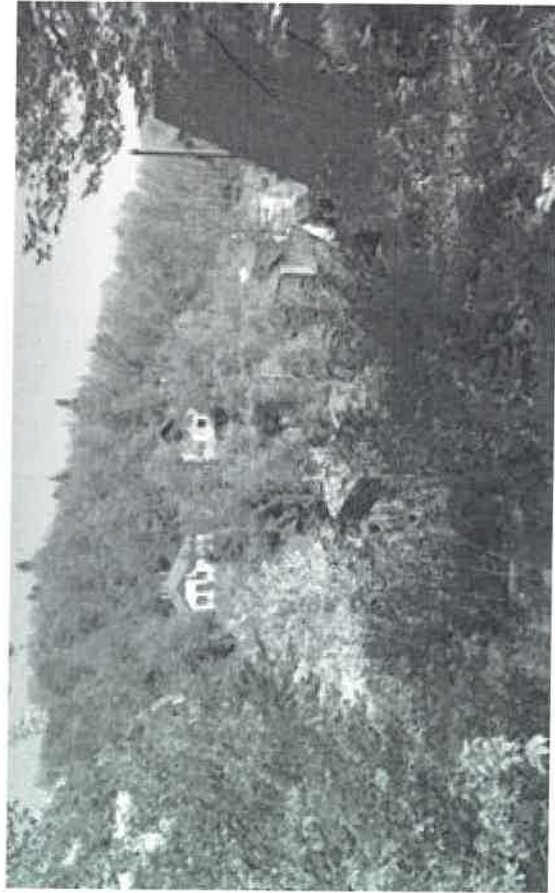
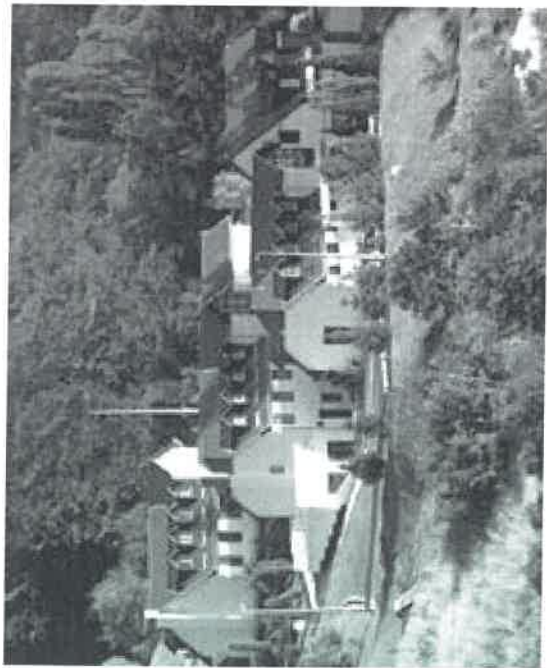

ÜDÜLŐ

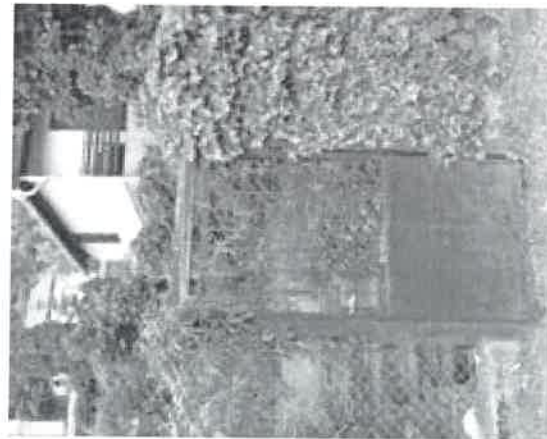

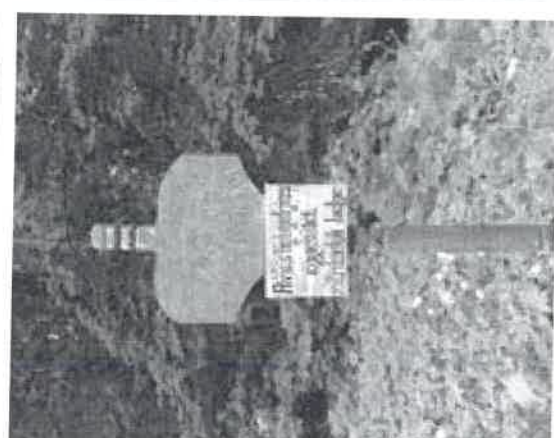
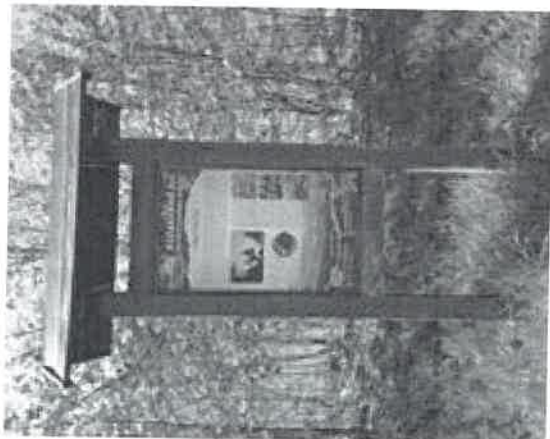

EGYÉB RÉSZLETEK, KERÍTÉSEK

TÁBLÁK, JELZÉSEK

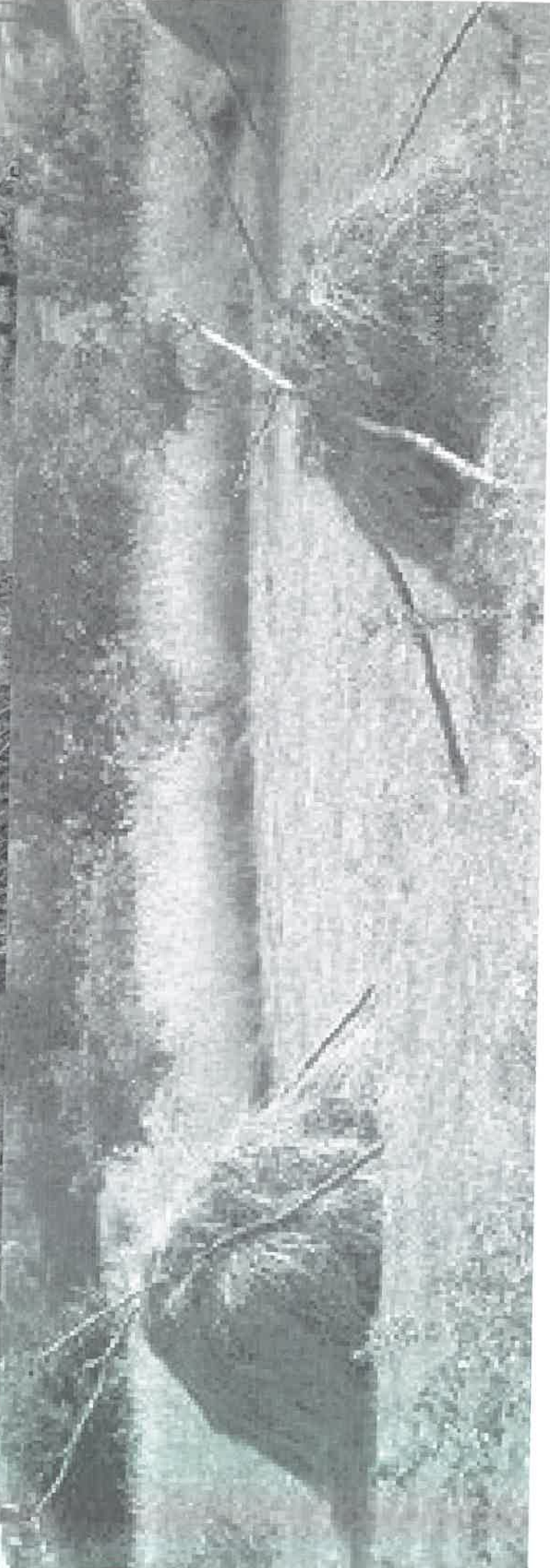
SZÁNTÓ

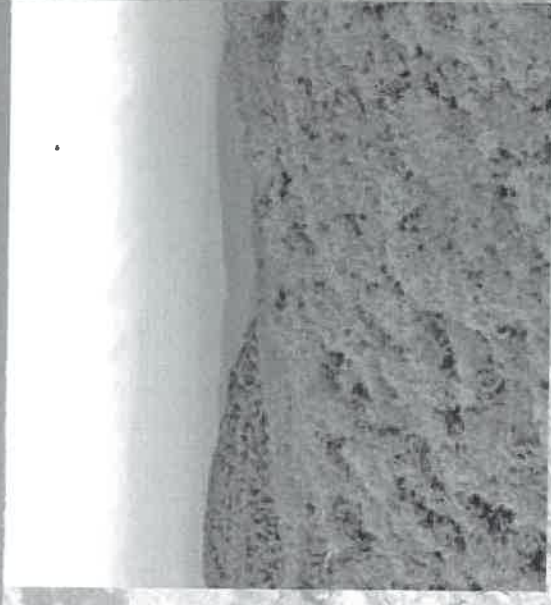
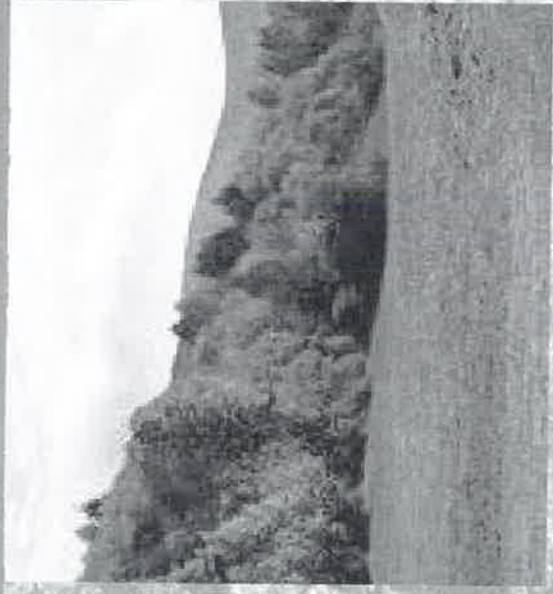
RÉT

LEGELO

ERDŐ

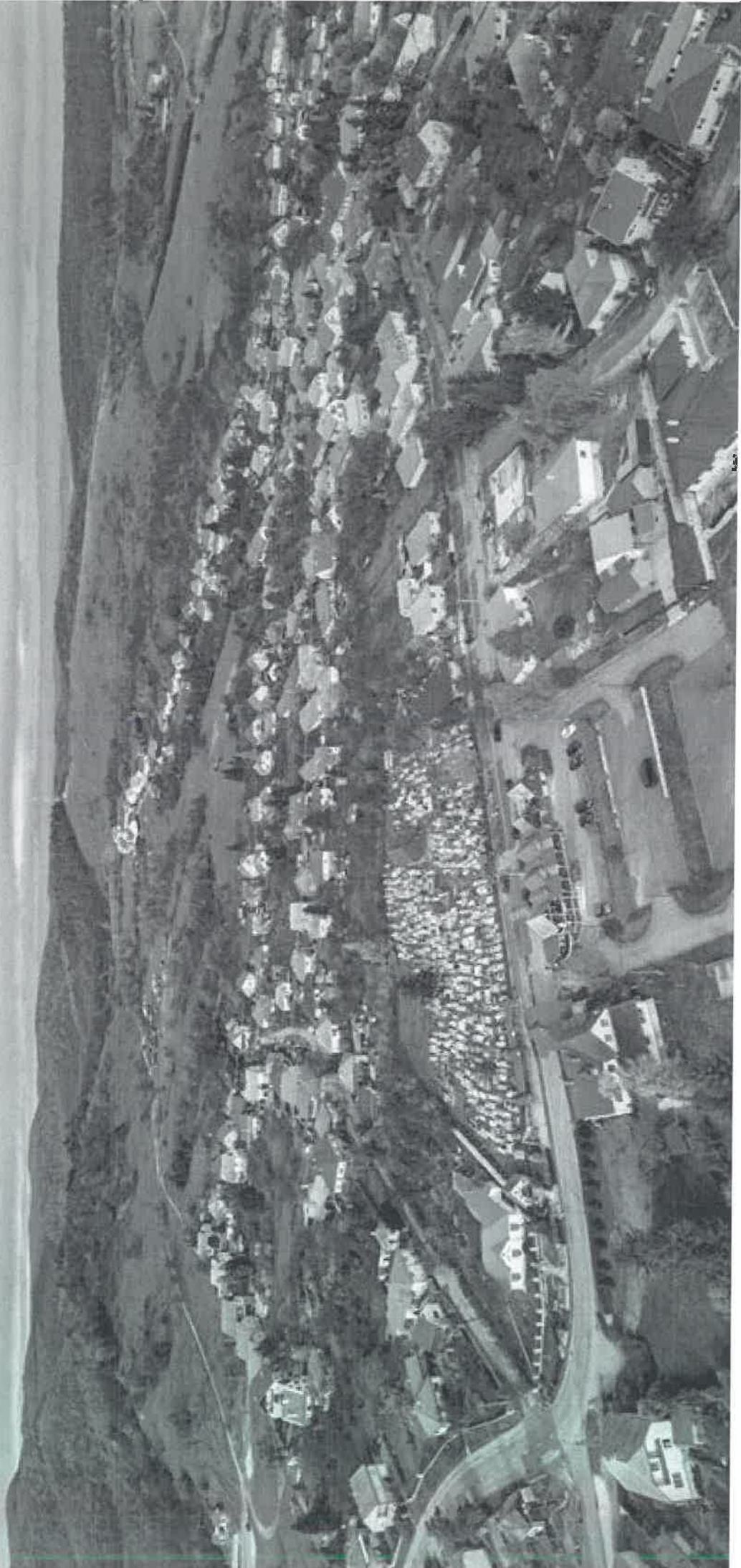
RENDEZVÉNYEK, SZOLGÁLTATÁS

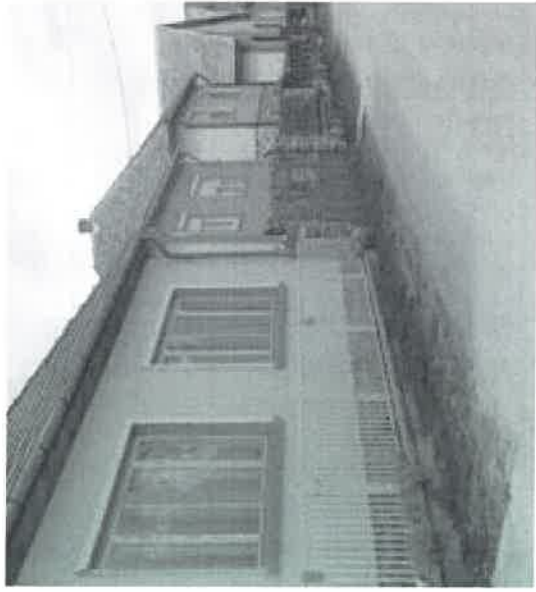
RENDEZVÉNYEK

- BÜKKSZENTKERESZTI SZLOVÁK NEMZETISÉGI TALÁLKOZÓ
- BÜKKSZENTKERESZTI VETERÁN HEGYI FELFUTÓ
- KEMENCÉS NAPOK
- BÜKKSZENTKERESZTI GYÓGYNÖVÉNYNAPOK
- ÜVEGHUTA KUPA HEGYI KERÉKPÁROS IDŐFUTAM
- BÜKKSZENTKERESZTI GOMBANAPOK

ÚJ SOROK ('50-'60)

A területen itt is, hasonlóan a történeti településrészhez, jellemző az előkerteres beépítés, oldalhatárra telepített lakóházakkal. Az épületek jellemzően az 1960-as évektől épültek, eleinte még helyi kőművesmesterek típustervei alapján, noha négyzetes alaprajzú, sátrortetős épületek, legtöbbször háromszemes ablakokkal, fedetlen vagy később befedett verandával, pincésinttel, az üvegezett verandára vezető lépcsősorral, azonban jó arányúak.

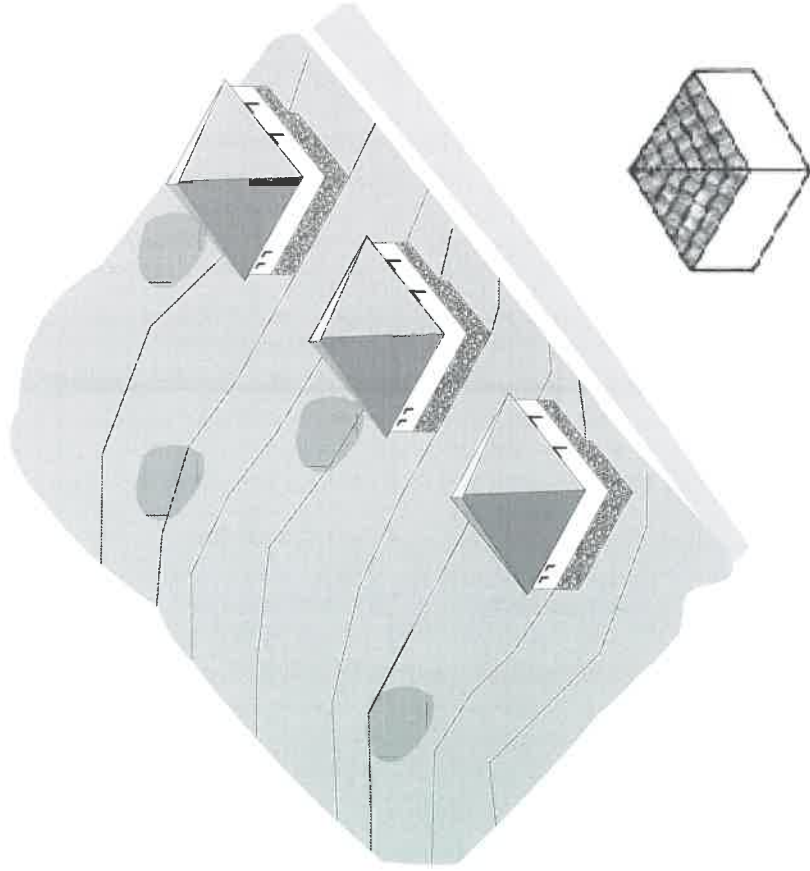
A háború utáni fagerenda hiány miatt is átalakultak az építési szokások Magyarországon. Beindult a vasbeton gerendák gyártása, kisebb elemhosszal. A négyzetes alaprajzú kontúrra szerkesztett középfalas házak tömege nőtt ki az 50-es években a magyar falvakban. Gyorsan kialakultak az alaprajzi sémák is. Két szoba az utca felé, konyha, kamra, fürdőszoba az udvari oldalra, még akkor is, ha a tájolás más igényelt volna. A padlószintet általában 1,0 méterrel kiemelték.

Nagy hátrány, hogy a nappali tere elszakad az udvartól, ablaka az előkerltre néz, teraszkapcsolat kiányzik.

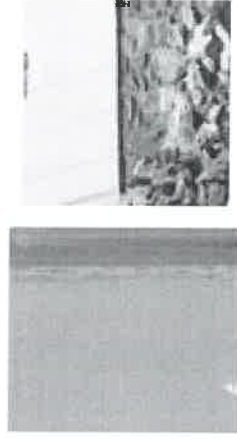
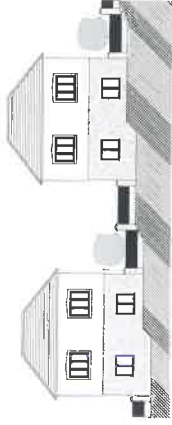
A korábbi épületszélességekhez képest nagyon megnövekedett ház szélesség miatt az oldalkertek mérete jelentősen lecsökkent. A 6-7 méter széles tornácos, hosszúházak helyett megjelent a 11-12 méteres kockaházak, az udvarszélesség lekesnyedett, sőt még az oldalberjárat, az előlépcső és előtető miatt is szűkült.

TÖMEGALKÍTÁS

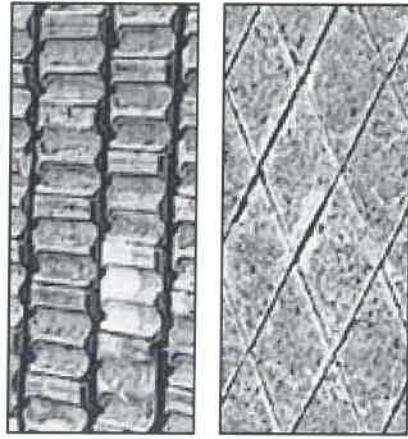
A településrészen lévő családi házak tetőformája egységesen egyszerű sátrtető. A tetők héjalására cserép- és palafedés jellemző. A terepviszonyok miatt az épületek magassírlásintések, követik a terep oldalirányú lejtését. A lábazat általában kőburkolatos.

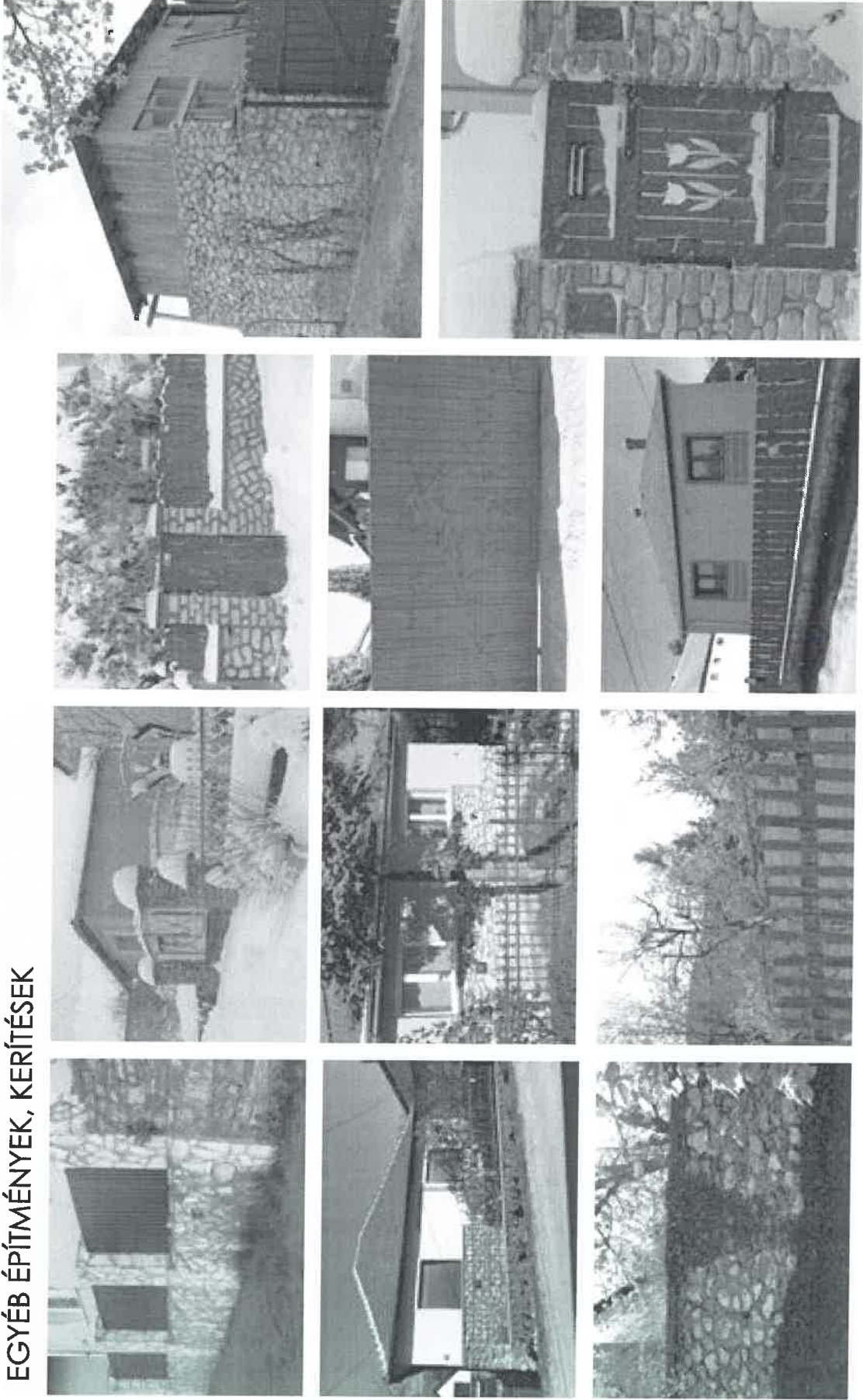
FALAZAT, LÁBAZAT

TETŐ

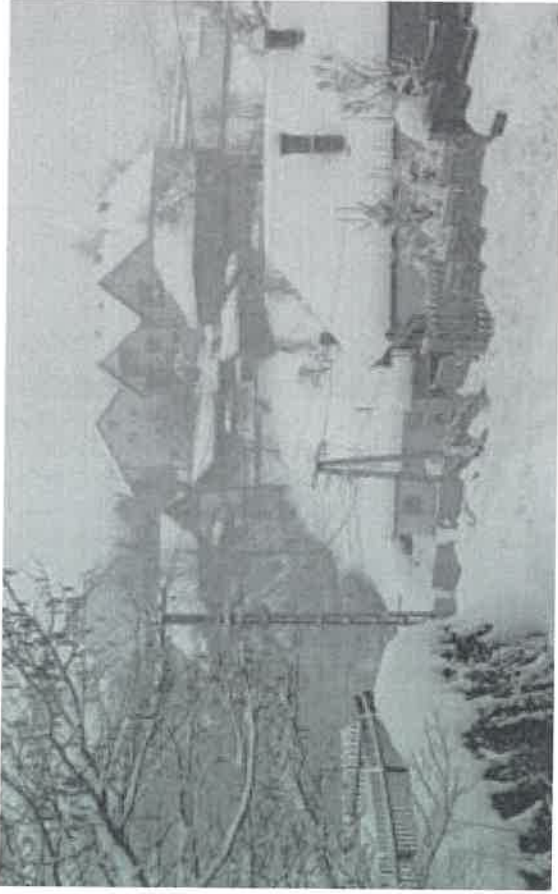

EGYÉB ÉPÍTMÉNYEK, KERÍTÉSEK

ÚJ SOROK ('80-'90)

kényelmes és nagyméretű teraszokat csatlakoztatni. Családi házat építettek ugyan, de szinte társasházba kerültek, elszakadtak a saját telküktől, az egész életmódjukat befolyásolta ez a helyzet.

Az ilyen házból álló utcakép is sokszor nyomasztó, a nagy tömegek katonás rennje miatt. A végfalak nagy mérete miatt még a fák se tudják sokszor feloldani ezt a kemény világot. Tovább ront a helyzeten a kommersz – Tüzépes – nyílászárók esetleges megjelenése a homlokzati felületeken és a nagyon zárt alsó utcai homlokzati zóna, tömör garázkapukkal, kisablakkal.

Utcaképi szempontból még előnyösebb, ha gerince párhuzamos az utca tengelyével, mert ebben az esetben az ereszonalak viszonylag azonos magasságban jelennek meg. Rövidülésben nézve az utcát, szinte szaggatott vonalként jelennek meg az ereszek.

Rosszabb a helyzet, ha a tetőgerinc merőleges az utcára, mert a szinte főrvényszerűen eltérő magasságú és szélességű „háromszögekből” ritkán áll össze harmonikus utcakép.

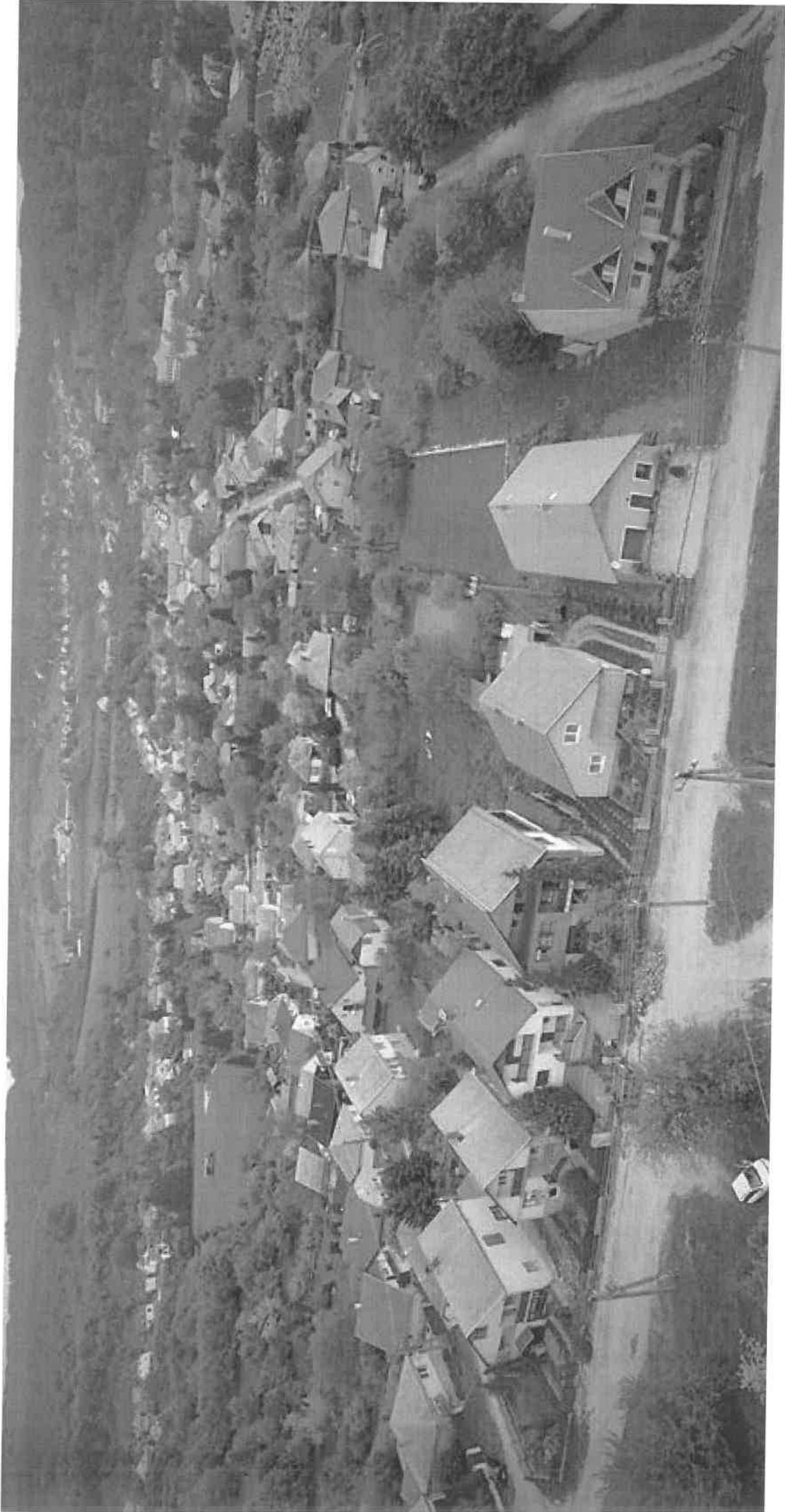
A kockaházak és családiházak építés után a 70-90-es években gombamódra szaporodni kezdtek a megemelt padlószintű kétoromfalas nyeregtetős épületek, hol utcával párhuzamos, hol utcára merőleges nyeregtetővel. A sokszor csak garázs, műhely, raktár céljára használt alsó szint feletti lakás tetőtérbeépítéssel kiegészült nagy oromfali ablakkal, erkélyekkel, nagyméretű visszahúzott loggiákkal.

Többségük az utcaképben emeletes épületként jelent meg, más léptéket behozva a korábbi – nagyrészt földszintes, vagy földszint + tetőtérbeépítéses környezetben. Sokszor tetten érhető a szomszédok közötti méretbeli rivalizálás is.

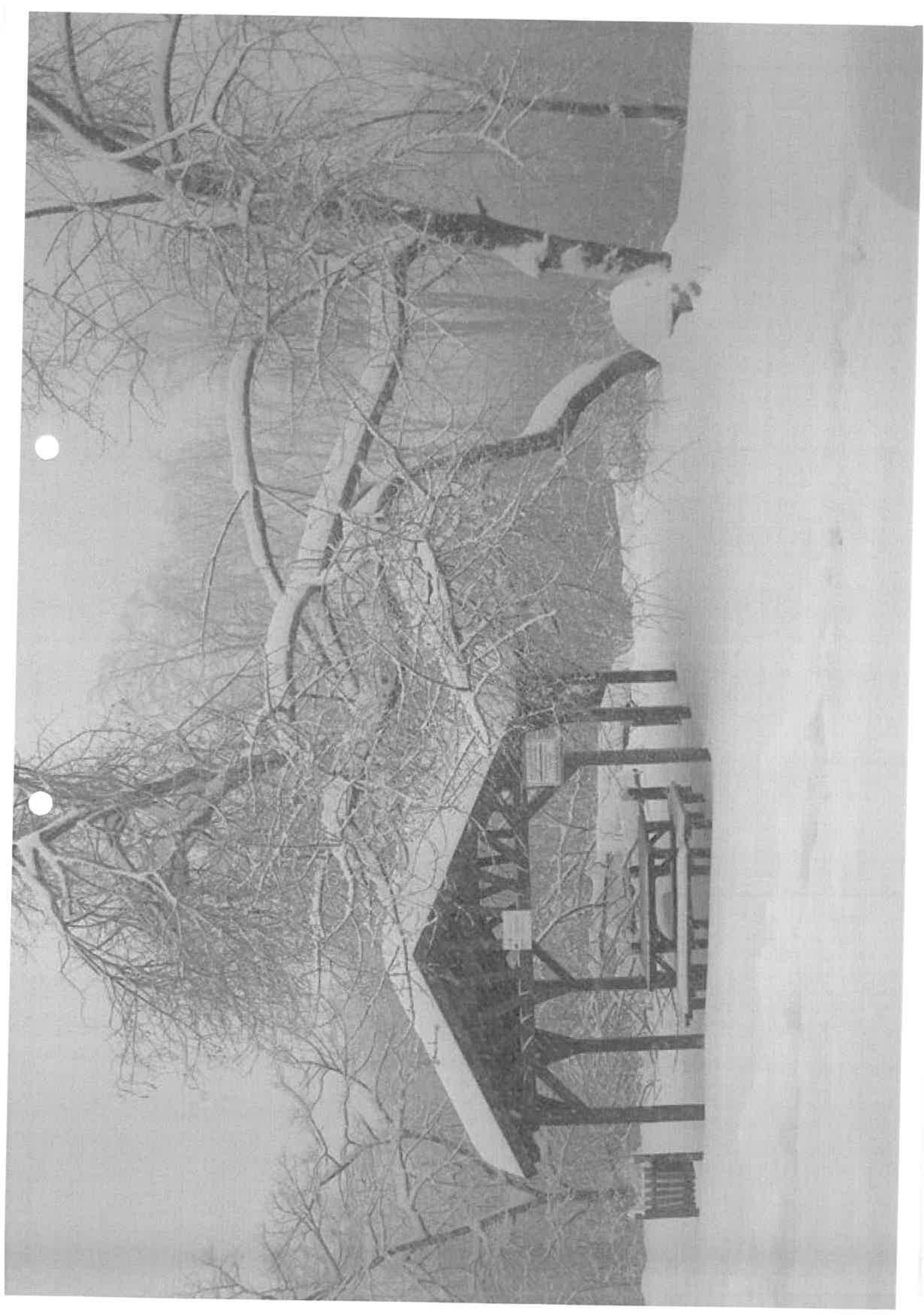
Az udvartól, a kerttől való elszakadás funkcionális hátrányokkal is járt, az étkező és a nappali tere elszakadt a tereptől, nem lehetett

A népi építéssel jóval kisebb méretű oromfalas házaikat csak kisebb padlásablakok tagolták. Az új építésű modern házak esetében pedig természetes módon a jóval szélesebb terpeszből szerkesztett padlásteret már beépítették, a homlokzaton a kis padlásablakok helyett nagy ablakok, üvegfalak jelentek meg, sőt még az utcai oldalon sem ritka az erősen visszahúzott, teraszajtókkal tagolt végfal. Ezek a nagy üres, emeleti helyzetben lévő háromszögek teljesen megváltoztatják az utcaképet. Természetesen, ha minden ház ilyen, akkor kevesebb gondot okoz az ilyen térfal.

Hagyományosan kialakult földszintes, utcával párhuzamos ereszonalú utcában ha foghíjyszerűen megjelenik egy-egy ilyen ház, kezelhetetlen torzó keletkezik évtizedekre főnkre téve az utcaképet.

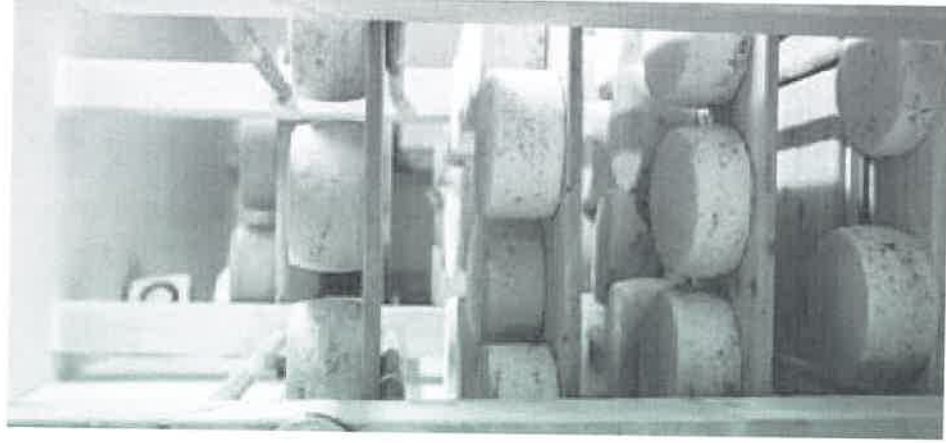

Bükkszentkereszt /64

HELYI TERMELŐK, SZOLGÁLTATÁSOK

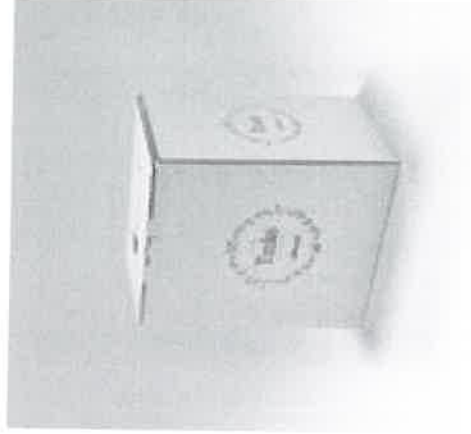
BÜKKI SAJT
(<http://bukkisajt.hu>)

GYÖRGYTEA
(<https://gyorgytea.hu>)

TIMKÓ GYÜMÖLCSLEVEK
(<https://www.komloskai.hu>)

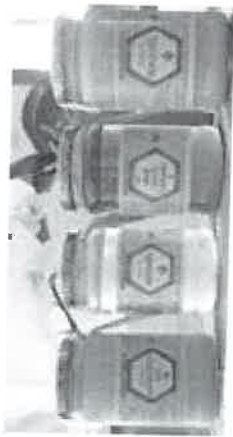
GYÓGYNÖVÉNYES PÁRNÁK
(<https://bukkiogyoveny.hu>)

HÁZI KOZMETIKUM
(<https://bukkinapsugar.hu>)

TERMELŐI MÉZ
(<https://fothmeheszet.wixsite.com>)

PANORÁMA PARK
(<http://panorama-park.hu>)

„A Panoráma Park, az ország egyik legmagasabb pontján található egészségház, melyet a Bükk hegység csodálatos erdei fognak közre. Egyedülálló panorámával bír a völgykatlanban meghúzódó falura, a vadregényes tájra s kristálytiszta időben a távoli Magas-Tátra vonulataira is.

A Panoráma Park, a település frekventált részén található komplexum, amely modern, jól felszerelt környezetben, képzett szakemberekkel várja kedves látogatóit.”

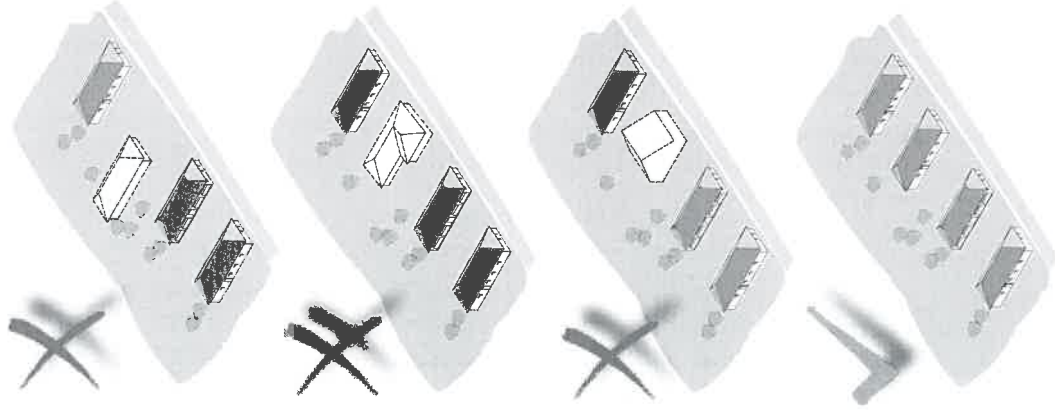

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

TELEPÍTÉS

A történeti településrészen a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára többnyire merőleges rendszerű. A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. A családi házak a telek oldalhatárára állnak, a ház mögött növényzettel vagy belső kerítéssel határolva kialakítható a védett kert.

Utcával párhuzamos gerincű utcai szárnyat („vinkelyt”) csak ott érdemes építeni, ahol a környező épületek már ilyenek. Keresztbe beforduló belső épületszárnyat csak kellően széles telek esetén érdemes alkalmazni, ott is megfontolással: ne vágja ketté a kertet első és hátsó kertre. Alkalmazása ott javasolt, ahol a terepszínyok miatt a meglévő családlházak kialakítása is ilyen. Bükkszentkereszti történeti településrészen a családi házak kialakítása elég változatos. A meglévő régi épületek közé épülő

új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek a település történeti településrészeinek utcaképebe.

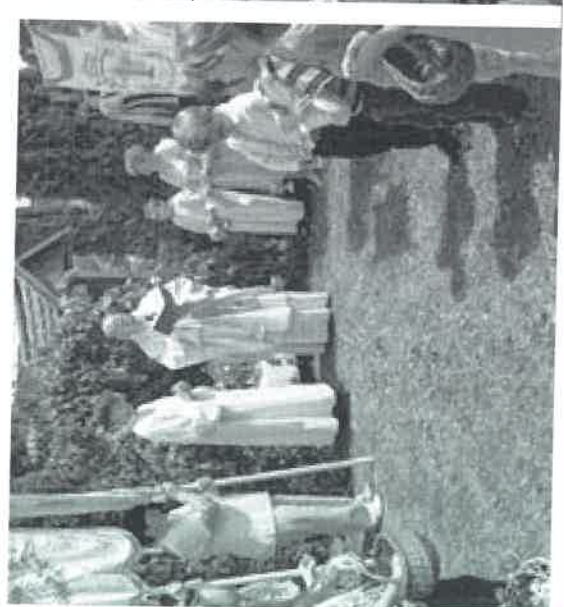
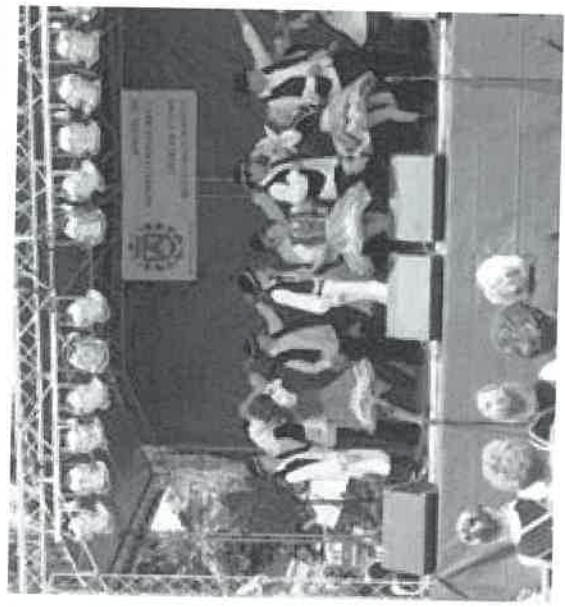
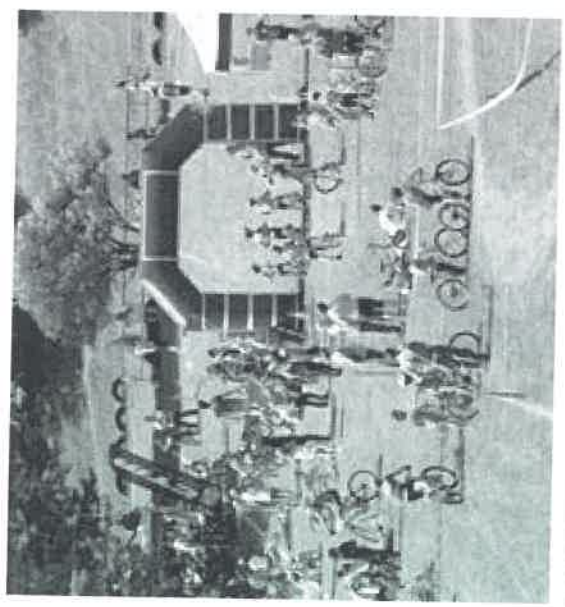
Meglévő XX. század elején épült épületekre emelet ráépítés nem javasolt!

Telepítés az új részeken:

Törekedjünk arra, hogy szomszédos épületekkel hasonló tömegű, magasságú új épületeket tervezzünk. Ha szabályozási terv nem írja elő a konkrét beépítési vonalat, akkor is kövessük a szomszéd épületek homlokzati síkja által meghatározott vonalat. Hátrahúzott épület kedvezőtlenül bontja meg az utcaképet.

Választott utcánkba, ha minden tető gerincvondala merőleges az utcavonalra, mi se térjünk el ettől!

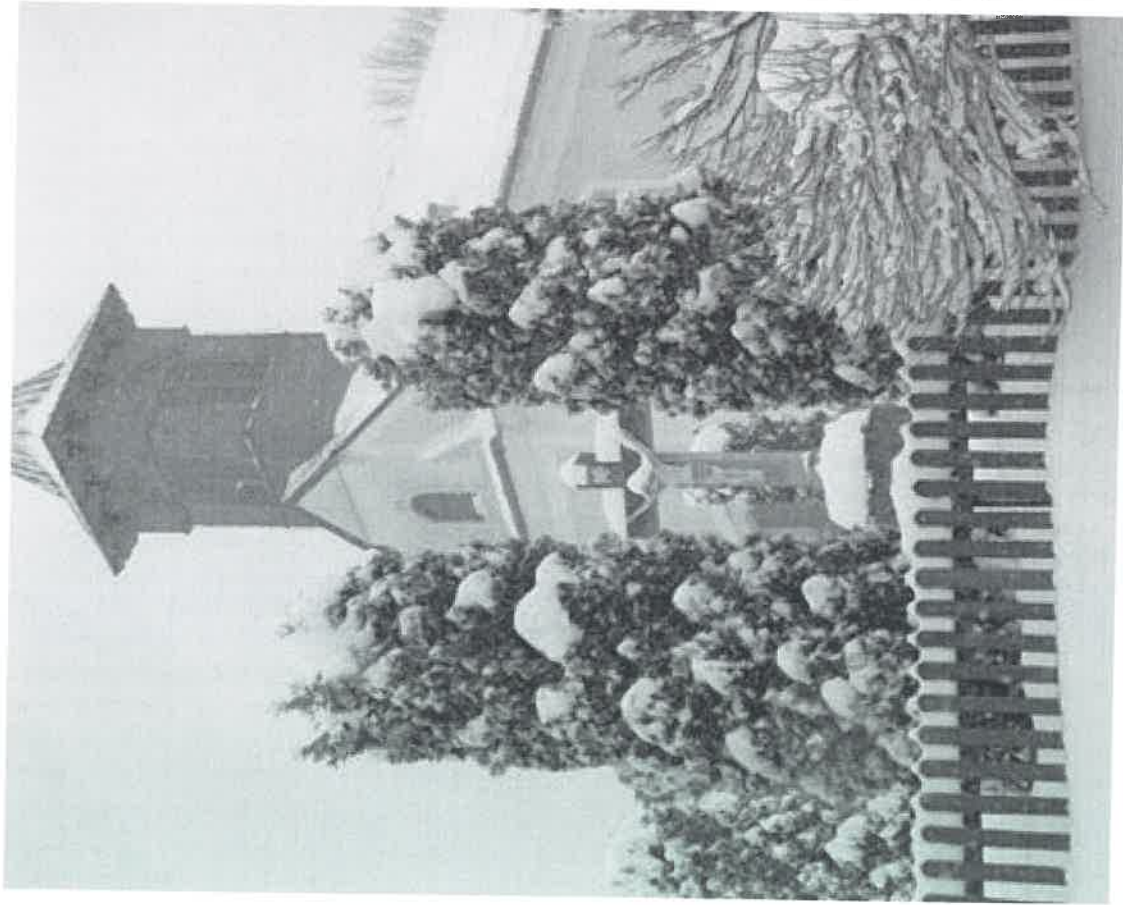

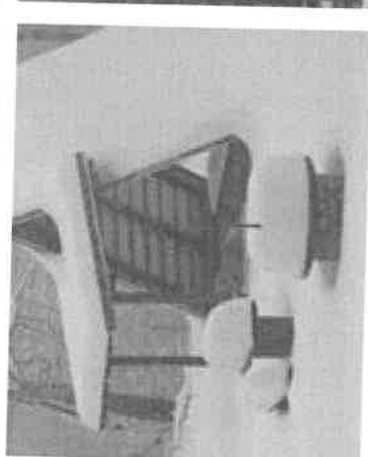
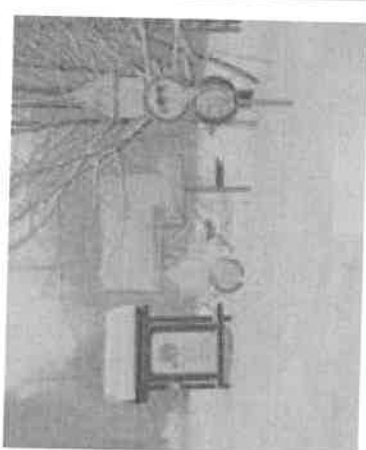
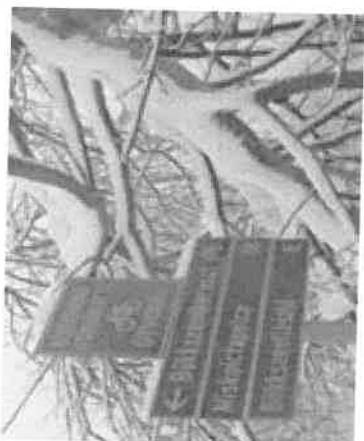

Az évente megrendezésre kerülő gombanapok alkalmával számtalan éteiküönlegesség köstölható, kézműves vásár, gombatúra, tereplovalás, gombakiállítás stb. várja a látogatókat. A rendezvény főbb napos, számtalan rendezvényei: főzőverseny, nagyszínpados produkciók stb.

Bükkszentkereszt domborzati adottsága miatt a családiházak többsége lejtős telekre épült. Új épület tervezésénél is hasonló adottságokra kell számítani.

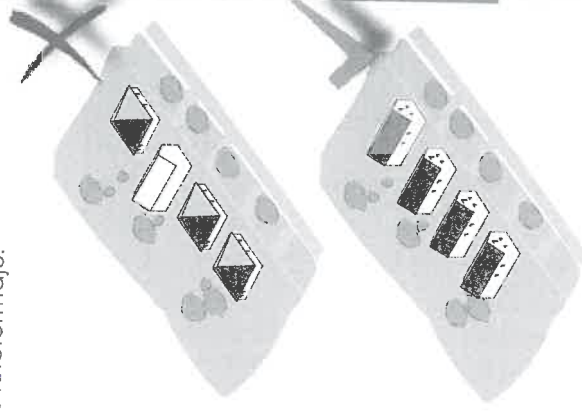
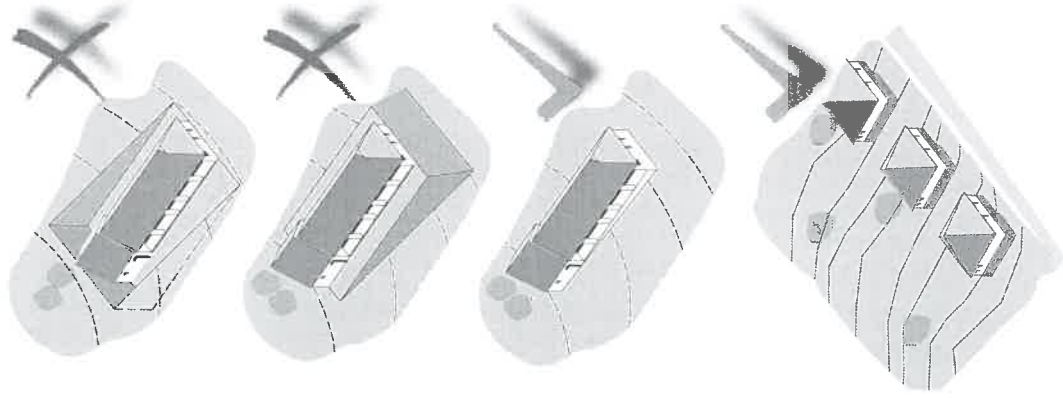
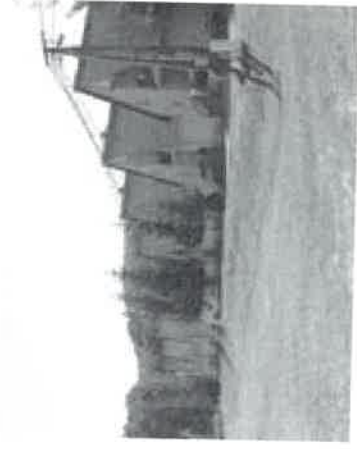
Tervezésnél kerülni kell az épület földre vájását, mivel a kert így kevésbé használható, és az esővíz elvezetése is nehezen megoldható.

Nem ajánlott továbbá az épület kiemelese sem. Ezzel a megoldással az épület kiemelkedik a szomszédos épületek közül és nem illeszkedik az utcaképhez.

A jó megoldás az, ha a meglévőökhöz hasonlóan az új épület is a terepbe illeszkedik. Ezáltal a földmunka is minimális lesz.

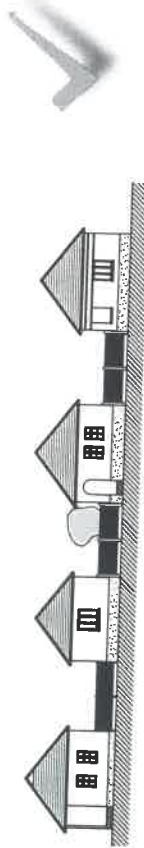
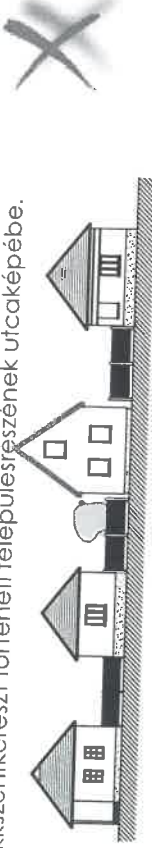
A később alakult utcáson is, hasonlóan a történeti településrészhez, jellemző az előkertes beépítés, oldalhatárra telepített lakóházakkal. Az utcára merőleges fő-tetőgerinc itt is jó megoldás. A településképp egységességét őrizni segít, ha a ház tömegében az adott utcára jellemző marad. Keresztbe beforduló épületszárnyat csak kellően széles telek esetén szabad alkalmazni. Új házak építésénél a szomszédok figyelembe

vételével kell illeszkedni. Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregterős házból álló utcakép, úgy oda ne fordult tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregterős tetőformájú.

TETŐHAJLÁSSZÖG, ANYAGHASZNÁLAT

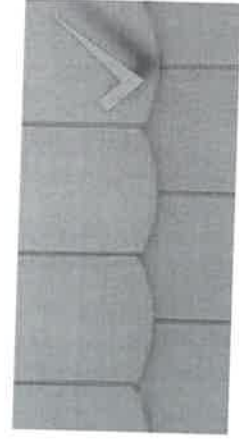
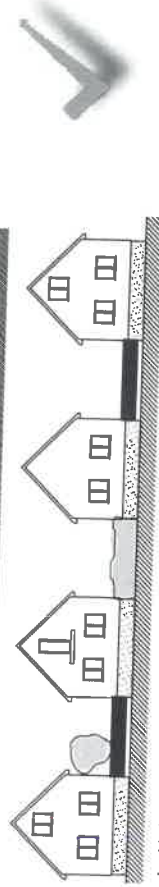
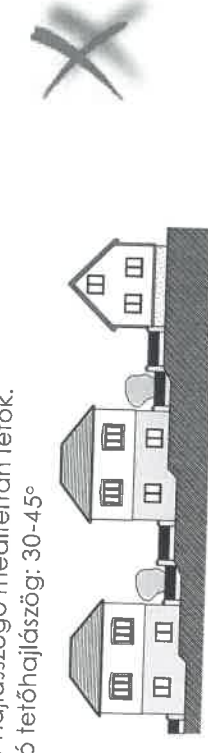
Bükkszentkereszt történeti településrészen a családiházak tetőhajlásszöge közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetüknek. A túl magas illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek Bükkszentkereszt történeti településrészenek utcaképebe.

A tetők héjalására már szinte mindenütt cserép- és palafedést találunk a történeti településrészen (ritkán, de egészen korai, 20. század eleji palafedés is előfordul).

- Tetőhéjazatnak javasolt a matt égetett természetes színű cserép fedés (natúr színben). A cserép anyaga és színe mellett fontos a megjelenése is. A klasszikus hódfarkú vagy egyenesvágású cserépek ajánlottak, melyek legjobban illeszkednek a meglévő épületek héjazatához.
- Épületek bővítésénél összekötő folyosók, kisebb homlokzati síkból kiugró bővítmények esetén elfogadható korcalt fémlemezfedés, de ezt mindeképpen egyeztetni szükséges a főépítéssel.
- Nagyelemes tetőburkolati rendszerek, cserepeslemezek, bitumenes zindelyek nem ajánlottak.
- Napelemek, napkollektorok lehetőleg minél messzebb kerüljenek elhelyezésre az utcafronttól. Javasolt a nyeregtefő utolsó harmadában elhelyezni őket.

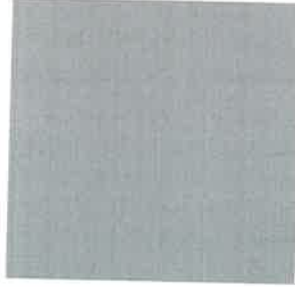
Tetőforma kialakításánál javasolt egyszerű, kontyolt végződésű nyeregtefőt építeni, minél kevesebb töréssel. A településképben idegenül hatnak a meredek alpesi tetőformák (kivéve üdülőrész) ugyanúgy mint az alacsony hajlásszögű mediterrán tetők.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

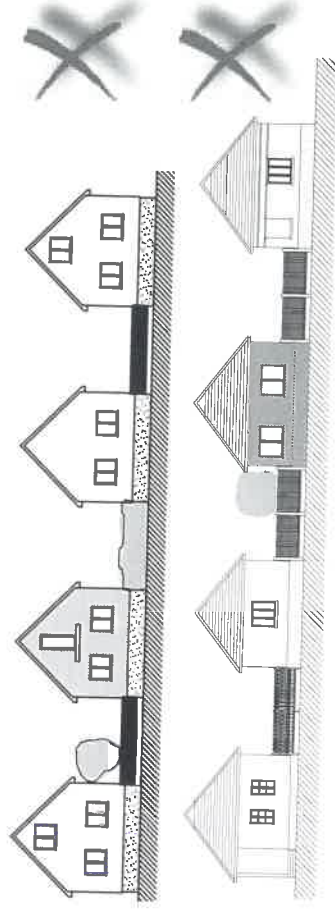
A történeti településrész házainak színezése koronként változott, jellemzőek a fehérre meszelt házak, legfeljebb a mészbe kevert színezőanyagok (pl. rézgálic) tompították a meszelés vakító fehérségét kékes törffehérré. A polgári építőizlést mutató homlokzatokon már a fakósárga, barna színezés is előfordulhat, mindig paszteliszínekkel. Bükkszentkereszt történeti településrészén a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat.

Az eltérő településrészek épületeinek színezése jellemzően fehér és törffehér. Közös jellemzőjük a terméskő használat a lábazatként, esetenként díszítőelemként. Kismértékben előfordul téglaburkolat is, esetenként fa.

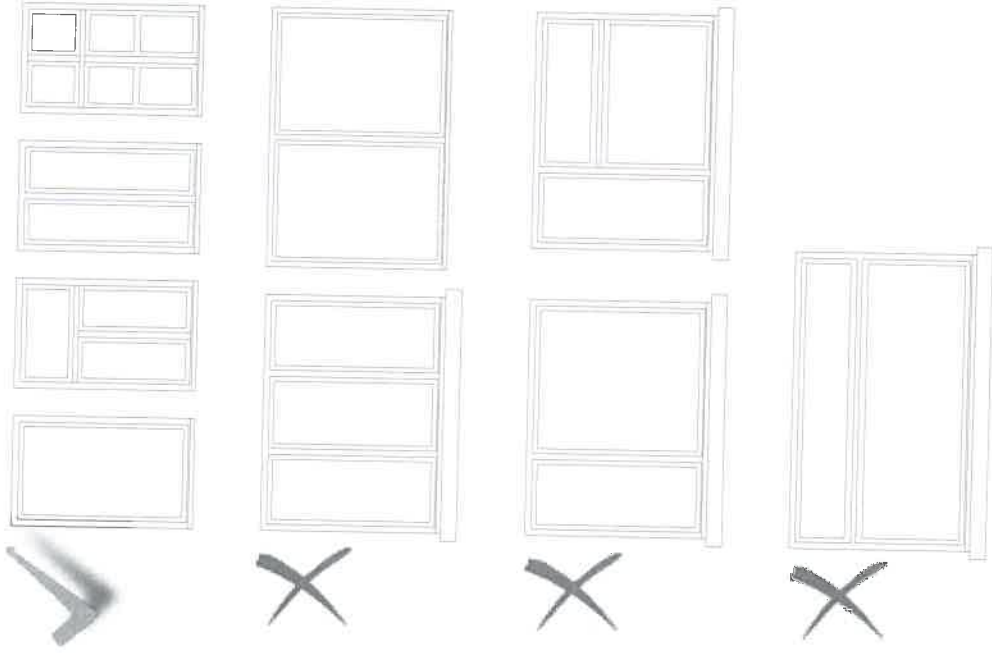
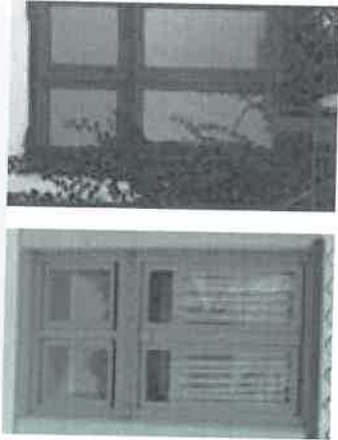

A településen földszínek használatát is javasoljuk. Világosabb árnyalatban homlokzati felületen, sötétebb árnyalatok a nyílászárókon is megjelenhetnek.

Mindkét területen kerüjük a rikító, magas telítettségű színeket. Ne felejtsük azt sem, hogy a sötétebb színek jobban megukba szívják a nap melegeit! Sötét árnyalatú homlokzat akár 60 fokra is melegedhet nyáron!

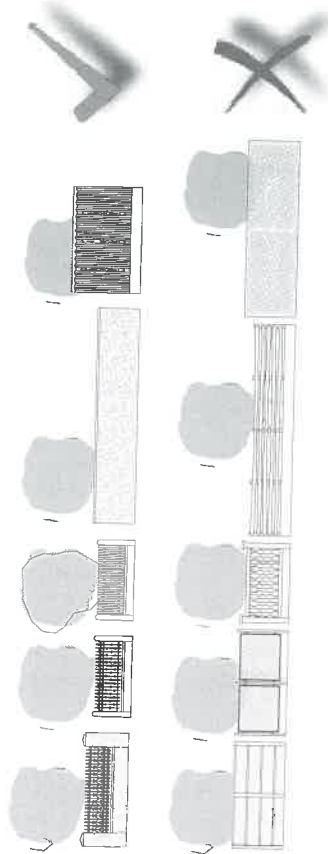
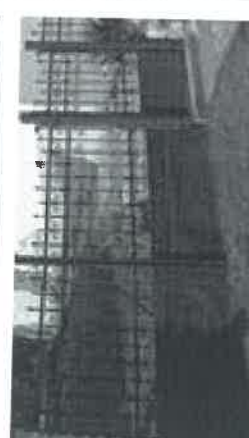
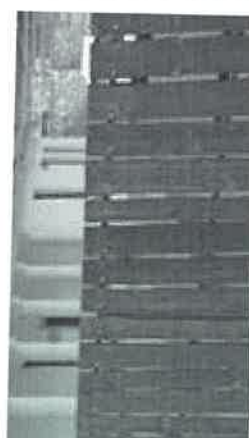

NYÍLÁSZÁRÓK

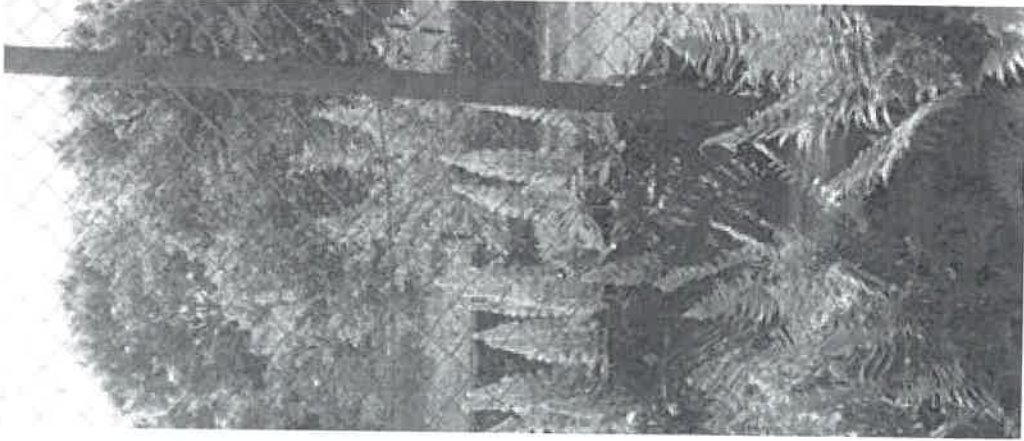
- A történeti településrészben utcafronti homlokzaton használjunk a régi ablakosztáshoz illeszkedő, álló téglány formájú ablakokat. (60x90 cm, 90x120cm, 90x150 cm). Kerüljük a nagy osztatlan felületeket, az asszimmetrikus osztást, és a vízszintesen nyújtott arányokat.
- Az átalakuló településrészekben megengedett a homlokzat arányaihoz illeszkedő, más arányú nyílaskialakítás.
- Lehetőleg fa szerkezetű nyílászárókat válasszunk.
- Új épületek építése esetén víztisztá, vagy matt síkvegzésű, osztott ablakok beépítése javasolt.
- Az utcai homlokzaton redőnyszerény rejtett kivitelben létesítendő, a nyílászárókkal megegyező színben.
- Kerülni kell a riktó színeket!
- Széles, nagy ablakok helyett több kisebb nyílás létesítendő!
- Egy nyílászárón belül kerülendő a széles, vízszintes, asszimmetrikus osztás.

KERÍTÉSEK, KAPUK

- Jellegetes a sárba rakott kőfal, a barokk utánérzetű vakolatmezős kerítés, rigeltre szerelt léckerítésrel, kovacsoltvas kerítések, dróthálóval borított mezős kerítés (ezek színezése lehet sötétzöld vagy barna, esetleg szürke)
- Teljes belterületi részen javasoljuk továbbra is a meglévő kerítés típusokhoz hasonló szerkezeti kialakításokat.
- Ipari megjelenésű tekerceslt drótháló kerítés építése csak külterületi mezőgazdasági, ipari területen megengedett.
- Kerüljük az előregyártott beton elemekből épülő teljesen tömör kerítéseket, a vízintés szélesdeszkából összerakott, „western” valamint a rudazott, táblázott, tekerceses fémkerítéseket!
- Az új szerkezetű, például lemezgyári hulladékból készült, vagy sugaras pálcákkal hegesztett, illetve túlszínezett megoldások nem kívánatosak.
- Belátás elleni védelemre használjunk fűrészelt deszka kerítést vagy az áttörttebb léckerítésre futtassunk növényeket.
- Kerülendő a túlzottan hivalkodó bejárat kialakítás.

KERTEK

- A hagyományosan ültetett növényeket bátran alkalmazzuk , akár újabb növényekkel kombinálva, azonban kerüjük az örökzöld fenyő- és tujaféleket a történelvi település azon részein, ahol a háttérrel a népi környezetet adja.
- A kertben könnyen felújítható, vízteresztő burkolatot alkalmazunk.
- A szegélyeket azonos hangulatú anyagból alakítsuk ki.
- A kerti építmények a főépülettel azonos építőanyagokból, vagy azzal harmonizálva készüljenek.
- A pergolák, növényrácsok, gépkocsibeállók, kukatárolók kialakíthatók favázak szerkezettel is, a nyílászárókkal harmonizáló színezéssel.
- Fémvázak szerkezet kialakításakor annak növénnyel való befuttatása javasolt.

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatását ajánlott és tiltott növényekről a mellékletben találod.

Bükkszentkereszt /97

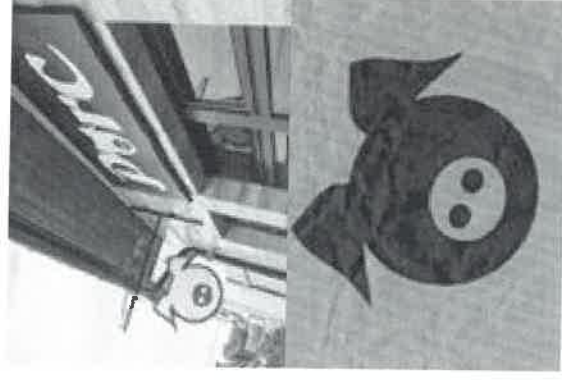
CÉGÉREK, REKLÁMOK, HIRDETŐTÁBLÁK

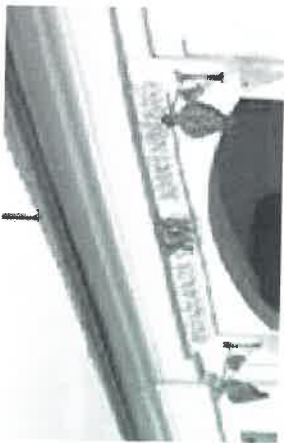

Pajta

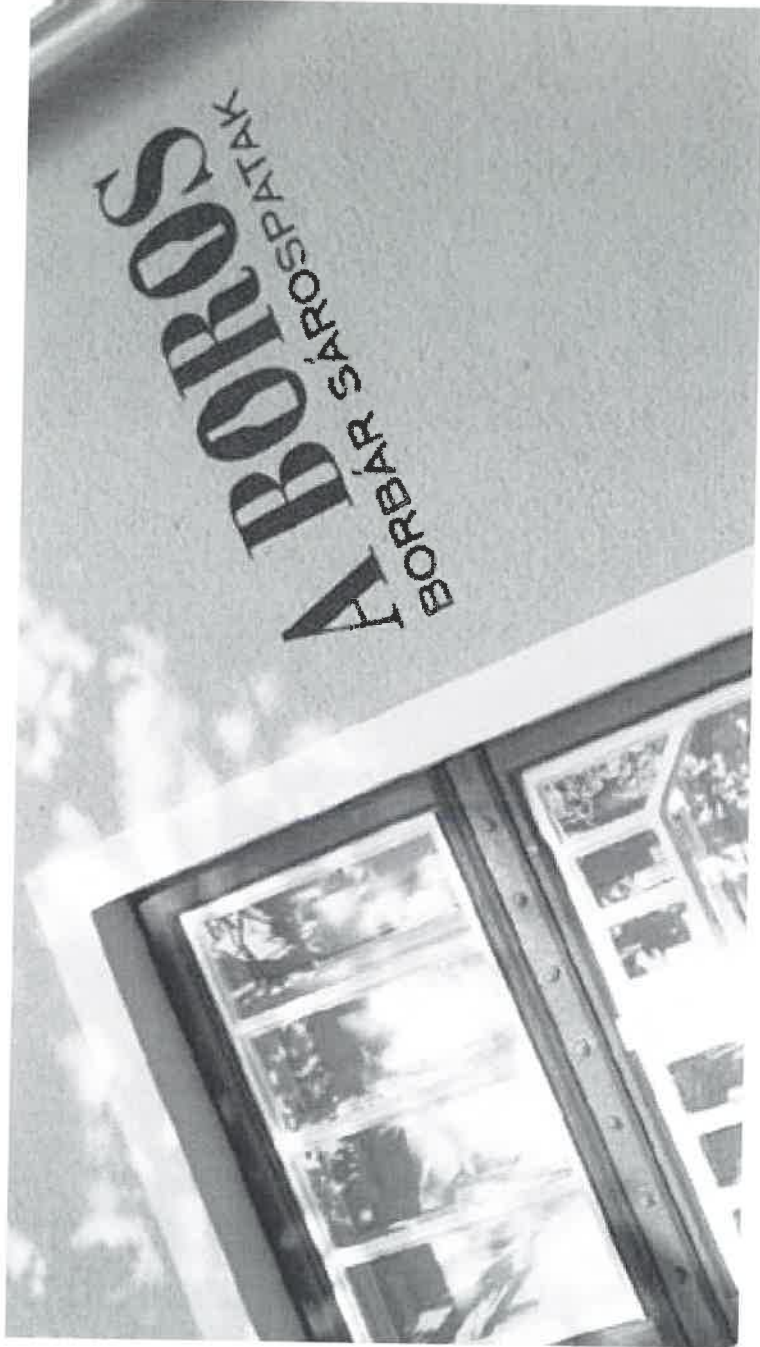
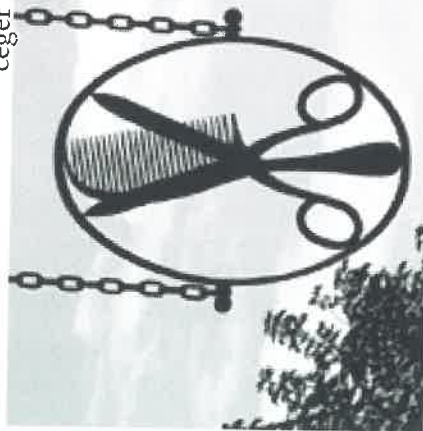
Általános elvárás, hogy falusi környezetbe illő cégek, reklámok, hirdetőtáblák, feliratok kerüljenek kialakításra. Erdemes teljes arculati megoldásban gondolkodni a logótervezéstől az épület homlokzati kialakításáig. Cégeknek hirdetések megjelenhetnek cégéerként, feliratként, hirdetőtáblaként. Ezekkel kapcsolatban az általános elvárások:

- illeszkedjenek az épület színárnyalatához
- legyenek egyediek és kreatívak
- ne villogjanak
- világító kivétel esetén alacsony fényintenzitásúak legyenek
- fontos, lényegi információkat közöljenek
- harmonikusak legyenek az épület előtti köztér használattal

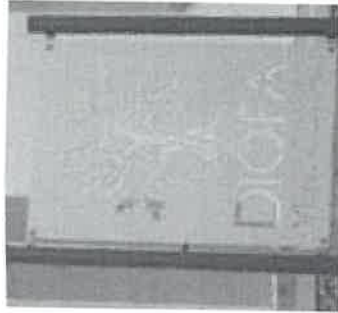

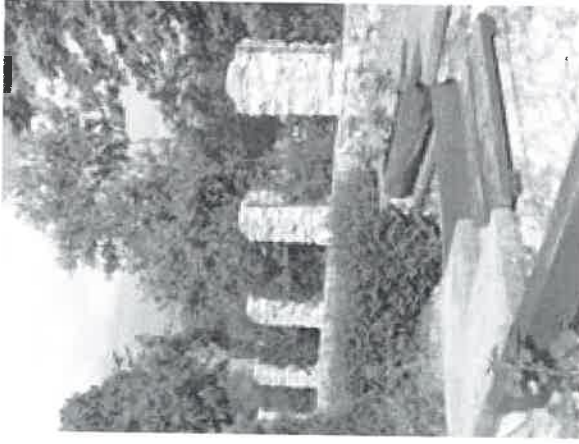

cégtől

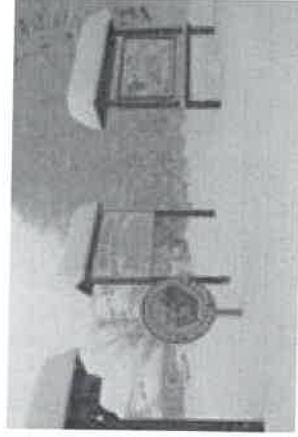
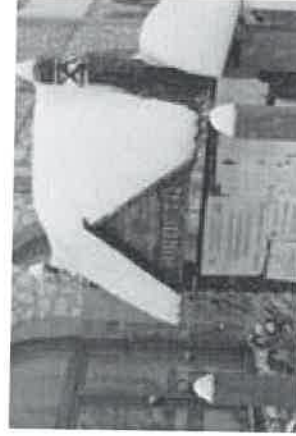

tábla
ötletek az
épületszerkezetbe
integrált feliratok

Bükkszentkereszt történelmi településrészén egy kisebb kiterjedésű parkot találunk a templom udvarában, nagyobb teresedések nem jellemzőek. A nem megfelelő térbiztosítása rossz használathoz, a környezet gyors leromlásához vezet. A teresedések kialakításakor fontos felmérni a használatuk várható szokásait, a használatok számát, a használat időszakait, jellegét. A megfelelő mennyiségű és minőségű terület szükséges biztosítani a tevékenységekhez és a közlekedéshez. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal. Utcatáblák, információtáblák kialakítása lehetőleg egységes, a meglévőekkel hasonló kialakítású legyen.

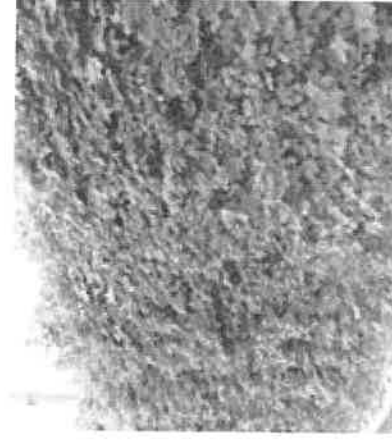
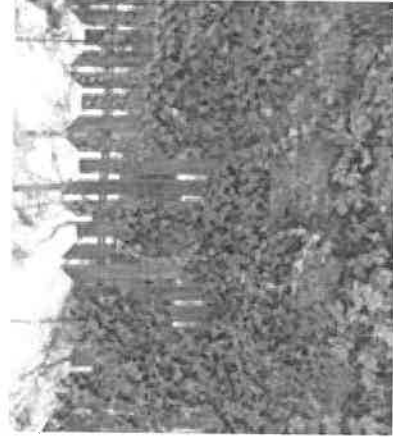

KÖZTERÜLETEK NÖVÉNYZETE

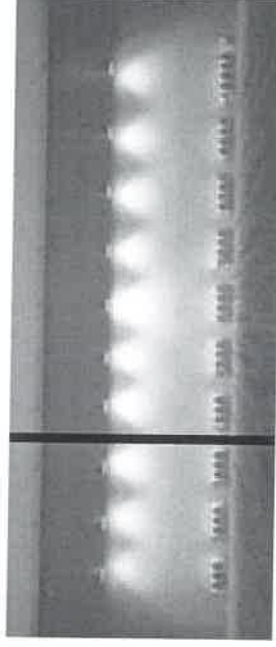
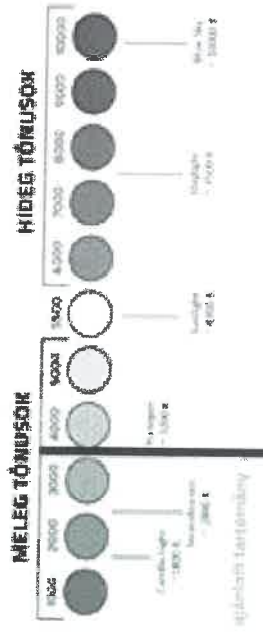
- a váltakozó szélességű zóldsáv és a közművek védőtávolságai csak helyenként teszik lehetővé az út mentén fák telepítését
- a közcélú zöldfelületek kis aránya nem szembetűnő, hiszen a magánkertek (és a természeti környezet) önmagukban is képesek kielégíteni a szabadfűtér használati igényeket
- a nagyobb teresedések funkcionális rendezése, részben cserjékkel való betelepítése (gyep kikopása miatt) indokolt lenne
- a gépjárműbehajtók csak részben kiépítettek, javasolható szórt vagy stabilizált szórt burkolattal való egységesítésük
- cserjék és lágyszárúak nem jellemzők a közterületeken
- néhány ponton a közcélú zöldfelületeken megjelennek kisebb gerillakertek

- A fasorok kialakításakor ügyeljünk arra, hogy a megfelelő távolságra ültessük őket, figyelembe véve végleges méretüket.
- Olyan fajtákat válasszunk, amelyek nem nőnek bele a felsővezetékbe, egyéb közművezetékbe és az út fölé, akadályozva a biztonságos közlekedést.
- A járőrfelületek, burkolatok kialakítása során a vízáteresztésre, a javíthatóságra, tartóságra és az akadálymentességre egyaránt gondolnunk kell. A burkolatszínében a visszafogott, semleges színeket válasszuk, kerülni kell a hullámos formájú térköveket. Ugyanakkor a 40 x 40 cm-es beton járólapok jól illeszthetők a falusi környezetbe, két sorban elhelyezve akár járda burkolását is kiválthatják. Minden apró burkolatrészletet meg kell tervezni, a kerítések lábazataihoz illeszkedéstől kezdve a zöldfelületek szegélyéig.
- Kerüljük a szemmagasságban takaró növényzet alkalmazását, különösen a kereszteződésekben.
- Az utak, járdák megfelelő vízvezetése alapvető a harmonikus településképpé létrehozásához.
- A történeti részekben az árkok fontos településképi elemek. A mederlapokkal kikövezett árkok ugyanakkor idegenül hatnak a történeti utcarészekben, átgondoltan kell bánni a mederburkolattal, hagyva megfelelő zöldfelületet is.

KÖZTERÜLET VILÁGÍTÁSI AJÁNLÁSOK

FÉNYSZENNYEZÉS ELKERÜLÉSÉT SZOLGÁLÓ SZABÁLYOZÁSI JAVASLATOK

A Lonne (Loss of the Night Network. „ Az égbolt elvesztése” kutatói hálózattal) ajánlásait alapul véve.

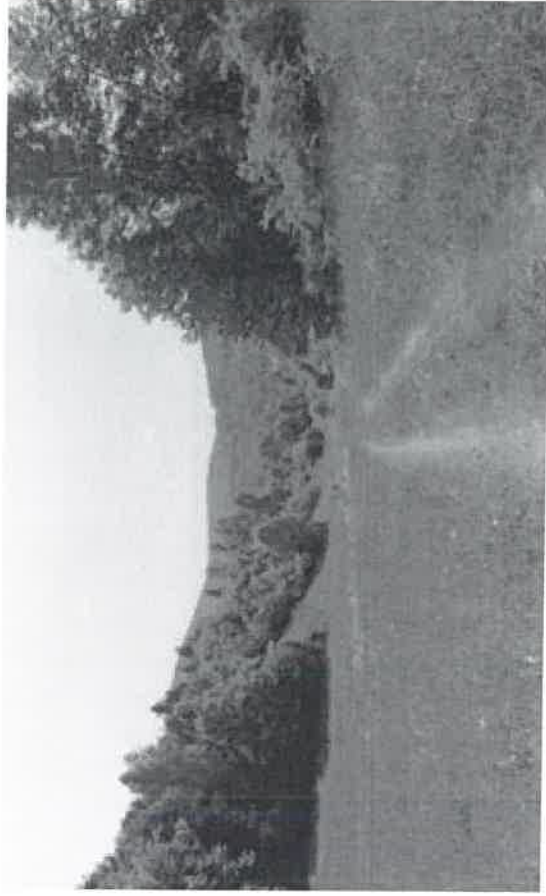
- El kell kerülni a hideg fehér fényű világítást, amely 500 nanométernél rövidebb hullámhosszúságú fényt tartalmaz: Ennek megfelelően 3000K alatti érték javasolt a kültéri világítás színhőmérsékletére.
- A világítótestek ernyőzése olyan legyen, hogy a fényt oda irányítsa, ahol arra szükség van. Megfelelő ernyőzés esetén a kibocsátott fényt nem látjuk közvetlenül. A megfelelően irányított fény nem jut a gyalogosok, járművezetők szemébe, az épületek ablakai felé vagy éppen az égbolt irányába. A fényeknek - még a diszvilágítás esetén is - lefelé kell irányulniuk. Így például a talajszintbe épített fényvetőket, melyek felfelé sugároznak, el kell kerülni.
- Az utcákat amennyire csak lehet egyenletesen, és amennyire csak lehet alacsony intenzitással világítsuk meg: Vidéki utakon a 0,3 cd/m² fényssűrűség elegendő, amely kb. 4 lux megvilágítással elérhető. Ez az EU útvilágítás i szabványoknak (EN 13201) megfelelő legalacsonyabb útosztály. Az EU szabványok gyakran sokszor erősebb megvilágítást ajánlanak, mint ami jelenleg a legtöbb európai településen megvalósult.
- Igazítsák a kültéri világítást a tényleges használat idejéhez. Este 10 óra, vagy éjjel után jóval kevesebb fényre van szükség, ennek megfelelően az közvilágítás fénye csökkenthető. A megvilágítási szintek akár 50-80%-os csökkentése is lehetséges. A nem közcélú világítást teljesen ki kell kapcsolni, ha nincs arra közvetlen szükség.

KÜLTERÜLETI AJÁNLÁSOK

Tájképvédelmi szempontból kiemelet területen törekedjünk a természetes, környezetbarát anyagokból készített építmények elhelyezésére. Ezek a területeken filos nagyobb léptékű mezőgazdasági épület, elektromos, távközlési berendezés létesítése.

Utak felújítása, új utak építése során ne használjunk kohósalak feltöltést, sítet. Helyette a helyi zútottkő megengedhető, hiszen ezt használták eleink is kátyúzásra valamikor.

„A tájképvédelmi jelentőségű településrészekben fokozott körültekintéssel kell minden beavatkozást (építést és területhasználatot) megvalósítani. Javasolt a területek beépítellen jellegének megtartása a már kialakult és értéket képviselő építmények karakterének megóvása mellett. Az értékes tájkarakter megőrzését szolgálja a területhasználat és a telexszerkezet hosszú távú megőrzése. A tájképvédelmi jelentőségű területeken reklámfelület elhelyezésére szolgáló önálló építmény, felszíni elektromos hálózati vagy hírközlési elem vagy építmény elhelyezése nem ajánlott. Gondoljunk az éjszakai fényszennyezésre is, a világítás kialakítása során csak lefelé világító megoldásokat alkalmazunk.” (tak.technerközpont.hu)

Fontos a különleges területek sajátos településképi arculatának kialakítása, kiemelten a meglévő növényállomány megőrzése, valamint az épített és természeti elemek harmóniájának megteremtése.

Kerülendő a kilátás építmény elhelyezéssel, illetve növénytelepítéssel történő ellehetetlenítése.

A területen tömör, nem átlátható kerítés, túlzottan magas tereptámfal építése, továbbá a természetes talajszint nagyobb méretű megváltoztatása nem javasolt.

Fontos a természeti értékek, látványt meghatározó jelentős erdőborítottság megőrzése

Erdőterületen természetes anyaghasználatú berendezési tárgyak elhelyezése javasolt, egységes megjelenésű, egyedi arcullattal.

Vízáteresztő, természetes kőburkolatok alkalmazása ajánlott.

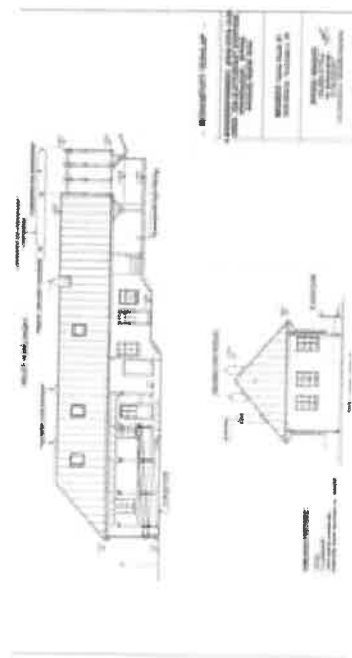
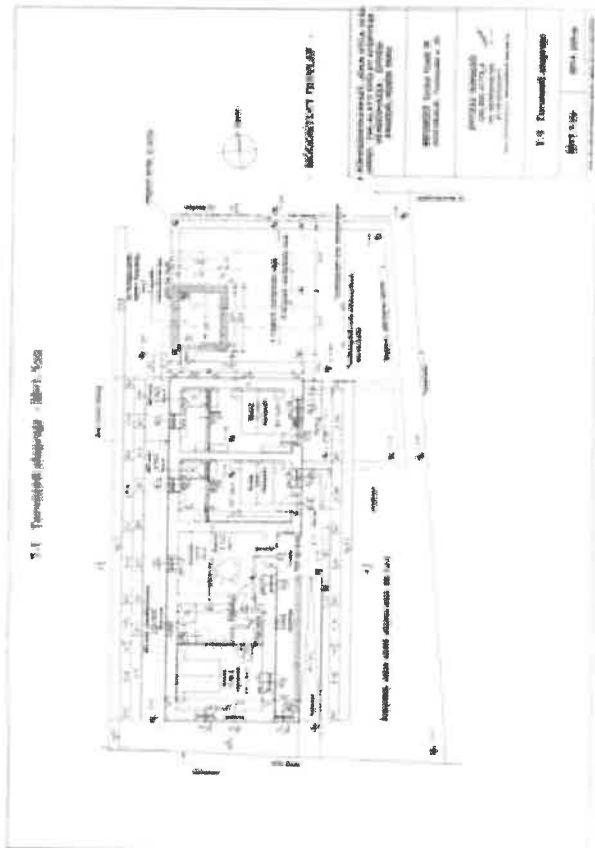
Az erdei építmények (pl. kilátók) tömegformálása során törekedni kell a környezethez illeszkedő arányok, természetes anyaghasználat alkalmazására.

Az erdőterületeken tájjellegnek megfelelő növényalkalmazás javasolt. (Lsd. mellékletek)

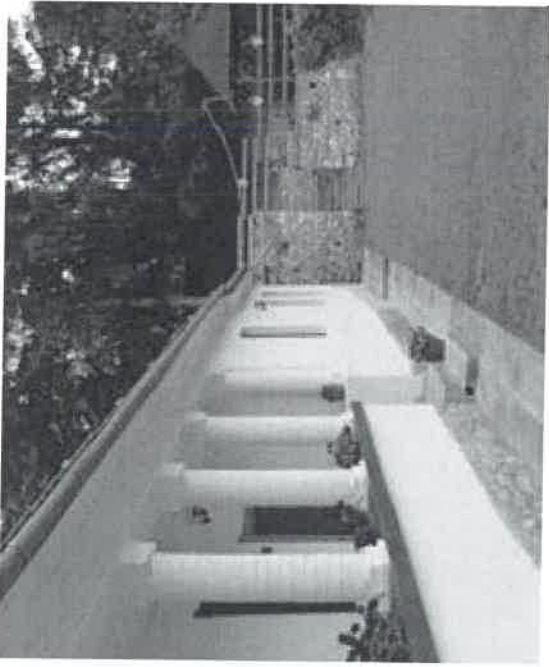
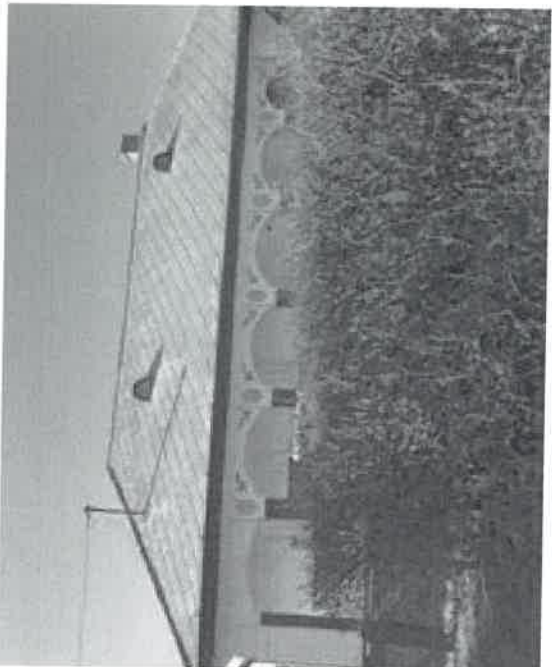

JÓ PÉLDÁK

JÓ PÉLDÁK BÜKKSZENTKERESZTEN

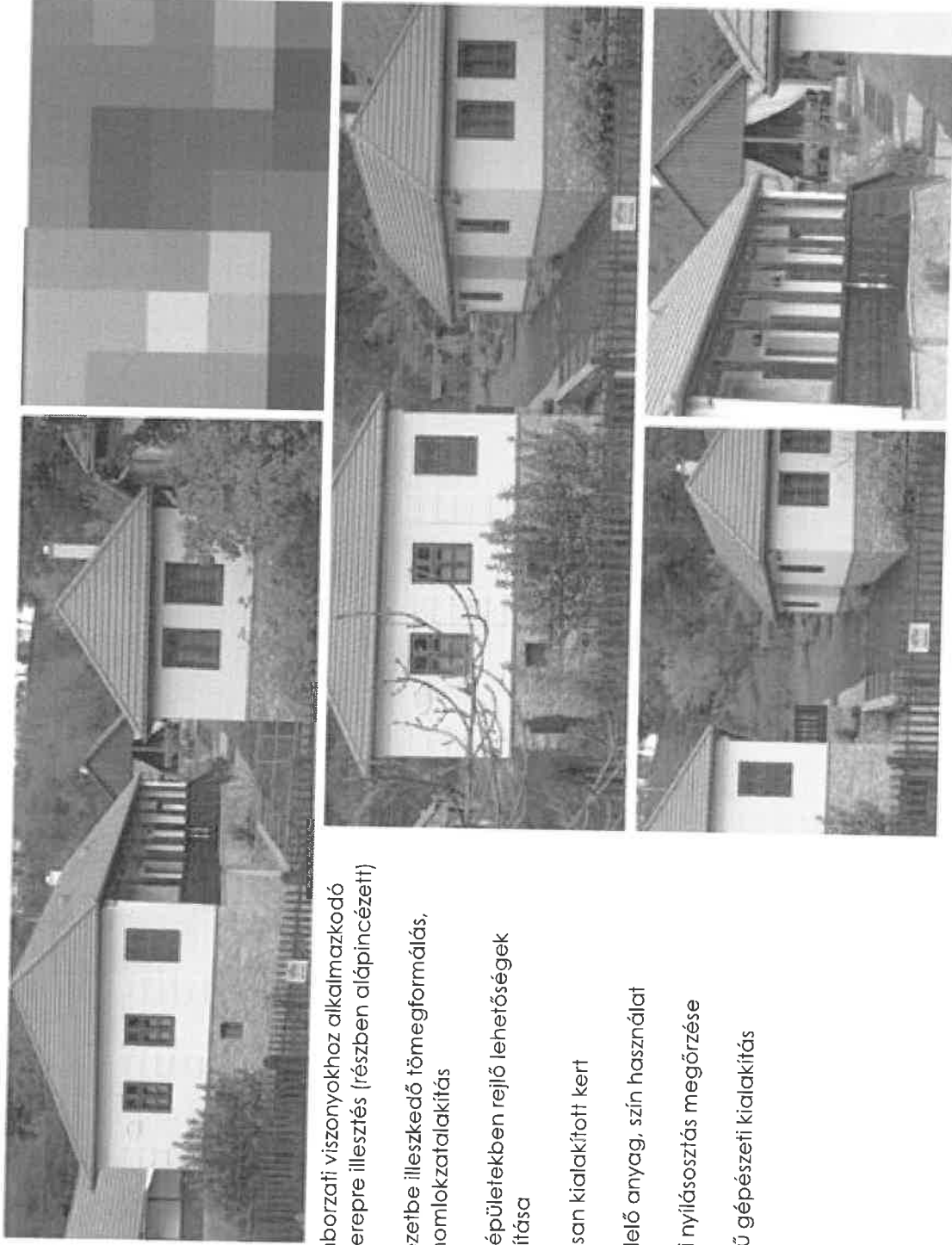

7

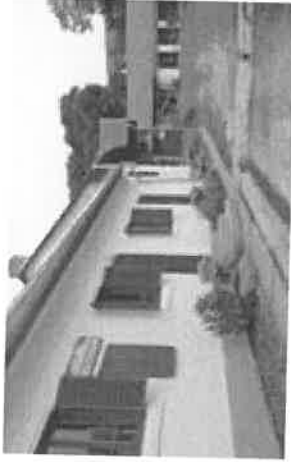

JÓ PÉLDÁK MÁSHONNAN

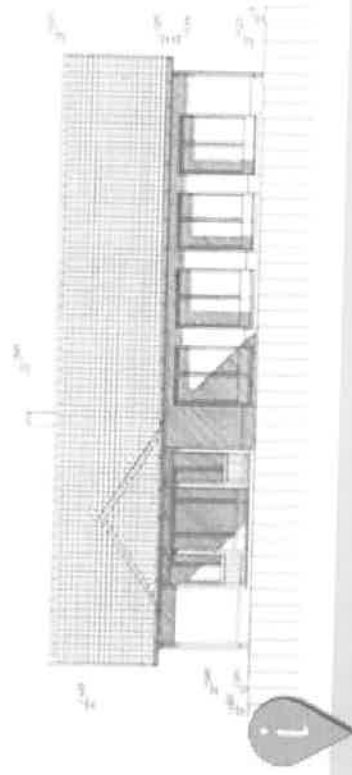

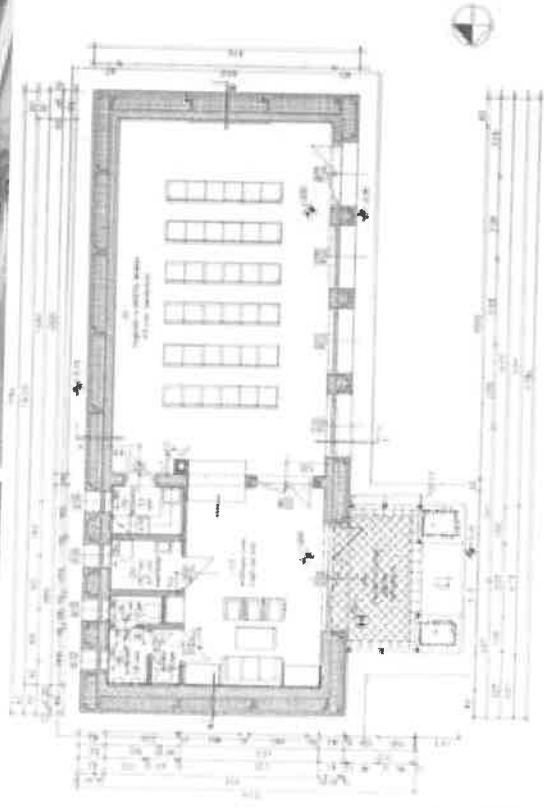
- a domborzati viszonyokhoz alkalmazkodó terepre illesztés (részben alápincézett)
- környezetbe illeszkedő tömegformálás, homlokzatalakítás
- melléképületekben rejlő lehetőségek hasznosítása
- gondosan kialakított kert
- megfelelő anyag, szín használat
- eredeti nyílászárts megőrzése
- korszerű gépészeti kialakítás

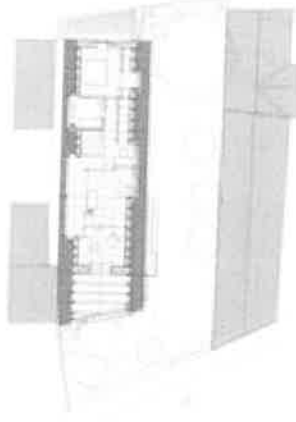

Gömörzőlős, Kassai út 37. alatti közösségi oktatásközpont jó példa arra, hogy korszerű környezettudatos szemléletmóddal, modern nyílászárókkal is készíthetünk hagyományos településeképbe illeszkedő épületeket.

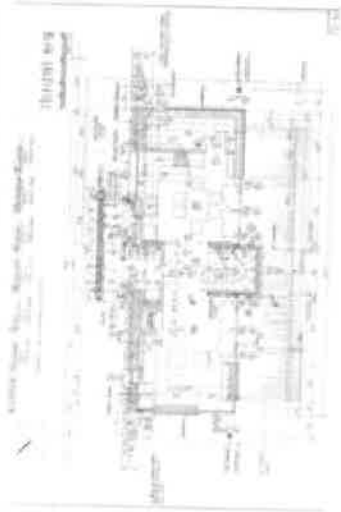
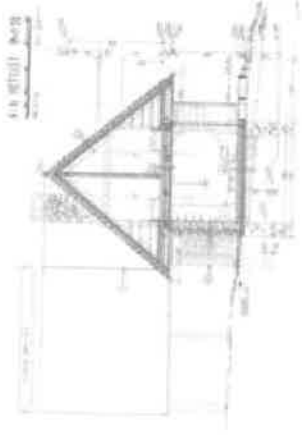
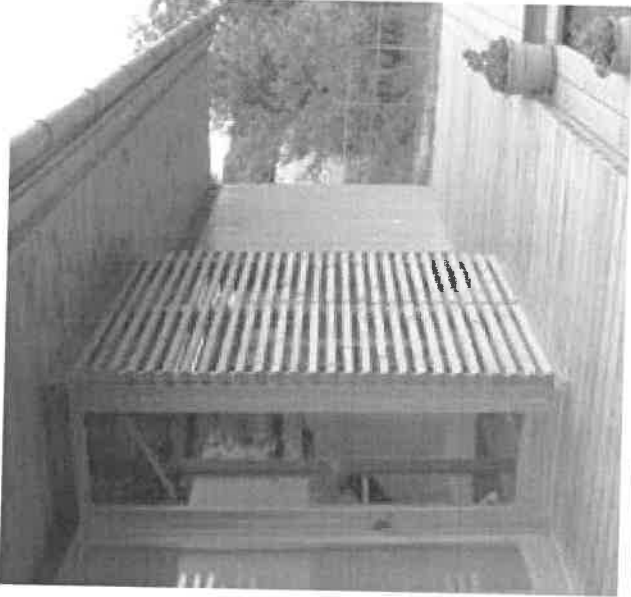

Az épület számos környezettudatos megoldást mutat be: tömegkályha fűtés, napkollektoros melegvíz előállítás, napkollektoros gyümölcscsaló, 80 cm vastag szendvicsfal, közepen reciklált polisztirol hőszigeteléssel...

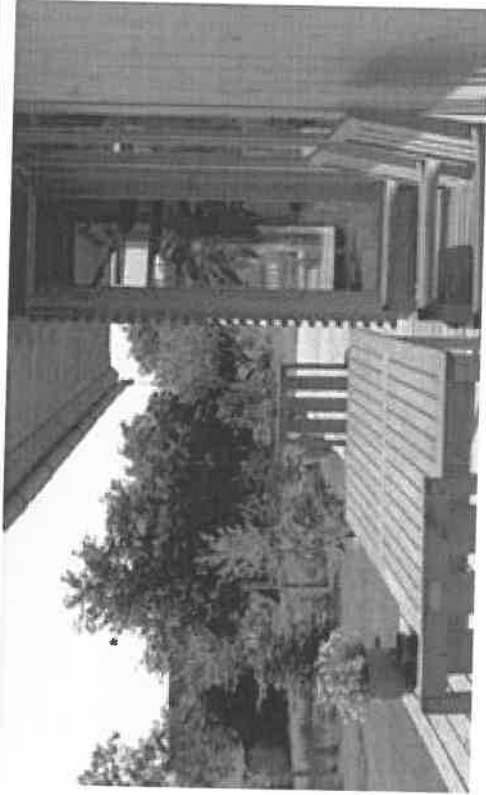

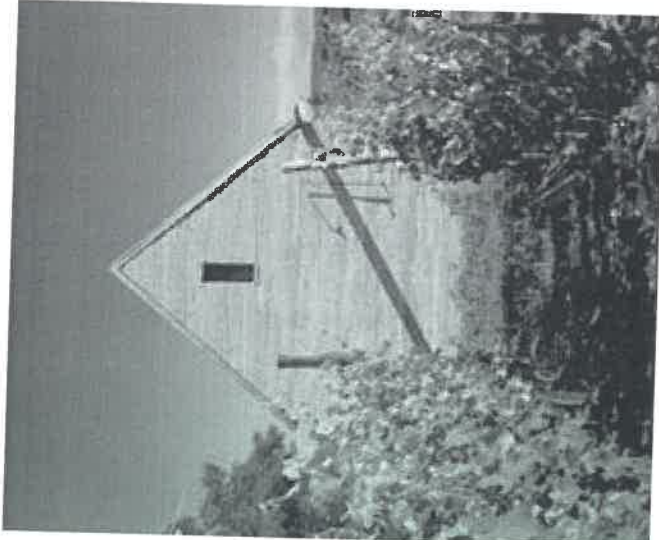
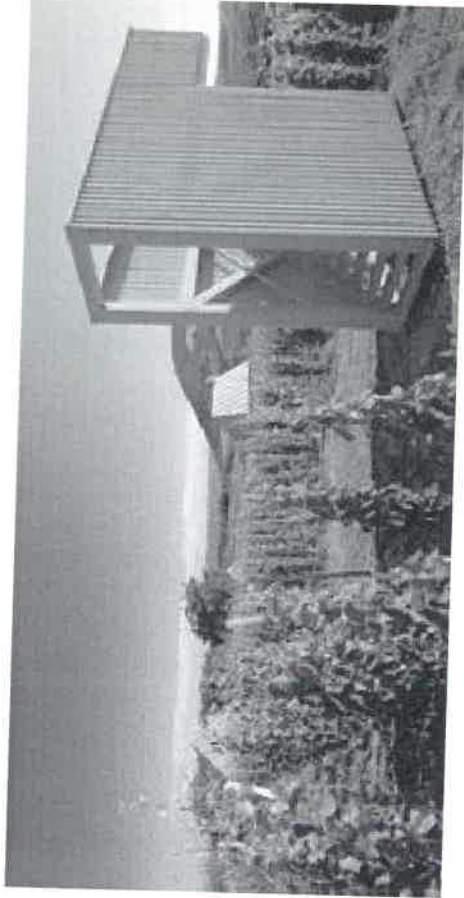
- Borbás Péter Dila szentedrei családi háza több pontban is követendő példa:
- modern utcai homlokzat, XX. dík századi igényes modern belső +
 - tradicionális, környezetbe illeszkedő tömegformálás, homlokzatalakítás
 - környezettudatos megoldások:
 - Újra hasznosított építőanyagok
 - esővíz felhasználás
 - cellulóz hőszigetelés
 - brikett kályha
 - jól kapcsolódó fedett-nyitott tér
 - gondosan kialakított kert

Basa Péter Budakeszi, Székely utcai családi háza szép példája a hagyományos környezetbe illeszkedő modern családi ház kialakításának

Harmonikusan együtt tudnak élni a korszerű építéstechnológia megoldások, a hagyományos tömegformával, könnyűszerkezetes, fafödémés tetőtéri szint a masszív földszinti teherhordó falakkal.

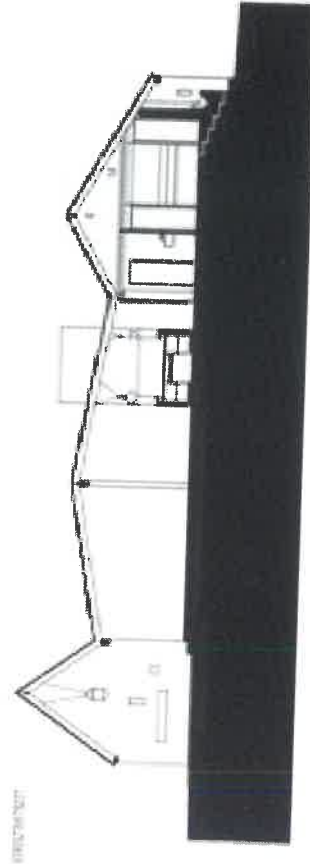
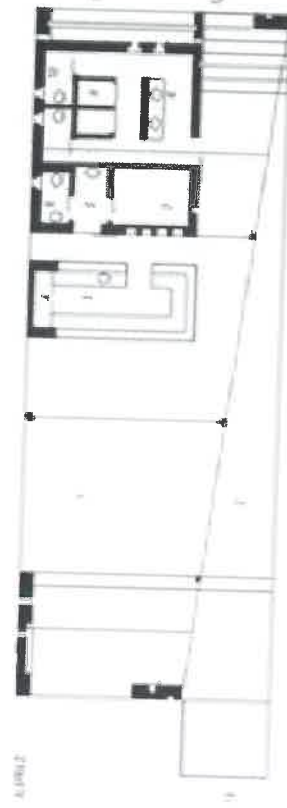

**Borferasz és Venyige
Spa, Eger**

Vezető tervező: Gereben
Péter, Marián Balázs

Tervezés/ építés éve:
2012/2014

MELLÉKLETEK

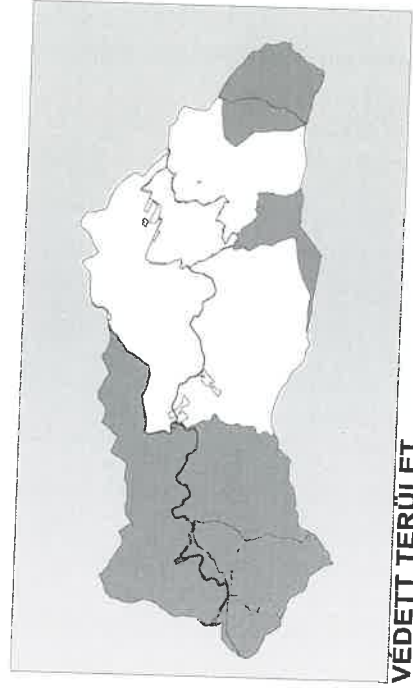
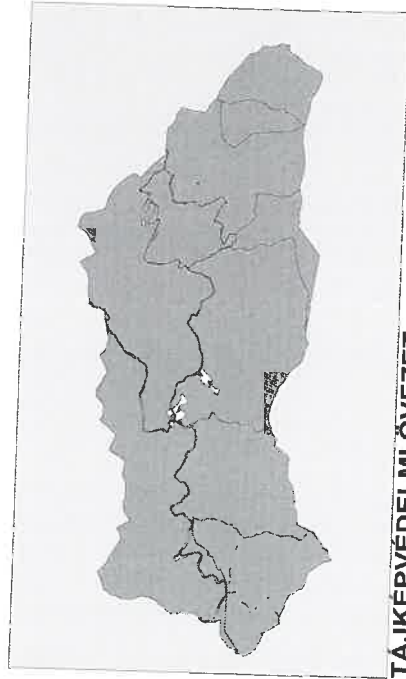
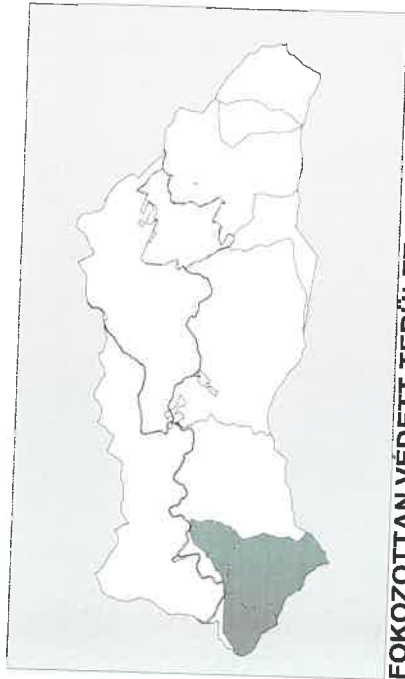
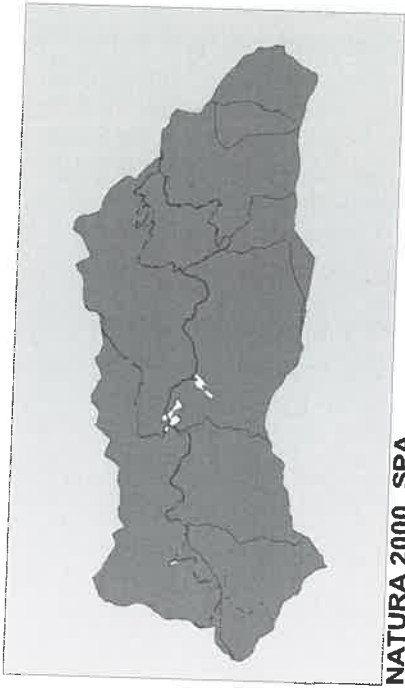
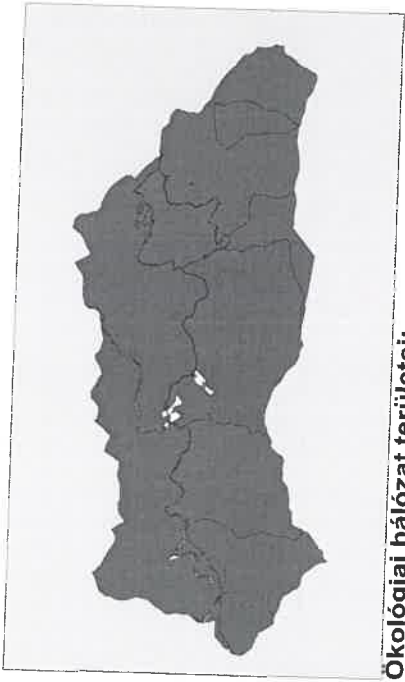
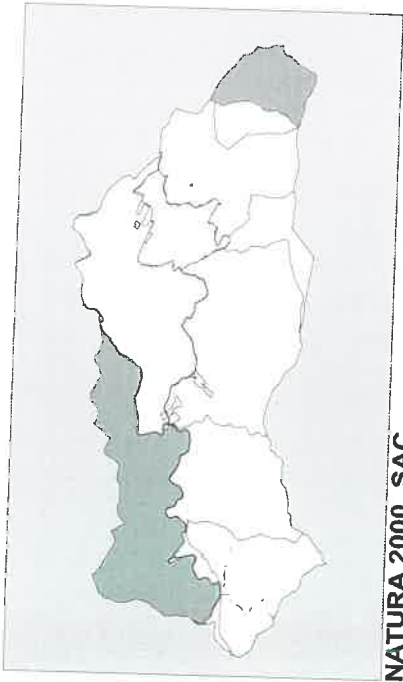
TILTOTT NÖVÉNYEK

Magyar név	Tudományos név
Borfa, tengerparti seprűcserje	Baccharis halimifolia
Kaliforniai tündérfű	Cabomba caroliniana
Vízjácint	Eichhornia crassipes
Perzsa medvetalp	Heraclium persicum
Sosnowsky-medvetalp	Heraclium sosnowskyi
Hévízi gázló	Hydrocotyle ranunculoides
Fodros átokhínár	Lagarosiphon major
Nagyvirágú toálma	Ludwigia grandiflora
Sárgavirágú toálma	Ludwigia peploides
Sárga lápbuzogány	Lysichiton americanus
Közönséges süllyőhínár	Myriophyllum aquaticum
Keserű hamistörő	Parthenium hysterophorus
Ördögfarok keserűfű	Persicaria perfoliata
Kudzu nyílgyökér	Pueraria montana var. lobata

Várhatóan 2017-ben az alábbi fajokkal fog bővülni a lista:

Magyar név	Tudományos név
Közönséges selyemkőrő	Asclepias syriaca
Vékonylevelű átokhínár	Elodea nuttallii
Bíbor nebáncsvirág	Impatiens glandulifera
Felemáslevelű süllyőhínár	Myriophyllum heterophyllum
Kaukázusi medvetalp	Heraclium mantegazzianum
Óriásrebarbara	Gunnera tinctoria
Tollborzfü	Pennisetum setaceum
	Alternanthera philoxeroides
	Microstegium vimineum

VÉDETT TERÜLETEK, TELEPÜLÉSKÉPI JELENTŐSÉGŰ KATEGÓRIÁK

TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK, JAVASOLT NÖVÉNYZET

Bükkszentkereszt /118

A településről

- a Bükk legmagasabban fekvő települése, Miskolctól néhány kilométerre. Magyarország üdülőfaluja. Hírnevét különleges természeti környezetének, élővilágának, gyógyhatású levegőjének, ahol egész évben lehetőség nyílik aktív pihenésre, sportolásra, illetve időszakosan kulturális és sport rendezvények megtekintésére.

3. kép: A Bükkülső városát felülről nézve

a község kialakulását a diósgyőri koronaadatok által 1755-ben létrehozott üveghutájának köszönheti, eredeti nevét – Újhuta – is innen kapta. A település fejlődése, a lakóházak építése az üveghuta körül indult meg. Az 1850-es években már 47 lakóháza volt a községnek. Egy-két régi, épen megmaradt, szép lakóházat még mai is lehet látni. Népeességének nagyobb része még ma is szlovák.

- a régi fakápolna helyett 1801-ben épült kőtemplom belső berendezései a diósgyőri volt pálos kolostor templomából származnak. Értékes emléke a mennyezeiről lecsüngő üvegcsillár, melyet

a Bükk hegység utolsó üveggyára a ajándékozott a templom részére 1887-ben.

- 1989-ben nyílt meg az Bükki Üveghuták Ipartörténeti Múzeuma, mely a négy, bükki üveghuta településtörténetéből, a huták termékeiből ad ízléses bemutatást; bemutatja a manufaktúrális üveggyártás eszközeit, alapanyagait, az 1860-as évektől fennmaradt üvegeket, illetve az alapító családok történetét.
- a falu határában található a IV. Béla emlékmű.
- 1329,91 ha védett terület

Bükkülsővel kapcsolódó programok

- "Fűben fában orvosság"
- Gyógynövények a kertben és a természetben
- Kaldka Fesztivál
- Kerékpártúra Répáshutáról – Bükkülsőig
- Magyar Nemzeti Parkok Hete
- Ősi mesterségek nyomában (kerékpártúra)

Települési- és tájkarakter Kültérület

- meghatározó a bükkösök aránya
- mezővédő erdősávok és hagyásfák: többségében lombos fák: gyertyánok, szilfák, nyárfák, eiszórtan bükk
- viszonylag nagy elegyarányú bükkösök ölelésében (javaslat: szárlalással történő erdőgazdálkodás)
- jelenleg tarvágással történik az erdőgazdálkodást
- örökzöldek csak kisebb foltokban jelennek meg az erdősegekben, a beltérületek meghatározó arányuk
- karakteres elem: a dombok magasvonalait követő magas kőrös (Fraxinus excelsior) vonulat

3. kép: Helyi önkormányzat kezelt erdőterület

Belterület

- a települési zöldfelületek elsősorban a házikertekre és néhány utcabővületre korlátozódnak
- jelentős az örökzöldek aránya, főként a lucfenyő (Picea abies) és az ezüstfenyő (Picea pungens), többségében a házikertekhez kapcsolódva
- a csatlakozó erdőszelek többnyire nem rendelkeznek szegéllyel, ami kevésbé természetközeli megjelenítést eredményez

Közszerületek

- a váltakozó szélességű zóldsáv és a közművek védőtávolságai csak helyenként teszik lehetővé az út mentén fák telepítését
- a közcélú zöldfelületek kis aránya nem szembetűnő, hiszen a magánkertek (és a természeti környezet) önmagukban is képesek kielégíteni a szabadter használattal igényeket
- a nagyobb teresedések, a szabadterti rendezvényhelyek fásítása és funkcionális rendezése azonban indokolt lenne
- a gépjárműbehajtók csak részben kiépítettek, javasolható szórt vagy stabilizált szórt burkolattal való egységesítésük
- cserjék és lágyszárúak elszórtan jellemzők a közszerületeken
- a kiültetések növényanyaga megegyezik a házikertekével, nagyobb

arányban vannak azonban az örökzöldek (Picea, Thuja, Buxus...), ezzel szemben a lágyszárúak háttérbe szorulnak és csak a Kossuth utca mentén jelennek meg foltszerűen
-egységes, a teljes település zöldfelületrendszerére vonatkozó koncepció nem készült eddig

4. Kép: Általános köznevelési terület

4. Kép: Egy átlagos utcai polgári a terület

5. Kép: Települési a területen köznevelési

Házikertek

- gyakran alkalmazott a nyírott sövénykerítés
- sok helyen figyelhető meg (leggyakrabban pedig az üdülőházas övezetben a kerítésre futtatott növényzet (Hedera, Parthenocissus, Cotoneaster...)
- az előkertekben a magas díszértéket nyújtó alacsony és közepmagas cserjék, valamint az évelők dominálnak
- az oldalkert többnyire gyepesteft 1-1 szoliter fával vagy cserjével
- egyes esetekben egészen gazdag az oldalkerti telepítés és virágzó cserjék alkotják a kert vizuális határát

-a legtöbb esetben ragaszkodnak a hagyományos parasztkerti struktúrához, így amennyiben tartozik a telekhez haszonkert, az az épület mögött helyezkedik el
 -több helyen is láthatók sziklakertek kialakítására tett kísérletek nyomai, amelyek egyes esetekben jól megtalálták helyüket egy részsűszakaszt leváltva, vagy lépcsőkhöz kapcsolódva:

6. Környezetben sziklakert természetis társulás kialakítása

- de előfordulnak kevésbé jól pozicionált sziklakertek is, amelyek kissé idegenül hatnak, noha ebben környezetben lenne csak igazán jogosultsága a sziklakerteknek, hiszen általuk jól megidézhető a sziklakibúvásos lejtőoldalak:

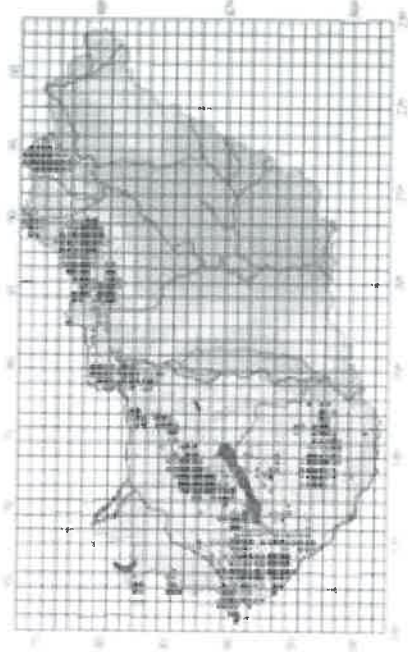
7. Környezetben sziklakert természetis társulás kialakítása

- leggyakrabban előforduló díszfák:
- Acer platanoides – koraj juhar
 - Betula pendula – közönséges nyír
 - Crataegus monogyna – egyibibés galagonya
 - Picea abies – közönséges luc
 - Pinus sylvestris – erdei fenyő
 - Prunus padus - zelnicebogyó
 - Syringa vulgaris – közönséges orgona
- leggyakrabban előforduló díszcserjék:
- Berberis x media – örökzöld borbolya
 - Buxus sempervirens – örökzöld puszpáng
 - Chaenomeles japonica – japánbirs
 - Cotoneaster horizontalis – terülő madárbirs
 - Forsythia x intermedia - aranyvessző
 - Hedera helix – kúszó borostyán
 - Juniperus x media – hibrid boróka
 - Kerria japonica - boglárkacserje

- Ligustrum vulgare – közönséges fagyal
- Syringa vulgaris – közönséges orgona
- Tamarix tetrandra – kerti tamariska
- leggyakrabban előforduló lágyszárú dísznövények:
- Aegopodium podagraria - podagrafű
- Ajuga reptans – inóás írfű
- Aquilegia flabellata
- Bergenia cordifolia – kereklevelű bőrlevél
- Cerastium tomentosum – molyhos madárhúr
- Dryopteris filix-mas – erdei pajzsika
- Galium odoratum – szagos müge
- Geranium macrorrhizum – illatos gólyaorr
- Hemerocallis 'Stella d'Oro' - sásliliom
- Hosta lancifolia – keskenylevelű árnyékliliom
- Íris germanica – kerti nőzirom
- Lamium galeobdolon – sárga árvaacsáln
- Muscaria neglectum – fürtös gyöngyike
- Tulipa spp. – tulipán fajok
- gyümölcstermő fák:
- Juglans regia – közönséges dió
- Malus spp. – alma fajták
- Prunus spp. – csonthéjas magvúak

Bükkös élőhely bemutatása (+védeltségek)

- jó növekedésű (20-35m), zárt (80-100%) lombkoronájú erdők, melyek elegyaránya max. 50%
- leggyakoribb kezelési mód: a felújítóság, körülbelül 80-120 éves vágásfordulóval
- így az állomány többnyire egykorú, egyszintes, csak a magas körissel egyes állományok engednek át több fényt
- gyér cserjeszint
- kora tavasszal, lombfakadás előtt gazdag gyepszint sok geofittonnal

1. ábra: Bükkösök előfordulása Magyarországban.

Bükkszentkereszt természetföldrajzi környezete

- 600 m átlagmagasságban fekvő község
- a Somos-bérc (673 m), a Kis-Dél (665 m), a Felső-Bagoly-hegy(680 m), a Galuznya-tető (676 m) és a Nagy-Ivács (711 m) hegyek által körüzárt völgykötletben helyezkedik el
- a község szűkebb térségében állandó felszíni vízfolyás nincs, azonban forrás több is akad
- az átlaghőmérséklet július és augusztus hónapokban nem lépi túl a 18 C°-ot, a leghidegebb januárban és februárban pedig a -8 C°-ot
- a térség földtani viszonyait a földtörténeti időszámítás triász időszakának képződményei jellemzik-előforduló kőzetek: mészkő, dolomit, kalcit, metabazalt, metaandezit
- erdeink igazi jellegzetességei a gyertyános-bükkösök, melyekben megfigyelhetők a körisek, juharok, szilék, s kisebb foltokban a telepített erdei-, luc- és vörösfenyők
- erdeink cserjeszintje szegényes, de a hegyi rézjeink (Lófőtisztás), délies kitétettségű sziklás lejtőink,irtásterületeink cserjeállománya változatos:
 - Clematis vitalba – erdei isztag
 - Cornus mas – húsos som

-Corylus avellana – közönséges mogyoró

-Rosa canina - gyepűrózsa

-Sambucus nigra – fekete bodza

-Syringa vulgaris – közönséges orgona

-lágyszárú jellegzetességek: farkasborostyán, hóvirág, kék tavaszi csillagvirág, pirosló hunyor, leánykőröcsin, tavaszi kankalin, keltikék, fehér galambvirág, bogláros szellőrózsa, márti lapu

-ritkaságok: fekete áfonya, kockás kotuliliom, turbánliliom, szártalan bábakalács, tarka nőzirom

-fauna: cinegék, csuszkák, pintyek, rigók, sármányok, harkályok, ragadozó madarak, csonttollúak, süvöltő, pacsirták, billegeitők, virágdiszbogarak, cincérek, boglárcalepkék, foltos szalamandra, szarvasok, őzek, vaddisznók, mufonok, rókok, sünök, menyétek, mókusok, cickányok, pelék és denevérek

© Peter Dinkler, www.peterdinkler.com

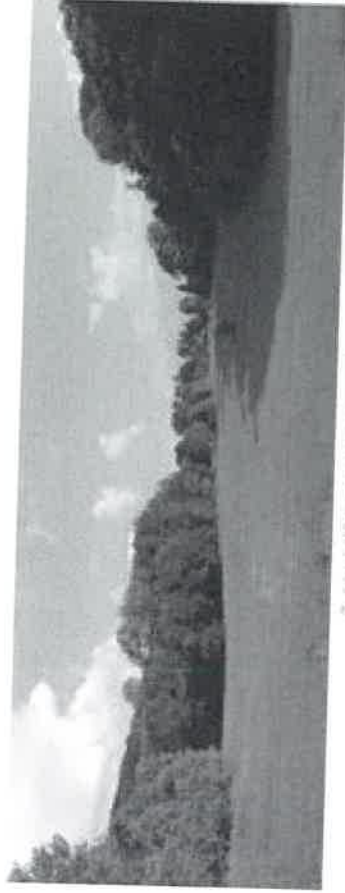
Bükki Nemzeti Park

-a nemzeti park területén belül csupán három apró, állandó lakosságú település található: Répáshuta, Ómassa és Felsőhárom (Lillafüred) – ezeknek belterületük is védett

-az irtás eredetű hegyi réteket korábban a rendszeres kaszálások tartották fent. A hegység területén (Répáshuta, Bükkszentkereszt) és hegylábi falvakban lévő állatállomány téli takarmányigényét a dús fűvű hegyi kaszálókról biztosították egykor. Az állattartás összeomlásával, az állatállomány felszámolásával a réteket fenntartó kaszálások is elmaradtak

-Répáshuta: Laposági fásleleiő és Bükkszentkereszt: Lófé-fisztás: a cserépfalui rehabilitációs munkákhoz hasonló fáslelelő rekonstrukciókat

végeztünk, azonban ezek a gyepek takarmánynak is megfelelő minőségűek. A legeltetés feltételei nem adóttak, azonban a hegylábi állattenyésztés támogatásával van remény e két területnek a kaszálással történő hasznosítására

© Árpád Lőrincz, www.arpadlorincz.com

Javaslatok

-a kerítések mellett meghatározó eleme az utcaképnak a kiváltásukra, illetve kiegészítésükre alkalmazott nyírott sövények, melyek javasolhatók a jelenleg utcáfronti feszített drótkerítéssel rendelkező telkeken takaróelemként

-gyakorlati a kisméretű, a kert végében meredek részüvel záródó telkek, ahol a veteményes hiánya pótolható lenne a díszkertként funkcionáló elő- és oldalkertbe történő dekoratívabb gyümölcstermő fák ültetésével -ajánlott az alacsony- és közép magas fák alkalmazása a kertekben, ezáltal az épület állomány is érvényesülni képes, nem törpül el a faóriások között

-a területen honos vegetáció fajainak és kultúrváltozatainak alkalmazása -a jelenlegi faállomány szelektív megőrzése, a lombos fák arányának emelése

-az előkertekbe fák ültetése a homlokzatok védelme miatt nem javasolt -a Thuja occidentalis-ból képzett sorok leváltása

- az év minden szakában legyen díszértékkel rendelkező növény a kertekben/összel színesedő lombotélre maradó termések (melyek a madaraknak is eleségment szolgáltathatnak) vagy színes vesszők, érdekes, pl. hámló kérgű fajtákat/avasszal és/vagy nyáron látványosan virágzó taxonok
- továbbá cél lehet a szilárd burkolatok magántelegeken belüli arányának csökkentése
- mind köz- mind pedig magánterületen a többszintes, biodiverz, tájba illő növényállomány kialakítása
- kiemelt szegély alkalmazása csak parkolófelületek mentén, olajszerűvel ellátott vízvezető rendszer kiépítésével
- általános javaslatok:

- o meredek részüket megszakítása kis esésű padkával
- o részfelületek állékonyságának növelése talajtakaró növények telepítésével
- o kikopott vagy nagyobb igénybevételnek kitett gyeptelületek pótlása/cseréje talajtakaróra (javasolt taxonok: árnyékos területeken Hedera helix, napos fekvés esetén Cerastium tomentosum)
- o látványtengelyek szabadon hagyása, illetve megnyitása
- o évelő és egyévesi felületek csak a kiemelt pontokon alkalmazandók
- o az invazív, vagy agresszívan terjedő fajok kerülése
- o érzékeny, különösen különleges terjedő fajok kerülése
- o geometrikus kiültetések, különböző formára nyírt növényoszlopok kerülése
- o önténytartó biodiverz növénytelepítések, homogén ágyások helyett
- o növénykiültetések tervezésekor az egyes kertek tájolásának figyelembe vétele.

Konkrét taxon javaslatok Fák

- Aesculus x carnea 'Briotii' – hússzínű vadgesztenye
- Carpinus betulus – közönséges gyertyán
- Populus tremula – fezgő nyár
- Prunus avium – vadcsereesznye
- Prunus padus 'Watereri' – hosszúfűrtű májfa
- Quercus robur – kocsányos tölgy
- Ulmus pumila 'Puszta' – szil

3. tábla: Fák: Aesculus x carnea 'Briotii', Prunus avium, Quercus robur

Cserjék

- Acer campestre – mezei juhar (sövénynek)
- Berberis x media 'Parkjuweel'; 'Red Jewel' – örökzöld borbolya
- Cornus sanguinea – veresgyűrűsöm-
- Corylus avellana – közönséges mogyoró
- Ligustrum ovalifolium – széleslevelű fagyal
- Spiraea betulifolia – nyírlevelű gyöngyvesző

3. tábla: Cserjék: Ligustrum ovalifolium, Berberis x media 'Parkjuweel', 'Red Jewel', Spiraea betulifolia

Évelők és egynyáriak

- Ajuga reptans 'Rosea'; 'Simon's Type' – indás infű
- Anemone hybrida 'Honorine Jobert' – kerti szellőrózsa
- Anemone ranunculoides – bogláros szellőrózsa
- Aquilegia caerulea 'Spring Magic Navy and White' – kék harangláb
- Aquilegia caerulea 'Spring Magic White' – kék harangláb
- Armeria maritima 'White' – pázsitszegfű
- Bergenia 'Bressingham White' – bőrlével
- Bergenia cordifolia 'Rosea' – kereklevelű bőrlével
- Brunnera macrophylla 'Jack Frost' – kaukázusi nefelejcs
- Campanula punctata 'Elisabeth' – pettyegtetett harangvirág
- Campanula punctata 'Wedding Bells' – pettyegtetett harangvirág
- Cerastium tomentosum – molyhos madárhúr
- Convallaria majalis – májusi gyöngyvirág
- Dryopteris filix-mas – erdei pajzsika
- Geranium macrorrhizum – illatos gólyaorr
- Helleborus argutifolius – korzikai hunyor
- Hemerocallis 'Prairie Blue Eyes'... – sásliliom
- Iris pallida 'Dalmatica' – dalmát nőszirom
- Lilium maculatum 'White Nancy' – foltos árvacsalán
- Lilium regale – királyliliom
- Paeonia lactiflora fajták – illatos bazsarózsa
- Polygonatum odoratum – orvosi salamonpecsét
- Tulipa spp. – tulipán fajták
- Veronica gentianoides – tárnicslevelű veronika

4. oldal: *Bergenia* erdei (Bergenia cordifolia); *Aquilegia* (Aquilegia caerulea); *Armeria* (Armeria maritima); *Bergenia* (Bergenia cordifolia); *Brunnera* (Brunnera macrophylla); *Campanula* (Campanula punctata); *Cerastium* (Cerastium tomentosum); *Convallaria* (Convallaria majalis); *Dryopteris* (Dryopteris filix-mas); *Geranium* (Geranium macrorrhizum); *Helleborus* (Helleborus argutifolius); *Hemerocallis* (Hemerocallis 'Prairie Blue Eyes');

IRODALOMJEGYZÉK

- Balassa M. Iván (1994): A PARASZTHÁZ TÖRTÉNETE A FELFÖLDÖN. Miskolc, Herman Ottó Múzeum, 306 p.
- Barabás Jenő – Gilyén Nándor (1979): VEZÉRFONAL NÉPI ÉPÍTÉSZELETÜNK KUTATÁSÁHOZ. Bp., Műszaki Könyvkiadó, 185 p.
- Istvánfi Gyula (2006): AZ ÉPÍTÉSZELET TÖRTÉNETE. ŐSKOR. NÉPI ÉPÍTÉSZELET. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt., 261 p.
- Károlyi Antal – Perényi Imre – Vargha László (1955): A MAGYAR FALU ÉPÍTÉSZELETE. Bp., Műszaki Könyvkiadó, 202 p.
- Véres László-Viga Gyula: SZÁZ MAGYAR FALU KÖNYVESHÁZA, BÜKKSZENTKERESZT; Kiadja a Száz magyar falu könyvesháza Kht.
- Véres László(1978): A BÜKK HEGYSÉG ÜVEGHUTÁI. Borsodi kismonográfiák, Herman Ottó Múzeum

FORRÁSOK

- <http://www.bukkisuli.sulinet.hu/>
óvoda: <http://www.bukkiiovi.hu/>
<http://bukkszentkereszt.hu/bukki-uevghutak-ipartorteneti-muzeuma/>
https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/100_falu/Bukkszentkereszt/index.htm
<http://www.miskolcdiszueveg.coldal.hu/cikkek/muzeum/>
<http://panorama-park.hu>
<http://bukkisajt.hu/monosbel/>
<https://gyogytea.hu/>
<http://bukkszentkereszt.hu>
<https://bukkigyogyoveny.hu>
<https://bukkinapsugar.hu>
<https://tothmeheszet.wixsite.com/bukkszentkereszt>
<http://erdeiprogramok.hu>
<http://archivum.sajto-foto.hu>
<https://vilagutazomagazin.hu>
<http://gil.hu>
<http://kekfestovendeghaz.hu/>
<http://miserend.hu/templom/1226>
<https://www.arcanum.hu>
<https://www.bnpi.hu>

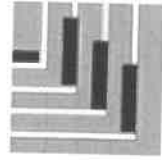
IMPRESSZUM

Bükkszentkereszt Község Önkormányzata
email: bukkszentkereszt.hivatal@gmail.com
3557 Bükkszentkereszt, Kossuth Lajos u. 24
Telefon: 46/390-120

Polgármester: Solymosi Konrád

Főépítész: Pírity Attila
a főépítész emailcíme: studio@t-online.hu

SZERKESZTETTE: Pírity Attila, Vanyó Alida, Zsiros Renáta, Major Imola

Pírity Attila
STÚDIÓ ÉSZAKMAGYARORSZÁGI TERVEZŐ KFT.
3530 Miskolc,
Rákóczi utca 6.

Vanyó Alida
P-TEREM KFT.
3530 Miskolc,
Rákóczi utca 6.

FOTÓ: Pírity Attila, Pírity Ádám, Major Imola, Vanyó Alida, Révai Márton, Kulcsár Géza,
Gunda Béla, Szabadfalvi József, Bakó Ferenc, **Orliczki Attila**

<http://bukkszentkereszt.hu>, hegyvilag.hu, <http://archivum.sajto-foto.hu>,
ÁBRÁK: Koleszár Krisztián, Zsiros Renáta, Lechner Tudásközpont,
Üvegkupa nyomtatás - Kovács Béla,

TÖRTÉNETI TÉRKÉPEK: mapire.hu

Bükkszentkereszt, 2019

jegyzőkönyv

12. melléklet

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Iktatószám: BO/17/00103-2/2019
Ügyintéző: Szarkáné Györe Mária
Telefon: 46/514-631

Tárgy: **Bükkszentkereszt településrendezési-
eszköz módosítása állami főépítési
eljárással**
záró szakmai vélemény
Hivatkozási szám: Bük 244-5/2019

Jámbor Flórián
polgármester részére

Bükkszentkereszt
Kossuth u. 24.
3557

Bükkszentkereszt	
ÉRKEZETT: 2019. 03. 13	
244-6 / 2019 szám	
Előszám:	Utószám:

dr. H.B

Tisztelt Polgármester Úr!

Bükkszentkereszt Község Önkormányzata a hatályos településrendezési eszközeinek állami főépítési eljárással történő módosítását kezdeményezte. A településrendezési eszközök módosítására vonatkozó egyeztetési tervanyag véleményezési anyagát a „településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szövegű **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** (továbbiakban: **Tr.R.**) 42/A. § (2) bekezdés szerint megküldte Hivatalunk részére, kérve a záró szakmai véleményünk megadását. A Tr.R. 42/A. § (4) bekezdése alapján **záró szakmai véleményünket az alábbiakban adjuk meg:**

I. A MÓDOSÍTÁSSAL ÉRINTETT TERÜLET:

Bükkszentkereszt község beépítésre szánt lakóterülete, ott ahol a telek szélessége meghaladja a 20 métert.

II. A MÓDOSÍTÁS TÁRGYA:

A Helyi Építési Szabályzatban meghatározott lakóövezetekre vonatkozó előírások pontosítása annak érdekében, hogy a jelenleg oldalhatáron álló beépítés helyett szabadonállóan is elhelyezhetőek legyenek az új lakóépületek ott, ahol a telek mérete meghaladja a 20 métert. Az előírás azzal a kikötéssel lépne érvénybe, hogy az övezetre előírt oldalhatáron álló beépítésnek megfelelő minimális oldalkerti távolságokat mindkét szomszédos telek felől be kell tartani.

III. A MEGKÜLDÖTT DOKUMENTÁCIÓK, IRATOK

Bükkszentkereszt község Településrendezési tervének módosítása – egyeztetési tervanyag, azon belül:

1. tervezői nyilatkozat,
2. a tervezett módosítás ismertetése, indoklása, alátámasztó munkarésze,
3. a jóváhagyásra kerülő munkarész (rendelet-tervezet)
4. a partnerségi egyeztetés lezárásáról szóló képviselő-testületi döntés jegyzőkönyvi kivonata (Bükkszentkereszt Község Képviselő-testületének 26/2019. (II.25.) Önkormányzati határozata).

Megállapítható, hogy a Tr. R. 42/A. § (3) bek. szerinti valamennyi dokumentum hiánytalanul megküldésre került.

II. ZÁRÓ SZAKMAI VÉLEMÉNY

1. A dokumentáció előkészítésére vonatkozóan:

- A településrendezési eszközök módosításának kezdeményezését Bükkszentkereszt Község Képviselő-testülete a 46/2018.(XI.15.) önkormányzati határozatában támogatta, felhatalmazta a polgármestert, hogy kezdeményezze a szükséges előkészítő munkálatok elvégzését és indítsa meg a módosításra irányuló egyeztetési eljárást.
- A tervezési munkát az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendeletben szabályozottak szerinti településtervező – Sáth Péter (TT/1-05-0293) – végezte, települési főépítési feladattal Bernáth Mihály bejegyzett szakértő került megbízásra.
- A partnerségi egyeztetés lezárásáról, a 2019. február 25-én tartott képviselő-testületi ülésről jegyzőkönyv készült (26/2019. (II. 25.) Önkormányzati határozat).

2. A rendelettel jóváhagyásra kerülő helyi építési szabályzat módosítására vonatkozóan:

- A módosítás során csak a helyi építési szabályzat előírása kerül pontosításra.
- A módosítás hatására az elérni kívánt célnak megfelelőbb szabályozás jön létre. Lehetővé válik azon lakótelkeken a szabadabb beépítés, ahol eddig a telkek alakja, szabálytalan volta és domborzati viszonya az oldalhatáron álló beépítést sok esetben ellehetetlenítette, korlátozta. Beépítés, épület elhelyezés tekintetében a módosítás hatására a 20 méternél szélesebb lakótelkek nagyobb mozgásteret kapnak.
- A dokumentáció tartalmi feldolgozottsága és formai kivitele megfelelő.

3. Az alátámasztó munkarészekre vonatkozóan:

- A módosításhoz készült javaslat alátámasztja a változás indokoltságát.

III. ÖSSZEFOGLALÁS

Előzőek alapján Bükkszentkereszt módosított helyi építési szabályzatának képviselő-testületi jóváhagyása ellen nem emelek kifogást.

IV. TOVÁBBI ELJÁRÁS

A Tr.R. 43. § (1) bekezdésének c) pontja értelmében a településrendezési eszköz legkorábban az állami főépítési eljárás esetén az elfogadást követő napon lép hatályba.

A Tr.R. 43. § (2) bekezdése szerint a polgármester gondoskodik a településrendezési eszköz Étv. 8. §(4) bekezdése szerinti nyilvánosságáról, továbbá az elfogadott településrendezési eszközt, vagy módosítását az elfogadást követő 15 napon belüli közzéteszi és megküldi, vagy elérhetővé teszi a jogszabályban előírtaknak megfelelően.

Miskolc, 2019. március 12.

Demeter Ervin kormány megbízott
nevében és megbízásából

Kiser László
állami főépítész

68/2019 (U.21)
Önkormányzati határozat melléklet

Csatlakozási nyilatkozat

**Polgármesterek
Klíma- és Energiaügyi
Szövetsége**

Alulírott Solymosi Konrád Ferenc, BÜKKSZENTKERESZT KÖZSÉG alpolgármestere, az önkormányzat képviselő-testületétől [dátum]. napján megbízást kaptam arra, hogy az alábbiakban összefoglalt hivatalos kötelezettségvállalási dokumentumban rögzített kötelezettségvállalások teljes körű ismeretében a képviseletében csatlakozzak a **Polgármesterek Éghajlat- és energiapolitikai Szövetségéhez**.

A fentiek alapján az általam képviselt helyi önkormányzat elsődlegesen az alábbi kötelezettségvállalásokat teszi:

A CO₂ (és lehetőség szerint más üvegházhatású gázok) kibocsátását a területén 2030-ig legalább 40%-kal csökkenti az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának fokozása révén;

Növeli az ellenálló képességét az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás révén.

E kötelezettségvállalások konkrét intézkedés formájában történő érvényesítése érdekében az általam képviselt helyi önkormányzat vállalja, hogy követi az alábbi lépéseket:

Az alapkibocsátásokra vonatkozó jegyzék készítése és az éghajlatváltozással kapcsolatos kockázat- és sebezhetőségi elemzés elvégzése;

Fenntartható energiával és éghajlatváltozással kapcsolatos cselekvési terv benyújtása az önkormányzati képviselő-testület fent megjelölt napon meghozott határozatától számított két éven belül;

Jelentés az eredményekről a fenntartható energiával és éghajlatváltozással kapcsolatos cselekvési terv benyújtását követően legalább két évente, értékelés, nyomon követés és ellenőrzés végzése céljából.

Elfogadom, hogy az általam képviselt helyi önkormányzat részvételét a kezdeményezésben felfüggesztik – a Polgármesterek Szövetségének Irodája által megküldött előzetes írásbeli értesítést követően –, amennyiben a fent említett dokumentumokat (azaz a fenntartható energiával és éghajlatváltozással kapcsolatos cselekvési tervet és az eredményekről szóló jelentéseket) az előírt határidőkön belül nem nyújtja be.

BÜKKSZENTKERESZT KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

[A kapcsolattartó személy neve, e-mail címe és telefonszáma]

Solymosi Konrád Ferenc
alpolgármester